

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา จังหวัดพังงา

วิทยานิพนธ์

ของ

ดวงรัตน์ ชูวงศ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา

ตุลาคม 2553

PKTN 991-300-035-5

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา จังหวัดพังงา

วิทยานิพนธ์

ของ

ดวงรัตน์ ชูวงศ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา

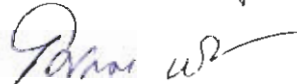
ตุลาคม 2553

PKTN 991-300-035-5

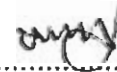

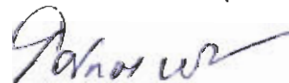

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นหนึ่งในของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

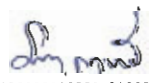
คณะกรรมการควบคุม

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สมชาย สกุลทัฬห)

.....กรรมการ
(ดร.ไศภิต ผ่องเสรี)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชิววัฒน์ นิจนตร)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สมชาย สกุลทัฬห)

..... กรรมการ
(ดร.ไศภิต ผ่องเสรี)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ประภาศรี อึ้งกุล)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(นายนคร อมรวัดพงศ์)

มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

.....อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประภา กาหทัย)
วันที่ 12 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2553

บทคัดย่อ

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา จังหวัดพังงา

ผู้วิจัย ดวงรัตน์ ชูวงศ์

สาขา ยุทธศาสตร์การพัฒนา

ปี 2553

ประธานกรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์สมชาย สกุลทัพ

กรรมการที่ปรึกษา ดร.โสภิต ผ่องเสรี

PKTN

991-300-035-5

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา จังหวัดพังงา 2) ศึกษาความต้องการในการจัดการการท่องเที่ยวเกาะคอเขา จังหวัดพังงา และ 3) กำหนดแนวทางการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา จังหวัดพังงา โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ซึ่งวิธีที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ การสัมภาษณ์ระดับลึกจากผู้ให้ข้อมูลหลัก และการศึกษาจากเอกสาร รวมทั้งการสังเกตกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ให้ข้อมูลหลักที่เลือกมาแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 4 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มผู้นำชุมชน 2) ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น นายอำเภอ พัฒนาการจังหวัด ผู้นำในท้องถิ่น 3) นักท่องเที่ยว/ผู้มาเยือน และ 4) ชาวบ้าน/ประชาชนในท้องถิ่น

ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาจากการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา มีประเด็นที่น่าสนใจ 2 ด้าน ได้แก่ ด้านแหล่งท่องเที่ยว และด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนเกาะคอเขา แหล่งท่องเที่ยวเกาะคอเขาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีกลุ่มใช้ประโยชน์ร่วมกันหลายกลุ่ม จึงทำให้ประสบปัญหาการบุกรุกครอบครองพื้นที่ป่าสงวน เกิดการแผ้วถางป่าโดยชาวบ้านและนายทุนบนเกาะคอเขา เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวบนเกาะคอเขาจากนักท่องเที่ยว ปัญหาสภาพแวดล้อมถูกทำลายจากขยะ สิ่งปฏิกูลที่เกิดจากผู้ประกอบการธุรกิจและนักท่องเที่ยว และสภาพปัญหา ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนเกาะคอเขา ประกอบด้วยด้านการตลาด การท่องเที่ยวของเกาะคอเขายังไม่เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายของนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร การบริหารจัดการ เพื่อการสนับสนุนการท่องเที่ยวการจัดบุคลากรสำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวมีไม่เพียงพอ การปฏิสัมพันธ์กับเครือข่ายการท่องเที่ยว ยังไม่มีการประสานระหว่างเครือข่าย หรือกลุ่มที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวมากพอ สิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย ทั้งโดย

ประชาชนในพื้นที่ นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการท่องเที่ยวที่ไม่รู้คุณค่าและความสำคัญของ
ทรัพยากร และจากการศึกษา พบว่า ความต้องการ ในการท่องเที่ยวในชุมชนเกาะคอเขา มีความ
ต้องการที่น่าให้ความสนใจ คือ ต้องการความปลอดภัยในการท่องเที่ยว ความต้องการในการ
บริการ ความสะดวกสบาย ความต้องการในการบริการ ทั้งในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการ
ท่องเที่ยว และความต้องการสร้าง อาชีพและสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน และแนวทางการ
ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา จังหวัดพังงา มีด้วยกัน 6 แนวทาง คือ 1)
แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ภาครัฐและเอกชนด้านการท่องเที่ยว 2) แนว
ทางการส่งเสริมการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคในแหล่งท่องเที่ยวเกาะคอเขา 3) แนวทางการ
ส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว 4) แนวทางการส่งเสริมเพิ่ม
ความสามารถในการบริการการท่องเที่ยวในชุมชน 5) แนวทางการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากร
และสิ่งแวดล้อมในชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว และ 6) แนวทางการส่งเสริมการสร้างเศรษฐกิจชุมชน

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย เชนงนโยบาย ดังนี้ 1) ควรมีการกำหนดเขตพื้นที่ท่องเที่ยว 2)
ควรมีการจัดทำแผนแม่บทเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวของเกาะคอ 3) ควรกำหนดกรอบการ
พัฒนาการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยว 4) ควรส่งเสริมให้มีการจัดทำกฎ ระเบียบ สำหรับการเข้าชม
สถานที่ต่างๆ อย่างเหมาะสม 5) มีการใช้กฎหมายในการควบคุมดูแล รักษาสภาพสิ่งแวดล้อมของ
แหล่งท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด 6) เปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน
ตัดสินใจ และติดตามประเมินผล ตลอดจนได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาการท่องเที่ยว 7)
หน่วยงานภาครัฐควรนำระบบการบริหารจัดการสารสนเทศมาใช้ในการประชาสัมพันธ์และเพิ่ม
มูลค่าทางการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานทั้งภายในและภายนอก 8) ควรส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนา
อาชีพที่สอดคล้องเหมาะสมกับท้องถิ่นให้แก่ประชาชน 9) ควรมีการประสานความร่วมมือระหว่าง
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ ดังนี้ 1) จัดอบรมวิธีการจัดการการ
ท่องเที่ยวแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว 2) จัดตั้งเครือข่ายหรือเข้าร่วมเครือข่ายการ
ท่องเที่ยว 3) สนับสนุนและส่งเสริมการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว และข้อเสนอแนะใน
การวิจัยครั้งต่อไป มีดังนี้ 1) การวิจัยเพื่อศึกษาแนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนใน
การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเกาะคอเขา 2) ควรศึกษาแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
เพื่อการท่องเที่ยวชุมชนเกาะคอเขาหรือพื้นที่ใกล้เคียง 3) ควรศึกษาศักยภาพขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา 4) ควรศึกษาเรื่องการจัดทำ
แผนการตลาดเพื่อรองรับการท่องเที่ยวในท้องถิ่นหรือชุมชน และ 5) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้ง
ต่อไป ควรเป็นการศึกษาวิจัยที่เป็นคำถามที่ผู้ตอบแบบสอบถามหรือแบบสัมภาษณ์สามารถ
ตัดสินใจหรือเสนอแนะได้โดยไม่ซับซ้อน

ABSTRACT

Title	Guidelines to Develop the Tourism Business at Koh Kho Khao, Phang-nga Province
Author	Tuangrat Choowong
Program	Development Strategies
Year	2010
Thesis Advisors	Assoc.Prof. Somchai Sakultab Dr. Sopit Pongseri
PKTN	991-300-035-5

The purposes of this research were 1) to study the problems of Koh Kho Khao relating to the tourism business, 2) to examine the need to develop the management of the tourism business and 3) to provide guidelines to promote the potential of this island. This research employed a qualitative design. The data was collected from document analysis, observation, and an in –depth interview. The main informants included four groups of people, including 1) community leaders 2) related people including district chiefs and officials from the province 3) tourists 4) local people.

The findings of the study were as follows:

1. It was found that there were two main problems that occurred: 1) tourist attractions on the island: national parks were trespassed by investors and local people; natural resources and garbage were neglected 2) management of the tourism business on the island: ineffective marketing strategies, insufficient personnel, lack of network and cooperation from other institutions, unawareness of the people and tourists of the conservation of the environment.

2. The needs to develop the management of the tourism business on this island were as follows: safety, services, and facilities for the tourists as well as the needs of the local people for employment and supplementary income.

3. There were six strategies that should be implemented to develop the success of the tourism business in this community; 1) participation and networking among private and public institutions, and the local community 2) development of facilities and infrastructures on the island 3) promotion and marketing of the island 4) development of the community's potential for the tourism business 5) conservation and protection of the natural resources of the community 6) creation of the community economy

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ ได้ด้วยความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายท่านที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือ ทั้งในส่วนของข้อมูล ข้อเสนอแนะ คำแนะนำ กำลังใจ รวมถึงการสละเวลาในการร่วมกิจกรรมในการศึกษาวิจัยเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์สมชาย สกุลทัฬห ประธานกรรมการที่ปรึกษา ดร. โสภิต ผ่องเสรี กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตลอดจนคณะกรรมการสอบทุกท่านที่ได้ให้ข้อคิด คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากที่สุด

ขอขอบพระคุณ นายนคร อมรวัตพงษ์ ที่ได้กรุณา มาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณา วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จนสามารถผ่านการแก้ไขได้อย่างสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. ชีรวัดน์ นิจนตร ประธานสาขาวิทยาศาสตร์การ พัฒนาและคณาจารย์ประจำสาขาทุกท่าน รวมไปถึงคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้วิจัยจนประสบความสำเร็จในทุกรายวิชา ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ที่ได้ให้ความร่วมมือในการติดต่อประสานงานด้วยอัธยาศัยไมตรี

ขอขอบพระคุณ พัฒนาการจังหวัด นายอำเภอ พัฒนาการตำบลเกาะคอ กลุ่มองค์กรพัฒนา เอกชน ผู้นำชุมชนและประชาชนของเกาะคอเขา รวมไปถึง นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญยิ่งที่ทำให้งานวิจัยในครั้งนี้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ตามที่คาดหมาย

ขอขอบคุณ คุณ พรมมา สิทธิทอง พี่ชายที่แสนดี ที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ เป็นที่ปรึกษาและเป็นกำลังสำคัญในการผลักดันให้งานวิจัยประสบความสำเร็จในที่สุด

และท้ายสุดนี้ขอขอบพระคุณบิดา มารดา พี่น้องของผู้วิจัยที่ให้กำลังใจและให้การสนับสนุนในทุกๆ เรื่องมาโดยตลอด คุณประโยชน์ที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแด่ชุมชน เกาะคอเขา ในการนำองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว เกาะคอเขา จังหวัดพังงาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนและถาวรสืบไป

ดวงรัตน์ ชวงค์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
โจทย์/คำถามการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	6
การบริหารและการจัดการการท่องเที่ยว.....	11
การพัฒนาที่ยั่งยืน.....	13
นโยบายและการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในประเทศ.....	19
ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดสามเหลี่ยมอันดามัน (ภูเก็ต - พังงา - กระบี่).....	23
ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดพังงา.....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	34
กรอบวิธีการในการวิจัย.....	40
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	41
วิธีการศึกษา.....	41
การรวบรวมข้อมูล.....	41
กลุ่มผู้ให้ข้อมูล.....	42

บทที่	หน้า
การสร้างเครื่องมือ.....	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	42
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
การเขียนรายงาน.....	44
4 บริบทของของเกาะคอเขา จังหวัดพังงา.....	46
ข้อมูลทั่วไปของเกาะคอเขา.....	46
วัฒนธรรมและประเพณีของเกาะคอเขา.....	57
แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ.....	63
5 ผลการศึกษาปัญหาและความต้องการในการท่องเที่ยวเกาะคอเขา.....	65
ปัญหาการท่องเที่ยวเกาะคอเขา.....	65
ความต้องการในการท่องเที่ยวเกาะคอเขา.....	72
6 แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา.....	74
แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา.....	75
แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาระบบสาธารณูปโภค.....	77
แนวทางการส่งเสริมความสามารถในการบริการ.....	80
แนวทางการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม.....	81
แนวทางการส่งเสริมการสร้างเศรษฐกิจชุมชน.....	82
7 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	84
สรุปผล.....	84
อภิปรายผล.....	89
ข้อเสนอแนะ.....	92
บรรณานุกรม.....	95
ภาคผนวก.....	100
ก เครื่องมือวิจัย.....	101
ข แผนที่เกาะคอเขาและแผนที่เส้นทางท่องเที่ยว.....	114
ค ภาพกิจกรรมและสถานที่ท่องเที่ยว.....	117
ประวัติผู้วิจัย.....	121

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงอัตราการเข้าพักในช่วงนักท่องเที่ยวหนาแน่น พ.ศ. 2550.....	54
2 อัตราค่าห้องพักของปี พ.ศ. 2550.....	55
3 จำนวนพนักงานของแต่ละรีสอร์ทในช่วงนักท่องเที่ยวหนาแน่น และเบา บาง ในปี พ.ศ. 2550 และ 2551.....	56

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการที่ทำรายได้ให้แก่ประเทศต่างๆ เป็นจำนวนมาก รวมทั้งประเทศไทยด้วย และได้มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งวิธีการจัดการการท่องเที่ยวให้ขยายตัวมากขึ้นตามลำดับ ถึงแม้ว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจะให้ผลดีทางด้านเศรษฐกิจ แต่ก็ก่อให้เกิดผลกระทบในทางลบได้มากหากไม่ระมัดระวัง ผลกระทบในทางลบที่สำคัญมากมี 2 ประการคือ ประการแรก ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว และประการที่สอง ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ชุมชนในท้องถิ่นที่มีแหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่ ความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น นักท่องเที่ยวไม่ช่วยกันระมัดระวังรักษาสภาพแวดล้อม มีการทิ้งขยะเกลื่อนกลาดไม่เป็นที่เป็นทาง เต็ดหรือทำลายพืชพรรณไม้ ชีดเขียนตามผนังถ้ำหรือโขดหินให้เกิดความสกปรก ทำลายปะการังใต้น้ำ โรงแรมปล่อยน้ำเสียลงในแหล่งน้ำ รวมทั้งมีการปลูกสร้างอาคารที่ไม่กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม สกปรกกรุงรัง หรือรुकล้ำที่สาธารณะ ความเดือดร้อนที่ชุมชนในท้องถิ่นอาจได้รับจากการท่องเที่ยว ได้แก่ ความไม่สะดวกต่างๆ อันเนื่องมาจากนักท่องเที่ยวเดินทางมาเป็นจำนวนมาก เช่น ปัญหาการจราจรติดขัด ปัญหาเสียงรบกวน และปัญหาค่าครองชีพในท้องถิ่นสูงขึ้น (จารุภัทร เปลี่ยนกลิ่น 2549)

จากกรอบแนวความคิด Earth Summit ที่ประเทศบราซิลในปี 2535 กำหนดกระแสการท่องเที่ยวที่สำคัญ 3 ด้าน คือ ความต้องการการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ความต้องการของตลาดการท่องเที่ยวในด้านการศึกษาเรียนรู้ และความต้องการพัฒนาคนโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มาจากรากหญ้า ซึ่งจะนำไปสู่การกระจายรายได้ที่เหมาะสมในท้องถิ่น จึงนำไปสู่การเกิดทางเลือกใหม่ในการท่องเที่ยว คือ การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนนั้น องค์การการท่องเที่ยวโลก (WTO) ได้กำหนดหลักการของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ตั้งแต่ พ.ศ. 2531 ว่า ลักษณะของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนนั้นได้รับการคาดหวังให้นำไปสู่การจัดการทรัพยากรทั้งหมดด้วยวิถีทางที่ตอบสนองต่อความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสุนทรียะ ในขณะที่เดียวกันก็คงไว้ซึ่งบูรณภาพทางวัฒนธรรม กระบวนการทางนิเวศวิทยาที่จำเป็น ความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบต่างๆ ที่เอื้อต่อชีวิต" เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว แนวความคิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจึงได้รับความนิยมนับและแพร่หลายค่อนข้างมากในการประชุม Globe'90 ณ ประเทศแคนาดา ได้ให้คำจำกัดความ การ

ท้องถิ่นแบบยั่งยืนว่า หมายถึง " การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการปกป้องและสงวนรักษาโอกาสต่าง ๆ ของอนุชนรุ่นหลัง การท่องเที่ยวนี้มีความหมายถึง การจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และความงามทางสุนทรียภาพ ในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศด้วย"

สำหรับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2550) ได้มีแนวคิดที่จะพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้มีผลกระทบในทางลบน้อยที่สุด โดยให้นักท่องเที่ยวตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม และช่วยกันอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวให้คงสภาพที่ดีต่อไปนานๆ ในขณะเดียวกันก็ให้ชุมชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวร่วมกับหน่วยงานทั้งของรัฐและของเอกชน เพื่อจะได้ดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนอย่างเต็มที่ พร้อมทั้งได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในด้านต่างๆด้วย แนวคิดนี้เป็นที่มาของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งได้เริ่มแพร่หลายไปในประเทศต่างๆนับตั้งแต่ พ.ศ. 2530 เป็นต้นมา และองค์การสหประชาชาติได้ประกาศให้ พ.ศ. 2545 เป็นปีสากลแห่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วย

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2549) การที่ภาคเอกชนเข้ามาผูกขาดธุรกิจท่องเที่ยว ซึ่งเน้นการสร้างรายได้และความเจริญเติบโตของธุรกิจท่องเที่ยวแต่เพียงอย่างเดียว อาจทำให้ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้ประโยชน์ แต่ในขณะเดียวกัน ก็มีผลในด้านของการทำลายวัฒนธรรมท้องถิ่น ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมธรรมชาติและ ความยากจน เพราะชุมชนท้องถิ่นขาดอำนาจในการจัดการการท่องเที่ยว และไม่สามารถพัฒนาศักยภาพของการพึ่งตนเองได้อย่างต่อเนื่อง การพิจารณาการท่องเที่ยวในบริบทของการพัฒนาที่เน้นทิศทางเดียว คือ การเจริญเติบโตขยายตัวทางเศรษฐกิจเท่านั้น ช่วยให้เราทำความเข้าใจกับปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนท้องถิ่นกับสังคมภายนอกได้อย่างชัดเจน

ในสถานะที่ชุมชนชนบทมากมายหลายแห่งทั่วประเทศ กำลังเผชิญหน้ากับปัญหาวิกฤติในด้านของความยากจนและปัญหาความเสื่อมโทรมของธรรมชาติแวดล้อม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงน่าจะเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ปัญหาอันพึงได้รับการส่งเสริมสนับสนุนเป็นอย่างยิ่ง การมองการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในบริบทของการพัฒนาอย่างยั่งยืนยังเป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับการนำเอารายได้จากนักท่องเที่ยวมาใช้ในโครงการพัฒนาชุมชนด้วยตัวเองในรูปแบบต่างๆ ทั้งในด้านของการสร้างกองทุนชุมชน การพัฒนาอาชีพและฝีมือแรงงานในการประดิษฐ์หัตถกรรมพื้นบ้าน และการพลิกฟื้นกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนในด้านของการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและยั่งยืน (สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2549)

จังหวัดพังงา เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีความหลากหลาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล น้ำตก ป่าเขา ถ้ำ หมู่เกาะต่าง ๆ ตลอดจนศิลปกรรมและวัฒนธรรม การจัดการท่องเที่ยวเน้นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่างความสมบูรณ์ของทรัพยากรสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่สวยงามกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่จังหวัด และประชาชนในท้องถิ่นเกิดการเกื้อกูลซึ่งกันและกันระหว่างคนกับธรรมชาติให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างยั่งยืน การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ขาดการจัดการที่ดี และมีประสิทธิภาพ อาจนำไปสู่ความเสื่อมโทรมและการเสื่อมสภาพของทรัพยากรธรรมชาติอย่างส่งผลกระทบต่อในภาพรวมด้านการท่องเที่ยว การช่วยกันพัฒนาดูแลรักษา การระวังป้องกันและเอาใจใส่ในแหล่งท่องเที่ยวของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรืออุทยานแห่งชาติ ซึ่งมีส่วนอย่างยิ่งในการดูแลและรักษาทรัพยากรเหล่านี้ให้คงสภาพความเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไปได้ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของจังหวัด ที่กำหนดให้ “เป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงนิเวศชั้นนำระดับโลกแหล่งเกษตรกรรมยั่งยืนและสังคมน่าอยู่พึ่งอันดามัน” (ศูนย์ประสานงานการวิจัยเพื่อท้องถิ่น 2546)

ตำบลเกาะคอเขา เป็นเกาะที่มีน้ำล้อมรอบเป็นทะเลน้ำลึกมีชายหาดที่สวยงามอีกทั้งยังมีแหล่งโบราณคดีที่น่าสนใจ กล่าวได้ว่าเป็นเกาะที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย เนื่องจากยังไม่มีมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเกาะคอเขาทำให้นักท่องเที่ยวที่มาพักไม่มีทางเลือกที่เดินทางท่องเที่ยวภายในเกาะมากนัก แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มีอยู่ก็ไม่ได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและขาดแผนการจัดการที่ดี ทำให้กลายเป็นแหล่งไม่น่าท่องเที่ยว ในอดีตจึงเห็นได้ว่ารูปแบบของการท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาไปในระดับหนึ่ง ทำให้เกิดรูปแบบการท่องเที่ยวต่าง ๆ เกิดขึ้น และในอนาคตการท่องเที่ยวยังคงมีการพัฒนาต่อไป เพื่อให้รองรับกับอนาคตในการขยายตัวของนักท่องเที่ยวในเกาะคอเขา จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาและสร้างแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นระบบ เกิดการจัดการที่ดีเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ในชุมชน ท้องถิ่น

จากสถิติของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในพื้นที่เกาะคอเขามีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ในปี 2549 – 2550 ซึ่งทิศทางการท่องเที่ยวของเกาะคอเขามีแนวโน้มที่จะมีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการวางแผนเพื่อกำหนดทิศทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ยั่งยืน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม และจากการสำรวจเบื้องต้นพบว่าพื้นที่เกาะคอเขามีทรัพยากรและสถานที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนากิจกรรมด้านการท่องเที่ยวที่เด่นชัดนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา จังหวัดพังงา ซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ รวมถึงทรัพยากรที่สมบูรณ์ และมีการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเป็นความรู้ประกอบการบริหารจัดการเกาะคอเขาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอนาคต

โจทย์คำถามการวิจัย

1. ชุมชนเกาะคอเขา มีปัญหาในการท่องเที่ยวอย่างไร
2. ชุมชนเกาะคอเขา มีความต้องการในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างไร
3. แนวทางการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเกาะคอเขาเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการท่องเที่ยวของเกาะคอเขาจังหวัดพังงา
2. เพื่อศึกษาความต้องการในการจัดการการท่องเที่ยวเกาะคอเขาของจังหวัดพังงา
3. เพื่อกำหนดแนวทางการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของเกาะคอเขาจังหวัดพังงา

ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษาวิจัย แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา จังหวัดพังงา เป็นการศึกษาถึงสภาพปัญหาของการท่องเที่ยวของเกาะคอเขาและศึกษาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา จังหวัดพังงา โดยศึกษาจากผู้นำชุมชน ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น นายอำเภอ พัฒนาการจังหวัด ผู้รู้ในท้องถิ่น นักท่องเที่ยว/ผู้มาเยือน และชาวบ้าน/ประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งการศึกษานี้ทำให้ได้รับองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว รวมถึงการท่องเที่ยวของชุมชนเกาะคอเขา จังหวัดพังงา ผลการศึกษาสามารถนำไปสู่การพัฒนา และการท่องเที่ยวของเกาะคอเขาให้มีความเหมาะสมกับพื้นที่ และเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดชุมชนท้องถิ่นต่อไปโดยระยะเวลาที่ผู้วิจัยทำการศึกษาดังแต่เดือนพฤศจิกายน 2552 – เดือนเมษายน 2553

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาการท่องเที่ยวและศักยภาพที่มีอยู่ของเกาะคอเขา
2. ทราบถึงความต้องการในการจัดการการท่องเที่ยวของเกาะคอเขาจังหวัดพังงา
3. ได้แนวทางการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของเกาะคอเขาจังหวัดพังงา

นิยามศัพท์เฉพาะ

การส่งเสริมการท่องเที่ยว หมายถึง การส่งเสริมให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในแหล่งท่องเที่ยวของท้องถิ่นหรือชุมชน และใช้บริการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ของชุมชนเกาะคอเขา จังหวัดพังงา

การท่องเที่ยว หมายถึง กิจกรรมเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากกิจการงานประจำ ซึ่ง
เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ คือ เป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังสถานที่อื่นเป็นการ
ชั่วคราว การเดินทางนั้นต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจหรือความพึงพอใจของผู้เดินทางมาท่องเที่ยว
ในเกาะคอเขา และเป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์อื่นใดก็ได้ ที่มีใจเพื่อการประกอบอาชีพ หรือ
หารายได้ แต่เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายๆ อย่าง

แนวทางการส่งเสริม หมายถึง วิธีหรือกลยุทธ์ในการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนเกาะคอเขา
ซึ่งมีองค์ประกอบ คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านการบริการการท่องเที่ยว และด้านการตลาดการท่องเที่ยว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา จังหวัดพังงา โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการนำเสนอเนื้อหาสาระแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องตลอดจน เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
2. การบริหารและการจัดการการท่องเที่ยว
3. การพัฒนาที่ยั่งยืน
4. นโยบายและการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในประเทศ
5. ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดสามเหลี่ยมอันดามัน (ภูเก็ต – พังงา - กระบี่)
6. ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดพังงา
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวคิดในการศึกษา

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวมีวิวัฒนาการมาเนิ่นนาน เริ่มตั้งแต่มนุษย์เดินทางเพื่อล่าสัตว์ หาแหล่งถิ่นฐาน ตั้งรกราก ล่าอาณานิคมเพื่อการค้า หาแหล่งวัตถุดิบหรือความมั่นคงทางการเมือง รวมทั้งการเดินทางเพื่อการศึกษาและการพักผ่อน การเดินทางพักผ่อนอาจเป็นการพักผ่อนจากการทำงานจากชีวิตประจำวัน หรือเพื่อการคลายเครียด รวมทั้งการเดินทางเพื่อหาประสบการณ์แปลกใหม่ หรือเพื่อเหตุผลบางประการที่ไม่สามารถเปิดเผยได้ (สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2546 : 13-14) การท่องเที่ยวเป็นผลรวมของปรากฏการณ์ต่างๆ และความสัมพันธ์ที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับธุรกิจและบริการต่าง ๆ รวมทั้งรัฐบาลประเทศเจ้าภาพและประชาชนในท้องถิ่นซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องอยู่ในกิจกรรม หรือกระบวนการในการดึงดูดด้วยการต้อนรับที่อบอุ่นเปี่ยมด้วยไมตรีจิต จะเห็นได้ว่าความหมายของการท่องเที่ยวมีความหมายหลากหลาย

เสรี วังสัจจิตร (รชพร จันทร์สว่าง, 2546 : 15) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นคำที่มีความหมายกว้างมิได้มีความหมายเฉพาะเพียงการเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจหรือเพื่อความ

สถานบันบันเทิงเรียงร้อยอย่างที่คนส่วนมากเข้าใจกัน มีการเดินทางเพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อความรู้ เพื่อการศึกษา เพื่อติดต่อธุรกิจ ตลอดจนการเยี่ยมชมญาติพี่น้อง ก็นับได้ว่าเป็นการท่องเที่ยว ทั้งสิ้นการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อสังคมมาก ทำให้เกิดการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ประเพณี ทัศนคติความคิดเห็น การท่องเที่ยวยังมีส่วนกระตุ้นให้เกิดการรักษาศิลปวัฒนธรรมของตนเอง ในทางกลับกันการท่องเที่ยวก็มีส่วนทำให้ขนบธรรมเนียมประเพณีแหล่งท่องเที่ยวเป็นแหล่งเสื่อมโทรมได้ ดังนั้นจึงมีการสร้างกระแสการอนุรักษ์รักษาสีงแวดล้อม โดยให้ชุมชนและนักท่องเที่ยวตระหนักถึงธรรมชาติและสิ่งแวดลอม การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว การป้องกันไม่ให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่เปราะบางหรือที่สงวน นอกจากนี้ทำให้เกิดการท่องเที่ยวรูปแบบต่าง ๆ เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเป็นเรื่องของการเดินทางหรือการวางแผนเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปอีกสถานที่หนึ่ง โดยใช้พาหนะนำไป การเดินทางท่องเที่ยวนี้หมายถึงการเดินทางที่มีเงื่อนไข 3 ประการ คือ (วินิจ วีรยางกูร, 2536 : 1)

1. การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว
2. การเดินทางด้วยความสมัครใจ
3. การเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตามที่ไม่ใช่เป็นการประกอบอาชีพหรือหารายได้

ดังนั้นการเดินทางจึงมิได้จำกัดเฉพาะเพียงการเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจหรือเพื่อความสนุกสนานบันเทิง ดังที่คนส่วนใหญ่เข้าใจกัน การเดินทางเพื่อการประชุมสัมมนาเพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อการศึกษา เพื่อการติดต่อธุรกิจ ตลอดจนการเยี่ยมชมญาติพี่น้อง นับว่าเป็นการท่องเที่ยวทั้งสิ้น (เสรี วังไพจิตร, 2530 : 2-3)

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

1. ทฤษฎีแรงจูงใจทางการท่องเที่ยว

พฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเป็นพฤติกรรมที่มีเป้าหมายชัดเจน เพื่อตอบสนองความต้องการจำเป็นบางอย่างของแต่ละบุคคลทางด้านการท่องเที่ยว พฤติกรรมที่มีเป้าหมายนี้จะมีแรง จูงใจเป็นตัวผลักดันรวมอยู่ด้วย จึงส่งเสริมเร่งเร้าให้บุคคลเดินทางมากขึ้น และยังมีอิทธิพลที่ทำให้แต่ละบุคคลมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันทั้งในด้านพฤติกรรมการบริโภคสินค้าและการบริการ การท่องเที่ยวและพฤติกรรมทางสังคมที่ผู้ให้บริการต้อนรับสนใจศึกษา และมุ่งหวังที่จะตอบสนองความต้องการจำเป็น เพื่อสร้างความพอใจสูงสุดให้แก่นักท่องเที่ยว จนมีความพร้อมและความพึงใจที่จะกลับมาเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเดิมอีกครั้งหนึ่ง (ฉลองศรี พิมลสมพงษ์, 2544 : 43)

1.1 ความหมายและความสำคัญของแรงจูงใจ

แรงจูงใจ (Motives) หมายถึง การผสมผสานของแรงผลักดันที่เกิดจากความ ต้องการทางด้านร่างกาย จิตใจและวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของบุคคล อย่างต่อเนื่องจนสามารถ กระตุ้นให้แสดงพฤติกรรมการบริโภค อย่างมีเป้าหมาย และถ้าเป็นแรงจูงใจทางการท่องเที่ยว ย่อม แสดงให้เห็นถึงค่านิยมพฤติกรรมการบริโภคสินค้า และบริการการท่องเที่ยว การแสวงหา ประสบการณ์ ณ จุดหมายปลายทางการท่องเที่ยว ซึ่งคาดว่าจะสามารถ ตอบสนองความต้องการ และสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยวผู้นั้นได้ แรงจูงใจเหล่านี้ทำให้รูปแบบพฤติกรรม การเดินทางท่องเที่ยวแตกต่างกัน ซึ่งผู้ให้บริการการท่องเที่ยวจะเข้าใจเหมือนๆ กันว่า นักท่องเที่ยวมา ด้วยวัตถุประสงค์ต่างกัน และหากศึกษาในภาพรวมของแรงจูงใจแล้วจะหมายถึงการศึกษาอุปสงค์ การท่องเที่ยว (Tourism demand) ส่วนหนึ่งซึ่งมีความจำเป็นในงานการตลาดการท่องเที่ยวเป็นอย่าง ยิ่ง

แรงจูงใจทางการท่องเที่ยว สามารถจัดกลุ่มได้ 2 ประเภท ตามวัตถุประสงค์ของ การเดินทางท่องเที่ยว ได้แก่

1) แรงจูงใจเพื่อการพักผ่อนทั้งร่างกายและจิตใจ โดยการแสวงหารูปแบบ และ กิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ ที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล เช่น การเล่นกีฬา การ เที่ยวชมสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัฒนธรรม และแหล่งบันเทิง การรักษาสุขภาพ การเยี่ยม ญาติพี่น้องและภูมิลำเนา เป็นต้น

2) แรงจูงใจเพื่อการติดต่อและการขยายงานทางธุรกิจ แรงจูงใจด้านนี้มี ความสำคัญมากขึ้น ในยุคของการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจ เนื่องจาก เทคโนโลยีการสื่อสารสมัย ใหม่ ทำให้ภาคธุรกิจขยายตัวอย่างต่อเนื่อง และผู้ประกอบการก็ยัง จำเป็นต้องเดินทาง เพื่อการติดต่อขยายงานให้กว้างขวางขึ้น แรงจูงใจด้านนี้ย่อมผสมผสานกับ แรงจูงใจในข้อแรกไปด้วยในทุกครั้งที่มีการเดินทาง เพราะการท่องเที่ยวเป็นความต้องการในจิตใจ ของมนุษย์ทุกคน ประกอบกับการมีแรงผลักดันทางด้านร่างกายและจิตใจของบุคคล และการ กระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ก็ยิ่งทำให้แรงจูงใจเรื่องนี้ถูก ผลักดันให้มีการลงมือปฏิบัติอย่างมีเป้าหมาย ในเวลาอันรวดเร็วยิ่งขึ้น (ฉลองศรี พิมลสมพงศ์, 2544 : 44-45)

1.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจทางการท่องเที่ยว

แรงจูงใจทางการท่องเที่ยวของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับปัจจัย หลายอย่างที่จะมีผลทำให้การแสดงออกของพฤติกรรมการบริโภค และพฤติกรรมทางสังคม แตกต่างกันไป ด้วย ความแตกต่างนี้เกิดจากอิทธิพลของปัจจัยต่อไปนี้

1) ปัจจัยภายในตัวบุคคล หมายถึง ปัจจัยทางด้านจิตวิทยาสังคม ที่เป็นสาเหตุและเป็นแรงผลักดันให้เกิดการเดินทาง และบริโภคสินค้าและบริการการท่องเที่ยวได้แก่ แรงจูงใจทางด้านความต้องการพักผ่อนของบุคคล การรับรู้ทางด้านสถานที่ท่องเที่ยวการเรียนรู้จากประสบการณ์การท่องเที่ยว ความเชื่อในสถานการณ์ข้อมูลที่ได้เคยพบเห็น ทักษะคิดต่อจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยว บุคลิกภาพภายในของแต่ละบุคคล ปัจจัยเหล่านี้เป็นแรงจูงใจที่สำคัญ และมีอิทธิพลเชิงลึกต่อการตัดสินใจเดินทาง และเลือกซื้อสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว

2) ปัจจัยอิทธิพลจากภายนอก หมายถึง ปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง และมีผลกระทบโดยตรงต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของบุคคลจนเป็นสาเหตุหลักในการตัดสินใจเดินทาง หรือไม่เดินทางท่องเที่ยวได้ ได้แก่ ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย อายุ เพศ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา สถานะการทำงาน และวัฏจักรครอบครัว ลักษณะการบริโภคของครอบครัว ฯลฯ ปัจจัยทางเศรษฐกิจในครัวเรือนและเศรษฐกิจของประเทศ ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม ประกอบด้วย ภาษา ศาสนา วัฒนธรรม วิถีชีวิต ระดับชั้นทางสังคม ค่านิยม ปัจจัยทางกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเดินทาง และปัจจัยทางเทคโนโลยีที่เป็นประโยชน์ต่อการติดต่อสื่อสาร และเป็นสารสนเทศ ปัจจัยเหล่านี้เข้ามามีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของบุคคลในยุคโลกาภิวัตน์ จึงมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทาง และเลือกซื้อสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวเช่นเดียวกัน

3) ปัจจัยที่มีรากฐานมาจากความต้องการจำเป็นของบุคคล หมายถึง ปัจจัยที่เป็นความต้องการจำเป็น (needs) ทางด้านร่างกายและจิตใจของมนุษย์ทุกคน ตามทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์ (Maslow's theory of motivation) ที่กล่าวว่า มนุษย์มีลำดับขั้นของความต้องการจำเป็นอย่างต่อเนื่อง หากความต้องการขั้นต้นได้รับการตอบสนองแล้ว มนุษย์ก็จะต้องการในขั้นต่อไป ลำดับขั้นความต้องการจำเป็นเหล่านี้ ได้แก่

(1) ความต้องการจำเป็นเพื่อการดำรงชีวิต ได้แก่ อาหาร น้ำ อากาศ เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย และสุขอนามัย

(2) ความต้องการจำเป็นในเรื่องความปลอดภัย การคุ้มครองให้พ้นจากอันตราย ได้รับการบริการที่ซื่อสัตย์

(3) ความต้องการจำเป็นในเรื่องความสัมพันธ์ และได้รับการยอมรับในสังคม ได้รับความรัก ความเข้าใจ ให้ความสำคัญ ยกย่อง เอาใจใส่จากกลุ่มเพื่อน

(4) ความต้องการจำเป็นในเรื่องเกียรติภูมิ ศักดิ์ศรี ความมีหน้าตา และสถานะทางสังคม เป็นแรงจูงใจระดับสูงที่ต้องการได้รับการอำนวยความสะดวกเป็นอย่างดี หรือได้พบเห็นทดลองสิ่งแปลกใหม่ที่เป็นเกียรติมากกว่าคนอื่น

(5) ความต้องการจำเป็นในเรื่องการได้รับความสำเร็จสูงสุดในชีวิตที่พึงกระทำได้ตามศักยภาพ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของตน ถือได้ว่าเป็นแรงจูงใจที่มีเป้าหมายสูงสุด และแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล

1.3 ประโยชน์จากการศึกษาแรงจูงใจทางการท่องเที่ยวต่องานการตลาดท่องเที่ยว

นักการตลาดการท่องเที่ยวย่อมต้องการคำตอบในเรื่องการตัดสินใจ และกระบวนการซื้อสินค้า และการบริการของนักท่องเที่ยว เช่น ลูกค้านักท่องเที่ยวเป็นชาติใด มีกระบวนการช่องทาง วิธีการซื้อสินค้า และการบริการอย่างไร ชื่อที่ไหน จะมีโอกาสในการซื้ออย่างไร จะตอบสนองความต้องการของเขาได้หรือไม่ อย่างไร ยังมีความต้องการจำเป็นอะไรอีกบ้างที่นักการตลาดยังเสาะแสวงหาคำตอบไม่ได้ เช่น ความต้องการความแปลกใหม่ในชีวิต ความต้องการได้ทราบและเข้าใจในบางสิ่ง เพื่อตอบสนองความอยากรู้อยากเห็น และความต้องการสร้างสรรค์ และธำรงรักษาสีงสวยงาม ทั้งที่เป็นธรรมชาติและศิลปะ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นแรงจูงใจให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวทั้งสิ้น หากนักการตลาดศึกษาเรื่องแรงจูงใจอย่างลึกซึ้งก็จะได้คำตอบ และสามารถนำผลมาพัฒนาสินค้าและบริการให้ตรงกับความต้องการและแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวได้ อีกทั้งยังเป็นโอกาสที่ได้รู้จัก และเข้าใจพฤติกรรมทางสังคม อาทิ ความชอบ ความสนใจ การแสดงออกทางท่าทาง สีหน้า การเคลื่อนไหว คำพูด มารยาท และลักษณะนิสัยบางอย่างของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย หรือนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เป็นตลาดหลักของไทยและเป็นลูกค้ากลุ่มเป้าหมายของธุรกิจ อันจะส่งผลให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ สมดังคำกล่าวที่ว่า “การท่องเที่ยวเป็นสื่อสันติภาพของโลก” (ฉลองศรี พิมลสมพงษ์, 2544 : 2)

2. ทฤษฎีการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยท้องถิ่น

ทฤษฎีการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยท้องถิ่นนี้กล่าวถึงระบบการท่องเที่ยวที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรท่องเที่ยวของพื้นที่ การท่องเที่ยว ชุมชนและองค์กรในท้องถิ่น เมื่อพื้นที่มีทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว เช่น ทะเล ชายหาด ป่าไม้ ฯลฯ เมื่อพื้นที่ได้รับการสนับสนุน มีการเผยแพร่ นักท่องเที่ยวเข้ามาทำให้เกิดรายได้จากการบริการการท่องเที่ยว ชุมชนซึ่งเป็นกลุ่มคนที่อยู่ในพื้นที่จะเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์จากการบริการ ไม่ใช่ว่าผลกำไรจะตกอยู่ที่นักลงทุนอย่างเดียวเพราะกลุ่มคนที่อยู่อาศัยและรักษาสภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวคือคนในชุมชน จึงควรเน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตน เช่น การให้ชุมชนตั้งองค์กรบริหารภาคประชาชนเพื่อให้แต่ละครัวเรือนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนาพื้นที่ของตนเอง (ฉัฐชัย ไชยรัตน์, 2551 : 8)

การบริหารและการจัดการการท่องเที่ยว

การบริหารจัดการนี้ สามารถแยกลักษณะการบริหารจัดการท่องเที่ยวในเขตพื้นที่
รับผิดชอบของแต่ละส่วน โดยยึดหลักการ 10 ประการ ของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดย
ผู้ประกอบการจะต้องคำนึงถึงการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวและการบริหารจัดการการท่องเที่ยว
ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2550)

1. การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว มีองค์ประกอบสำคัญคือ

1.1 รักษาสภาพดั้งเดิมไว้ให้มากที่สุดให้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี สะอาด มีเอกลักษณ์
เฉพาะถิ่น

1.2 การออกแบบสิ่งก่อสร้าง สิ่งบริการ หรืออำนวยความสะดวกแก่การท่องเที่ยว เช่น
ที่พักเดินทาง การบริการอาหารและเครื่องดื่ม ห้องสุขาเป็นต้น ต้องกลมกลืนกับธรรมชาติแวดล้อม
และวัฒนธรรมพื้นบ้าน ไม่เป็นสิ่งแปลกปลอมเข้าไป โดยการออกแบบสิ่งก่อสร้างที่ทางเดินนั้น
จะต้องคำนึงถึงคนพิการที่ต้องการท่องเที่ยวด้วย

1.2.1 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติควรหลีกเลี่ยงการตัดต้นไม้เป็นสำคัญการ
คำนึงถึงกระแส น้ำ ว่าจะไม่ก่อให้เกิดการพังทลายไม่กีดขวางเส้นทางเดินของสัตว์ป่า

1.2.2 การเดินทางเข้าชมที่สะดวก (มิได้หมายถึงถนนที่ลาดยางจรดถึงแหล่ง
ท่องเที่ยว)ทางเดินในแหล่งธรรมชาติที่เปราะบาง ควรทำทางเดิน(board walk) ที่คำนึงถึงความ
ปลอดภัยมีระบบการสื่อความหมายที่ดี (แม้เดินทางคนเดียวก็สามารถทำได้)รวมถึงการใช้เส้นทาง
เพื่อคนพิการ นอกจากนั้นต้องคำนึงถึงการติดต่อสื่อสารระหว่างนักท่องเที่ยวกับหน่วยงานที่
เกี่ยวข้องเมื่อมีเหตุการณ์ฉุกเฉิน ป้ายสื่อความหมายควรออกแบบให้ใช้ได้ทนทาน

1.2.3 แหล่งบริการอาหารและเครื่องดื่มต้องคำนึงถึงการกำจัดขยะและน้ำเสีย

1.2.4 ในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติควรสร้างห้องสุขาบริการตามระยะทางเดินห่าง
กันอย่างน้อย 3 กิโลเมตรต่อหนึ่งแห่ง ห้องสุขาต้องสะอาด (อาจมีการคิดค่าบริการเพื่อเป็นค่าใช้จ่าย
ในการจัดจ้างแรงงานดูแล)

1.3 มีการจัดการสาธารณสุขปลอดภัยพื้นฐาน โดยต้องคำนึงถึงขีดความสามารถรวมถึง
ขอบเขตในการรองรับปริมาณนักท่องเที่ยว (จำนวนนักท่องเที่ยว)โดยใช้หลักการสภาพแวดล้อมขีด
ความสามารถรองรับทางกายภาพ และขีดความสามารถรองรับสภาพแวดล้อม อาทิ น้ำ
ประปา ไฟฟ้า ขยะมูลฝอยต้องมีแผนการจัดการที่ดี ควรมีการบันทึกหรือทำสถิติของนักท่องเที่ยว
ในแต่ละวันไว้แล้วนำมาปรับปรุงระบบสาธารณสุขปลอดภัยให้เพียงพอกับความต้องการของ
นักท่องเที่ยว

1.4 ศึกษาวิเคราะห์ถึงความอ่อนไหวของระบบนิเวศทั้งทรัพยากรทางธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรม แหล่งโบราณคดีและโบราณสถานต่างๆ แม้เป็นเพียงเนินดินร้างก็ย่อมสะท้อนอดีตกาลที่ทรงค่าซึ่งเราสามารถศึกษาค้นคว้าได้

1.5 ศึกษาและสำรวจแหล่งพลังงานต่างๆ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด อาทิเช่น พลังแสงอาทิตย์ พลังความร้อนใต้พิภพ เป็นต้น ควรใช้พลังงานจากธรรมชาติอย่างคุ้มค่าหลีกเลี่ยงการใช้เครื่องปรับอากาศให้มากที่สุด

1.6 การกำจัดของเสีย จะต้องมียุทธศาสตร์การจัดการน้ำเสียที่มีประสิทธิภาพการบำบัดน้ำเสียก่อนทิ้งลงในธรรมชาติในส่วนของกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูลควรถือหลักใช้แล้วใช้ซ้ำและเปลี่ยนแปลงนำมาใช้ประโยชน์อีก (Reused/Recycle) สำหรับของเสียจากห้องสุขาอาจใช้ระบบการทำแก๊สมูลชีวภาพ (Biogas) เป็นต้น

1.7 การบริหารจัดการบริการควรคำนึงถึงระดับมาตรฐานสากล

1.8 การให้การศึกษานักเรียนที่มีหน้าที่คอยดูแลรับผิดชอบพื้นที่ควรจะต้องให้การศึกษากับประชาชนในท้องถิ่นทุกระดับเพื่อให้รู้ถึงวิธีการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวให้มีการเรียนรู้เพิ่มพูนประสบการณ์รู้วิธีการบริการ มีการฝึกอบรมหรือดูงานเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ๆ ทันเหตุการณ์เสมอ

1.9 มีการตรวจสอบถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับธรรมชาติการประเมินศักยภาพในแหล่งท่องเที่ยวจะต้องกำหนดสถานภาพให้เหมาะสม โดยหารายละเอียดรวบรวมข้อมูลสภาพแวดล้อมในพื้นที่แห่งนั้นว่าควรอยู่ในระดับใด หากความสมดุลระหว่างความต้องการของนักท่องเที่ยว ความสามารถรองรับของพื้นที่และการยอมรับของชุมชนท้องถิ่นต่อการพัฒนารวมทั้งนโยบายของรัฐจะต้องมีความสอดคล้องจากฝ่ายบริหารทุกระดับ การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวจะต้องคำนึงถึงการลงทุน และต้นทุนของสิ่งแวดล้อมด้วย

1.10 การบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวนั้นจะต้องมีการวางแผนปรับปรุงพัฒนา กฎระเบียบองค์ประกอบธุรกิจ จะต้องเปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมดำเนินการอย่างเสมอภาคกัน การพัฒนากฎระเบียบนั้นผู้ดำเนินการจะต้องอยู่ในกรอบของกฎหมายที่บังคับใช้ต่อการรักษาทรัพยากรท่องเที่ยวจะต้องอยู่ในกรอบกฎหมาย 2 ประเภทคือ กฎหมายในประเทศและกฎหมายระหว่างประเทศ

2. การบริหารจัดการการนำเที่ยว

2.1 การดำเนินการบริการนำเที่ยวนั้นประชาชนในท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมในการจัดการร่วมคิดวางแผนดำเนินการฯลฯ และได้รับผลประโยชน์อย่างเสมอภาคกัน

2.2 การจัดรายการนำเที่ยว ผู้ที่รับผิดชอบควรแจ้งรายการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวให้ชัดเจนเพื่อให้นักท่องเที่ยวมีการเตรียมตัวเดินทางได้ถูกต้อง มุ่งเน้นการให้ความรู้ การสร้างประสบการณ์ใหม่จากการเดินทางและให้ข้อคิดกับนักท่องเที่ยวในการเดินทาง

2.3 การจัดบริการอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวหน่วยงานที่รับผิดชอบนั้นควรมีการประสานประโยชน์ร่วมกันกับประชาชนในท้องถิ่น อาทิ การบริการเดินทาง การขนส่ง มัคคุเทศก์ท้องถิ่น การบริการอาหารที่สะอาด ซึ่งจะต้องพัฒนาให้มีมาตรฐานสากล มีความปลอดภัย และเป็นมิตรไมตรี

2.4 รายการท่องเที่ยวแบบผสมผสาน เป็นรายการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม รายการที่นิยมจัดสำหรับการท่องเที่ยวแบบนี้ เช่น

2.4.1 เดินป่าชมธรรมชาติ เดินชมระบบนิเวศเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ทั้งด้วยกำลังขาของตนเอง และการใช้สัตว์เป็นพาหนะต่างๆเช่น นั่งช้าง จิ๋ม่า เป็นต้น

2.4.2 ควบู กูแมลง เดินชมพื้นที่เพื่อส่องนกนานาชนิดรวมทั้งแมลงต่างๆ เช่น ผีเสื้อ หิ่งห้อย เป็นต้น

2.4.3 ดำน้ำ มีทั้งการดำน้ำตื้น (Skin diving)และประดาน้ำ

2.4.4 การล่องเรือใบ เรือบางชนิดสามารถพิกค้างแรมในเรือเพื่อท่องเที่ยวไปตามเกาะแก่งต่างๆได้

2.4.5 การพายเรือ มีหลายประเภท เช่น เรือแคนู เรือคายัก เป็นต้น

2.4.6 จักรยาน จักรยานไปเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่างๆ ลัดเลาะไปตามทางเดินในป่าได้ ซึ่งในปัจจุบันกำลังเป็นที่นิยมเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ

3. การพัฒนาที่ยั่งยืน

แนวคิดและนิยาม “การพัฒนาที่ยั่งยืน” ได้ถูกกล่าวถึงและนำเสนอครั้งแรกเมื่อปี 2527 ในการสัมมนาเรื่อง “The Global Possile” จัดทำโดยสถาบันทรัพยากรโลก (World Resources Institute: WRI) โดยเอกสารสรุปผลการสัมมนาดังกล่าวได้รับการตีพิมพ์ในปี 2529 โดยได้ให้นิยามของการพัฒนาที่ยั่งยืนว่า “ยุทธศาสตร์พัฒนาที่ต้องการจัดการทรัพยากรทั้งธรรมชาติและมนุษย์รวมทั้งทรัพยากรการเงินและวัตถุประสงค์ทั้งปวงไปในทิศทางที่ก่อให้เกิดการเพิ่มความมั่งคั่ง และความอยู่ดีกินดีการพัฒนาที่ยั่งยืนในฐานะที่เป็นเป้าหมายอ้อมปฏิเสชนโยบายและวิธีการทุกชนิดที่สนับสนุนการดำรงชีวิตของมนุษย์บนพื้นฐานของการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เนื่องจากแนวทางดังกล่าวจะส่งผลให้ชนรุ่นหลังมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ตกต่ำลง”

บาร์โตเออร์ (Bardier, 2529) ได้นำเสนอบทความเรื่อง The concept of sustainable economic development โดยได้นิยามการพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง “รูปแบบการพัฒนาที่สามารถตอบสนองต่อเป้าหมายของระบบ 3 ระบบ ได้แก่ ระบบชีววิทยา ระบบเศรษฐกิจ และระบบสังคม โดยแต่ละระบบสามารถพัฒนาไปสู่เป้าหมายของตนเอง ดังนี้

- 1) เป้าหมายของระบบชีววิทยา การนำไปสู่ความหลากหลายทางด้านพันธุกรรม (Genetic diversity)
- 2) เป้าหมายของระบบเศรษฐกิจ คือ การนำไปสู่การได้รับความต้องการขั้นพื้นฐานอย่างเพียงพอ ส่งเสริมให้เกิดความเท่าเทียมกัน (Equity enhancing) และมีสินค้า/บริการ เพิ่มขึ้น
- 3) เป้าหมายของระบบสังคม คือ การนำไปสู่ความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีสถาบันที่ยั่งยืนยาวนานมีความเป็นธรรมทางสังคมและมีการมีส่วนร่วมจากผู้คนต่างๆในสังคม

อย่างไรก็ตามคำนิยามของการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ได้มีการกำหนดขึ้นมาอย่างค่อนข้างเป็นทางการและได้รับการยอมรับจากนักวิชาการในประเทศต่างๆก็น่าจะได้แก่คำนิยามที่ให้ไว้ด้วย คณะกรรมาธิการโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (The World Commission on Environment and Development : WCED) ในหนังสือชื่อ Our Common Future ที่วงการนักพัฒนามักนิยมเรียกว่า “Brundtland Report” ที่ให้นิยามว่า คือ “การพัฒนาที่สนองความต้องการในปัจจุบันโดยไม่ทำให้ประชาชนรุ่นต่อไปในอนาคตต้องประนีประนอมยอมลดความสามารถของเขาที่จะสนองความต้องการของเขาเอง Our Common Future ยังได้ขยายความต่อไปในประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับผลประโยชน์ร่วมกันการมีส่วนร่วมของประชาชน และการกระจายอำนาจจึงขอนำเสนอว่า “ความยั่งยืนจะเกิดขึ้นได้ต้องสร้างความรับผิดชอบที่กว้างขวางต่อผลกระทบของการตัดสินใจที่ ต้องมีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายและกรอบเชิงสถาบันเพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ร่วมกัน (Common interest) แต่กฎหมายเพียงอย่างเดียวไม่สามารถสร้างผลประโยชน์ร่วมกันได้ต้องมีกฎหมายและการสนับสนุนจากชุมชนที่นำมาซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างกว้างขวางในการตัดสินใจเรื่องที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างไรก็ตามสิ่งนี้จะเกิดขึ้นได้ก็โดยการกระจายอำนาจการจัดการทรัพยากรที่ชุมชนท้องถิ่นจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยและให้ชุมชนเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรดังกล่าวนอกจากนี้ยังต้องมีการสนับสนุนความคิดริเริ่ม ของประชาชน การเสริมสร้างอำนาจให้กับองค์กรประชาชนและการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ให้กับประชาธิปไตยในท้องถิ่น” ยิ่งไปกว่านั้นหนังสือดังกล่าวยังได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืนไว้ว่า “ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืน มุ่งหมายที่จะส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างเกื้อกูลกันระหว่างมนุษย์ด้วยกันเองและระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ดังนั้นการสร้างสรรคให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนจึงจำเป็นต้องมี

- 1) ระบบการเมือง ที่ให้หลักประกันต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริงในกระบวนการตัดสินใจ
- 2) ระบบเศรษฐกิจที่สามารถก่อให้เกิดมูลค่าส่วนเกินและความรู้ทางเทคนิคบนพื้นฐานของการพึ่งพาตนเองและความยั่งยืน
- 3) ระบบสังคม ที่ให้ทางออกในการแก้ปัญหาความตึงเครียดที่เกิดมาจากการพัฒนาที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง
- 4) ระบบการผลิต ที่ให้ความสำคัญต่อพันธกรณีในการสงวนรักษาสถาบันทางนิเวศเพื่อการพัฒนาไว้
- 5) ระบบเทคโนโลยีที่สามารถแสวงหาทางแก้ไขปัญหาได้อย่างต่อเนื่อง
- 6) ระบบระหว่างประเทศที่สนับสนุนรูปแบบของการค้าและการคลังที่ยั่งยืน
- 7) ระบบบริการ ที่มีความยืดหยุ่นและมีความสามารถที่จะแก้ไขข้อผิดพลาดของตนเองได้

สถาบันที่สำคัญของโลก 3 สถาบัน ได้แก่ The world Conservation Union (IUCN), United Nations Environment Program (UNEP) และ World Wide Fund For Nature (WWF) ได้ตีพิมพ์เอกสารชื่อ Caring For The Earth : A Strategy for Sustainable Living ออกมาเมื่อเดือนตุลาคมปี 2534 โดยได้ให้ความหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนว่าคือ “การปรับปรุงคุณภาพชีวิตของมนุษย์ในขณะที่เดียวกันก็ดำรงวิถีชีวิตอยู่ภายใต้ขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนา (Carrying capacity) ของระบบนิเวศ (Ecosystems) ที่เกื้อหนุนอยู่เศรษฐกิจที่ยั่งยืนเป็นผลประการหนึ่งของการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งดำรงรักษาสถาบันทรัพยากร ไปพร้อมการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยการปรับตัวและการปรับปรุงความรู้องค์กรประสิทธิภาพทางเทคโนโลยี และภูมิปัญญา”

บาร์โทลมิส (Bartolmus, 2537) มีความเห็นว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนหมายถึง “ชุดหรือกลุ่มของโครงการพัฒนาที่ตอบสนองต่อเป้าหมายซึ่งคนเรามีความต้องการ โดยไม่ทำลายศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม และความเป็นธรรมทางสังคมระยะยาว”

รัฐบาลประเทศออสเตรเลียได้ให้นิยามการพัฒนาที่ยั่งยืนไว้ค่อนข้างแตกต่างจากคนอื่น ๆ โดยเอกสารของรัฐบาลเรื่อง (National Strategy For Ecologically Development (2535) ได้ระบุว่า การพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง “การพัฒนาปรับปรุงคุณภาพชีวิตทั้งในปัจจุบันและอนาคตด้วยวิถีทางที่ดำรงรักษากระบวนการทางนิเวศต่างๆ ที่มนุษย์ต้องพึ่งพาอาศัยให้ดำรงอยู่ต่อไปลักษณะเด่น 2 ประการของการพัฒนาที่ยั่งยืนได้แก่ ประการแรก ต้องมีการผสมผสานองค์ประกอบด้านเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจและการดำเนินการประการที่สองต้องมีวิสัยทัศน์ระยะยาวมากกว่าระยะสั้นในการตัดสินใจและการดำเนินการ”

วัตถุประสงค์ของการพัฒนาที่ยั่งยืน ได้แก่

- 1) เพื่อเพิ่มพูนความสมบูรณ์พูนสุขและคุณภาพชีวิตของคนและชุมชนในรุ่นปัจจุบัน โดยการพัฒนาเศรษฐกิจที่เอื้ออำนวยต่อความอยู่ดีมีสุขของรุ่นต่อไป
 - 2) เพื่อสร้างความเป็นธรรมให้กับคนรุ่นปัจจุบัน และระหว่างคนรุ่นปัจจุบันกับคนรุ่นต่อไป
 - 3) เพื่อรักษาความหลากหลายทางชีวภาพระบบและกระบวนการทางชีวภาพ
- หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมของรัฐบาลออสเตรเลีย (environment protection agency) ได้เผยแพร่เอกสารชื่อ Getting Ahead of the Game-An Anticipatory Approach To Environmental Management : A Cleaner Production Bandbook for Local Government เมื่อปี 2539 เอกสารฉบับนี้ ได้ให้นิยามการพัฒนาที่ยั่งยืนว่าหมายถึง “การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในวิถีทางที่จะบรรลุความต้องการของปัจจุบัน ในขณะที่เดียวกันก็สร้างหลักประกันต่อการบรรลุความต้องการของคนในอนาคตด้วย
- สำหรับในเอเชียของเรานั้น The Asian NGO Coalition for Agrarian Reform and Rural Development (ANGOC) ได้ตีพิมพ์หนังสือชื่อ People’s Participation and Environmentally Sustainable Development (2532) โดยได้ให้นิยามการพัฒนาที่ยั่งยืนไว้ว่า หมายถึงการใช้ทรัพยากรเพื่อสนองความต้องการในปัจจุบันที่ไม่ส่งผลต่อโอกาสในการใช้ทรัพยากรเหล่านั้นของคนรุ่นต่อไปซึ่งเป็นการสร้างความเป็นธรรมในสังคม สร้างความมั่นใจต่อความยั่งยืนของชุมชนและดำรงรักษาคุณค่าทางสังคมเศรษฐกิจ และระบบนิเวศ (รักกิจ ศรีสรินทร์, 2541)

4. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้รับการผลักดันและส่งเสริมให้เป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของการพัฒนาอย่างยั่งยืน และยังสามารถใช้เป็นเครื่องมือหรือมาตรการหนึ่งในการส่งเสริมเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพซึ่งมีแนวโน้มว่าจะลดน้อยหรือเสื่อมโทรมลง อันเป็นผลมาจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นแนวคิดที่มีสาเหตุจากการบรรจบของแนวโน้มในด้านการอนุรักษ์และแนวโน้มแห่งการเปลี่ยนแปลงด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว กล่าวคือ ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาประเทศต่างๆ โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลายได้พยายามผสมผสานเรื่องของการอนุรักษ์กับการพัฒนาเศรษฐกิจโดยการใช้ประโยชน์พื้นที่อนุรักษ์ให้เป็นแหล่งพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมควบคู่ไปกับการสงวนรักษาระบบนิเวศตามธรรมชาติ โดยส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวในพื้นที่อนุรักษ์ ด้วยความเชื่อที่ว่าการท่องเที่ยวดังกล่าวนี้ จะเป็นทางเลือกหนึ่งที่เปิดโอกาสให้มีการจ้างงานและสร้างรายได้จำนวนมากทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ซึ่งจะเป็แรงจูงใจให้แก่

ราษฎรในชนบทให้ตระหนักถึงความสำคัญและช่วยสนับสนุนการสงวนรักษาพื้นที่อนุรักษ์และ
ทรัพยากรธรรมชาติ

สำหรับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว พบว่าในช่วง 10 ปีที่
ผ่านมา มนุษย์มีความต้องการการท่องเที่ยวในรูปแบบผจญภัยมากขึ้น รวมทั้งการได้เข้าไปมีส่วน
ร่วมและสัมผัสธรรมชาติอย่างแท้จริง นอกจากนี้นักท่องเที่ยวธรรมชาติมีความต้องการที่จะศึกษา
เรียนรู้เกี่ยวกับสถานที่ที่ได้ไปเยือนทั้งในด้านระบบนิเวศ ชนิดพันธุ์พืชและสัตว์ที่ได้พบเห็น รวมถึง
ประเด็นปัญหาด้านการอนุรักษ์ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้มีสาเหตุสำคัญจากการตื่นตัวและให้
ความสนใจในเรื่องคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นปัญหาในประเทศ
ต่างๆ ทั่วโลก

จากกรอบแนวความคิด Earth Summit ที่ประเทศบราซิลในปี 2535 กำหนดกระแสการ
ท่องเที่ยวที่สำคัญ 3 ด้าน คือ ความต้องการการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ความ
ต้องการของตลาดการท่องเที่ยวในด้านการศึกษาเรียนรู้ และความต้องการพัฒนาคนโดยการมีส่วน
ร่วมของประชาชนที่มาจากรากหญ้า ซึ่งจะนำไปสู่การกระจายรายได้ที่เหมาะสมในท้องถิ่น จึง
นำไปสู่การเกิดทางเลือกใหม่ในการท่องเที่ยว คือ การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงมีแนวคิดที่สำคัญ คือ การท่องเที่ยวอย่างมีความ
รับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับระบบนิเวศ
โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว
อย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตใต้สำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

สำหรับการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนนั้น องค์การการท่องเที่ยวโลก (WTO) ได้กำหนดหลักการของ
การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ตั้งแต่ พ.ศ. 2531ว่า ลักษณะของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนนั้น "ได้รับการ
คาดหมายให้นำไปสู่การจัดการทรัพยากรทั้งหมดด้วยวิถีทาง ที่ตอบสนอง ต่อความต้องการทางด้าน
เศรษฐกิจ สังคม และสุนทรียะ ในขณะที่เดียวกันก็คงไว้ซึ่งบูรณภาพทางวัฒนธรรม กระบวนการทาง
นิเวศวิทยาที่จำเป็น ความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบต่างๆ ที่เอื้อต่อชีวิต" เพื่อให้เกิดความ
ยั่งยืนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว แนวความคิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจึงได้รับความนิยมและ
แพร่หลายค่อนข้างมาก ในการประชุม Globe'90 ณ ประเทศแคนาดา ได้ให้คำจำกัดความ การ
ท่องเที่ยวแบบยั่งยืนว่าหมายถึง "การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว
และผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการปกป้องและสงวนรักษาโอกาสต่าง ๆ ของอนุชนรุ่น
หลัง การท่องเที่ยวนี้มีความหมายถึง การจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ
สังคม และความงามทางสุนทรียภาพ ในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบ
นิเวศด้วย" การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนมีหลักการ ดังนี้

- 1) การอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอดี ทั้งที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญ และเป็นแนวทางการทำธุรกิจในระยะยาว
 - 2) การลดการบริโภคที่มากเกินไป และการลดของเสีย จะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการทำนุบำรุงสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายในระยะยาว และเป็นการเพิ่มคุณภาพของการท่องเที่ยว
 - 3) การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวในระยะยาว และช่วยขยายฐานของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
 - 4) การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยวเข้ากับกรอบแผนกลยุทธ์การพัฒนาแห่งชาติ การพัฒนาท้องถิ่น และการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม จะช่วยขยายศักยภาพการท่องเที่ยวในระยะยาว
 - 5) การท่องเที่ยวที่รองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น โดยพิจารณาด้านราคา และคุณค่าของสิ่งแวดล้อมไว้ ไม่เพียงแต่ทำให้เกิดการประหยัด แต่ยังป้องกันสิ่งแวดล้อมไม่ให้ถูกทำลายอีกด้วย
 - 6) การมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ของท้องถิ่นในสาขาการท่องเที่ยว ไม่เพียงแต่สร้างผลตอบแทนแก่ประชากรและสิ่งแวดล้อมโดยรวม แต่ยังช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการการท่องเที่ยวอีกด้วย
 - 7) การปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอระหว่างผู้ประกอบการ ประชาชนท้องถิ่น องค์กร และสถาบันที่เกี่ยวข้อง มีความจำเป็นในการที่จะร่วมงานไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งร่วมแก้ปัญหา และลดข้อขัดแย้งในผลประโยชน์ที่แตกต่างกัน
 - 8) การฝึกอบรมบุคลากร โดยสอดคล้องแนวคิดและวิธีปฏิบัติในการพัฒนาแบบยั่งยืน ต่อบุคลากรท้องถิ่นทุกระดับ จะช่วยยกระดับการบริการการท่องเที่ยว
 - 9) การตลาดที่จัดเตรียมข้อมูลอย่างพร้อมมูล จะทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจและเคารพในสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว และจะช่วยยกระดับความพอใจของนักท่องเที่ยวด้วย
 - 10) การวิจัยและการติดตามตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต่อการช่วยแก้ปัญหา และเพิ่มผลประโยชน์ต่อแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว และนักลงทุน
- จะเห็นได้ว่า แนวความคิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน มุ่งเน้นให้อุตสาหกรรม การท่องเที่ยวโดยรวม ปรับสภาพการจัดการเพื่อเข้าสู่ยุคใหม่ของกระแสโลกที่เปลี่ยนไป ที่เปลี่ยนจาก สังคมบริโภคนิยมสู่ยุคสมัยสังคมนิยมเป็นใหญ่ ดังนั้น ขอบเขตของการพัฒนาจึงครอบคลุมทุก องค์ประกอบทุกส่วนของการท่องเที่ยว หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งหมด ต้องมุ่งสู่ความยั่งยืน

กล่าวโดยสรุป กิจกรรมการท่องเที่ยวจะต้องสามารถดำรงอยู่ได้ มีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมเยือนอย่างสม่ำเสมอ ทรัพยากรการท่องเที่ยวยังคงรักษาความดึงดูดใจไว้ได้ไม่เสื่อมคลาย กิจกรรมการบริการมีกำไร แม้ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการให้บริการอยู่เสมอ ผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม จะต้องไม่มี หรือมีน้อยที่สุด มีแต่การจัดการอย่างยั่งยืนเท่านั้น จึงจะสามารถคงความยั่งยืนของการท่องเที่ยวได้ หลักการพื้นฐานของความยั่งยืนจะต้องได้รับการปฏิบัติโดยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทั้งหมด ไม่จำเพาะแต่การท่องเที่ยวเฉพาะอย่าง การท่องเที่ยวขนาดเล็ก การท่องเที่ยวราคาแพงหรือการท่องเที่ยวของกลุ่มตลาดเท่านั้น หากยังรวมถึงการท่องเที่ยวขนาดใหญ่ ด้วย

นโยบายและการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในประเทศ

นโยบายของรัฐบาลด้านการท่องเที่ยว

สมบัติ กาญจนกิจ (2544) กล่าวว่า ประเทศไทยมีองค์กรของรัฐที่ทำหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนาด้านการท่องเที่ยวภายในประเทศคือ “การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย” มีการดำเนินการตามระเบียบแบบแผนของทางราชการปฏิบัติงานภายใต้ข้อกำหนดของพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 มีความเป็นอิสระในการทำงานซึ่งนับว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารงานของ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) เพราะการส่งเสริมการท่องเที่ยวนั้นเป็นลักษณะงานระดับชาติที่มีวิธีการดำเนินงาน โดยเฉพาะและเกี่ยวข้องกับการบริหารในวงการธุรกิจเอกชนทั้งภายในและต่างประเทศมีวัตถุประสงค์แนวนโยบายและอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานอันเป็นสิ่งแสดงเจตนารมณ์ของรัฐบาลด้านการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวได้อย่างดียิ่ง ดังในหัวข้อที่จะได้กล่าวต่อไปนี้ คือ

วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

1. เผยแพร่ประเทศไทยในด้านความงามของธรรมชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา และวิวัฒนาการของเทคโนโลยีตลอดจนกิจการอย่างอื่นอันจะเป็นการชักจูงให้มีการเดินทางท่องเที่ยว
2. ส่งเสริมการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวตลอดจนการประกอบอาชีพของคนไทยในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
3. อำนวยความสะดวกและความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว
4. ส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความเป็นมิตรไมตรี ระหว่างประชาชนและระหว่างประเทศ โดยอาศัยการท่องเที่ยว

นโยบายหลักของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) จึงได้วางนโยบายเพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานไว้ดังนี้ คือ

1. ส่งเสริม ชักจูงให้นักท่องเที่ยวจากต่างประเทศเดินทางมาสู่ประเทศไทยเพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศเข้าเพิ่มพูนเศรษฐกิจส่วนร่วมโดยริบคว่น
2. ขยายแหล่งท่องเที่ยวให้กระจายรายได้จากการท่องเที่ยวให้ถึงประชากรในทุกภูมิภาค
3. อนุรักษ์และฟื้นฟูสมบัติ วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อความ เป็นเอกลักษณ์ของไทยไว้ได้ด้วยดีที่สุด
4. พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการด้านการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานที่ดี เพื่อสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยวที่มาเยือนให้มากขึ้น
5. เพิ่มความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวทั้งชา วมต่างประเทศและชาวไทยให้สามารถเดินทางไปสู่จุดหมายต่างๆในประเทศไทยด้วยความมั่นใจในความปลอดภัยของร่างกายและทรัพย์สินของตนและหมู่คณะ
6. ส่งเสริมการเดินทางท่องเที่ยวของคนไทยภายในประเทศโดยเฉพาะกลุ่มมีรายได้น้อย และเยาวชน เพื่อเป็นการเพิ่มสวัสดิการด้านการท่องเที่ยวให้แก่คนไทย
7. สร้างกำลังคนที่เป็นคนไทยเข้าทำงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้มากที่สุด
8. ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมอันเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่าง กว้างขวางยิ่งขึ้น

หน้าที่ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ตามพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 ได้กำหนดให้การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย (ททท.) เป็นองค์กรของรัฐที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลผู้ที่ปฏิบัติงานในองค์กร มีฐานะ เป็นพนักงานอำนาจหน้าที่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) มีดังนี้

1. ให้คำปรึกษาแนะนำ ร่วมมือ และประสานงานกับส่วนราชการ องค์กร สถาบัน นิติ บุคคล และเอกชน ทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักร
2. ส่งเสริมความร่วมมือหรือดำเนินการในการฝึกอบรมและให้การศึกษาวิชาการต่างๆ เพื่อ สร้างบุคคลให้ได้มาตรฐานและเพียงพอในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
3. ส่งเสริมการทัศนศึกษา
4. การสำรวจและรวบรวมหลักฐานต่างๆจากส่วนราชการ องค์กร สถาบัน นิติบุคคล เอกชน และผู้ประกอบการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเพื่อประ โยชน์ในการจัดทำสถิติเกี่ยวกับ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว

5. สำรวจกำหนดพื้นที่และสถานที่ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่ต้องสงวนไว้เป็นของรัฐ และให้อยู่ในความดูแลของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) โดยให้จัดทำเป็นพระราชกฤษฎีกา

6. สำรวจ วางแผนและดำเนินการจัดสร้าง อนุรักษ์ พื้นฟู บูรณะหรือพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวตลอดจนทรัพยากรการท่องเที่ยวและคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ภายใต้งบบังคับกฎหมายว่าด้วยการนั้น

บทบาทของรัฐบาลในการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในประเทศ

การท่องเที่ยวของประเทศไทยในปัจจุบันมีความเจริญงอกงามในด้านธุรกิจการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวซึ่งรัฐบาลมีหลายแนวทางในการให้ความสนับสนุนและผลักดันด้านความเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศ เช่น การสนับสนุนภาคเอกชนในการลงทุน การใช้กลไกของรัฐในการผลักดันให้เอกชน การผลิตสินค้าและบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวรวมถึงการผลิตโดยรัฐเอง เนื่องจากการท่องเที่ยวมีความเกี่ยวข้องกับเป้าหมายทางเศรษฐกิจและสังคมโดยส่วนร่วมของประเทศบางส่วนจึงเป็นหน้าที่ของรัฐโดยตรงที่จะทำการตัดสินใจ ในการใช้ทรัพยากรของชาติหรือสร้างปัจจัยสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่จำเป็นแก่สังคมซึ่งบทบาทและหน้าที่ของรัฐบาลโดยทั่วไปในด้านการท่องเที่ยว ได้แก่

1. การศึกษาและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของประเทศรวมถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติในเรื่องที่เกี่ยวข้องและจำเป็นเพื่อประโยชน์ทั้งการวิจัย และการกำหนดนโยบายทางการท่องเที่ยวของประเทศ
2. จัดทำหรือสนับสนุนการจัดทำการศึกษาหรือวิจัยด้านการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อกำหนดศักยภาพพื้นที่ตลาดที่จะดำเนินการส่งเสริมและเผยแพร่
3. ทำการสำรวจทัศนคติและความประทับใจของนักท่องเที่ยวจากประเทศต่างๆ เพื่อนำไปเป็นข้อมูลประกอบการดำเนินการส่งเสริมและเผยแพร่ให้สอดคล้องกับความสนใจและความชอบของนักท่องเที่ยวในแต่ละประเทศหรือแต่ละตลาด
4. วางแผนและกลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับแนวทางที่ 2 และ 3 รวมถึงมีการวางแผนการใช้ที่ดินและแผนทางกายภาพเพื่อกำหนดศักยภาพในการพัฒนาและจัดสรรทรัพยากรไปในพื้นที่ต่างๆเพื่อการท่องเที่ยวรวมถึงการเสนอแนะให้หน่วยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวพิจารณาให้การสนับสนุน
5. มีการประเมินอุปทานทางการท่องเที่ยวด้านต่างๆ เช่น โรงแรมและที่พักอาศัยภัตตาคาร และร้านอาหาร ความสะดวกสบายด้านต่างๆ โครงสร้างปัจจัยพื้นฐานในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ทั้งนี้ เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาให้มีความสอดคล้องกับอุปทานการท่องเที่ยวในระยะสั้นและในระยะยาว

จากพลัง 3 กระแสนี้ จึงทำให้เกิดแนวคิดการพัฒนา รูปแบบการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่ป้องกันผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อม และเพื่อรักษาระบบนิเวศของธรรมชาติ นั่นคือ Green tourism หรือ Ecotourism ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีกรอบและโครงสร้างเล็กๆ รวมกันแล้วสามารถนำไปสู่การพัฒนาท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ ซึ่งนักวิชาการจากสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวภาคพื้นแปซิฟิก (PATA) องค์การการท่องเที่ยวโลก (WTO) และนักวิชาการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจากยุโรป สหรัฐอเมริกา ต่างให้คำจำกัดความของ Ecotourism บนพื้นฐานองค์ประกอบว่าเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อ (Responsible) ในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ (Natural - based tourism) มีการจัดการสิ่งแวดล้อม (Environmental management) และการให้ความรู้การศึกษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (Environmental education - based tourism) โดยประชาชนในท้องถิ่นจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการ (Community based participation) ร่วมคิด ดำเนินการ ได้รับผลประโยชน์ และบำรุงรักษา เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ และประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดสามเหลี่ยมอันดามัน (ภูเก็ต - พังงา - กระบี่)

ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดถือเป็นกลยุทธ์ของการบริหารการพัฒนาที่ถูกกำหนดขึ้น เพื่อดึงศักยภาพการพัฒนาของจังหวัดใกล้เคียงมาใช้ร่วมกัน ทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มของการพัฒนาร่วมกัน การใช้ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกัน การใช้ทรัพยากรบุคคลร่วมกัน การใช้เครื่องมือเครื่องมือน่วมกัน และที่สำคัญที่สุดเกิดประโยชน์ร่วมกันแก่ประชาชนที่อยู่ในกลุ่มจังหวัด และนอกกลุ่ม ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนที่เกิดประโยชน์ร่วมกันกับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดสามเหลี่ยมอันดามัน (ภูเก็ต - พังงา - กระบี่) ที่ตกกับประชาชนในพื้นที่ทั้ง 3 จังหวัด คือ การกระจายรายได้ที่เกิดจากการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวร่วมกันทั้ง 3 จังหวัด ในปี 2544 (GDP) รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชาชนในจังหวัดภูเก็ต 227,664 บาท/คน/ปี ขณะที่ประชาชนในจังหวัดพังงามีรายได้ 63,731 บาท/คน/ปี ซึ่งมีความแตกต่างกันประมาณ 4 เท่า เมื่อเทียบกับรายได้ของประชาชนของจังหวัดภูเก็ต ในขณะที่ประชาชนในจังหวัดกระบี่มีรายได้ 50,732 บาท/คน/ปี ซึ่งมีความแตกต่างกันประมาณ 5 เท่า เมื่อเทียบกับรายได้ของประชาชนของจังหวัดภูเก็ต ทั้งที่ในความเป็นจริงทั้ง 3 จังหวัด มีทรัพยากรธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ใกล้เคียงกัน มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เหมือนกัน นับต่อนี้ไปทั้ง 3 จังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดทั้ง 3 คน ประชาชน/ประชาคมของ 3 จังหวัด ได้มีความเห็นไปในทางเดียวกันแล้วที่จะช่วยกันขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดสามเหลี่ยมอันดามัน (ภูเก็ต - พังงา - กระบี่) ให้เดินไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างจริงจัง โดยเฉพาะในการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวถึงระดับแสนล้านในปี 2550 นั้น หมายความว่า การทำ

ให้ประชาชนของทั้ง 3 จังหวัด มีคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีความสุขเพิ่มขึ้น มีการกระจาย รายได้ถึงประชาชนทุกภาคส่วนในระดับที่ใกล้เคียงกันทั้ง 3 จังหวัด อย่างนี้เป็นต้น

โครงสร้างสังคม

1. กลุ่มจังหวัดสามเหลี่ยมอันดามัน มีประชากร 870,714 คน จำแนกเป็นรายจังหวัดได้ดังนี้
1) ภูเก็ต 261,386 คน 2) พังงา 239,401 คน 3) กระบี่ 377,954 คน ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนา พุทธ รองลงมาได้แก่ ศาสนาอิสลาม

2. ประชากรส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 80 อาศัยอยู่ในชนบทชุมชนเมืองที่เป็นศูนย์ กลาง เศรษฐกิจหลักอยู่ที่ภูเก็ต

3. แรงงานในกลุ่มจังหวัดสามเหลี่ยมอันดามัน มีประมาณ 396,823 คน ส่วนใหญ่เป็นแรงงาน ในภาคเกษตรประมงและการบริการ มีแรงงานไม่มีงานทำ จำนวน 6,688 คน จำแนกเป็นรายจังหวัด ดังนี้ 1) ภูเก็ต 1,417 คน 2) พังงา 1,539 คน 3) กระบี่ 3,932 คน

ทิศทางการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน

กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามันประกอบด้วย 5 จังหวัด คือ ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง มี ศักยภาพที่โดดเด่นในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลระดับนานาชาติ โดยมีเกาะภูเก็ตเป็นศูนย์ กลางที่ได้รับสมญานามว่าเป็น “ไข่มุกอันดามัน” และมีแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ที่มีชื่อเสียงระดับนาชาติ เช่น เกาะพีพี หมู่เกาะสิมิลัน หมู่เกาะสุรินทร์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่มี ศักยภาพ การพัฒนาเพื่อเพิ่มความหลากหลายของการท่องเที่ยวได้แก่ แหล่งนิเวศน์ป่าชายเลน และ นิเวศน์ธรรมชาติป่าเขาในจังหวัดพังงา -กระบี่-ตรัง และแหล่งน้ำแร่ธรรมชาติในจังหวัดระนองที่ เป็นการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและสปา ส่วนการผลิตภาคการเกษตรมีจังหวัดกระบี่เป็นแหล่งปลูก ปาล์มน้ำมันและอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มขั้นต้น มีบริการพื้นฐานสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่เป็น แหล่งท่องเที่ยวทางทะเลชั้นนำของโลก (World Class) ที่สำคัญ คือ มีสนามบินนานาชาติ 2 แห่งที่ กระบี่และภูเก็ต มีท่าเทียบเรือท่องเที่ยวระหว่างประเทศ และท่าจอดเรือยอร์ชที่มีความสะดวกและ ทันสมัยที่เกาะภูเก็ต มีสถาบันการศึกษาที่มีหลักสูตรการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นการเฉพาะ จึง กำหนดทิศทางการพัฒนา ดังนี้

1. รักษาความมีมนต์เสน่ห์ของความเป็น “ศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางทะเล (Andaman paradise) บริเวณภูเก็ต-พังงา-กระบี่ ให้สามารถสร้างรายได้อย่างยั่งยืน โดยการพัฒนาบริการพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอและได้มาตรฐาน เช่น การพัฒนาถนน 4 ช่องจราจร ช่วง ชุมพร-ระนอง-พังงา/กระบี่-ตรัง และการเพิ่มประสิทธิภาพการกำจัดขยะมูลฝอยและน้ำเสียบริเวณ เกาะภูเก็ตเกาะพีพี การจัดหาแหล่งน้ำและการพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะ เป็นต้น

2. เพิ่มความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานบริการพื้นฐานด้าน ICT เพื่อรองรับกิจกรรมที่เกี่ยวกับอุตสาหกรรม Software รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานบริการด้านการแพทย์และการพยาบาลตลอดจนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับธุรกิจบริการและการท่องเที่ยวของกลุ่ม MICE และ Marina โดยมีศูนย์กลางที่เกาะภูเก็ต

3. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลและบนบก เช่น น้ำตก ถ้ำ และแหล่งนิเวศน์ธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและสปา ฯลฯ ให้สามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวกและปลอดภัย และการพัฒนาให้เชื่อมโยงกับศูนย์กลางการท่องเที่ยวหลักของพื้นที่เพื่อเพิ่มความหลากหลายและกระจายผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง

4. พัฒนาบุคลากรรองรับการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มคุณภาพการให้บริการและการสร้างความแตกต่าง โดยใช้เอกลักษณ์วัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาเพิ่มคุณค่าด้านการท่องเที่ยว

5. พัฒนาการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับ Carrying capacity เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะในแหล่งท่องเที่ยวสำคัญๆ เช่น เกาะภูเก็ต เกาะพีพี ฯลฯ

วิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์กลุ่มจังหวัดสามเหลี่ยมอันดามัน “ศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางทะเลระดับโลกและเป็นประตูเชื่อมโยงเศรษฐกิจเอเชียใต้”

เป้าประสงค์

ส่งเสริมการท่องเที่ยวทางทะเลระดับโลก

ได้กำหนดเป้าประสงค์ในการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว ร้อยละ ๕๐ ต่อปี จากฐานข้อมูลพื้นฐานของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยปี 2545 จำนวน 7 ล้านกว่าคน คาดว่าเมื่อสิ้นปี 2550 จะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาในกลุ่มจังหวัดสูงถึง 11 ล้านกว่าคน สามารถสร้างรายได้เพิ่มขึ้นถึง 1 แสนล้านบาท

อัตราเฉลี่ยระยะเวลาพำนักเพิ่มขึ้น 6.5 วัน และรายจ่ายของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นถึง 4,200 บาท/คน/วัน โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 13 ต่อปี จากข้อมูลพื้นฐานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เมื่อปี 2545 รายจ่ายของนักท่องเที่ยว จำนวน 2,627.76 บาท/คน/วัน

ประตูเชื่อมโยงเศรษฐกิจเอเชียใต้

เพื่อเป็นการรองรับแผนปฏิบัติการภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจภาคใต้ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ในการใช้ประโยชน์ด้านที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ เพื่อเชื่อมโยงภาคใต้กับภูมิภาคเอเชียกลุ่มจังหวัด รวมทั้งการเตรียมการรับยุทธศาสตร์ด้านพลังงานและ Land bridge ของรัฐบาล จึงได้กำหนดเป้าประสงค์ ในการเตรียมความพร้อมพื้นที่เพื่อ

รองรับประตูเชื่อมโยงเศรษฐกิจเอเชียได้ใน 3 ประเด็นหลักประกอบด้วย การที่สามารถสร้างความเข้าใจกับคนในพื้นที่ได้ การมีผังเมืองเฉพาะ 18 ผัง บังคับใช้ การจัดหาแหล่งน้ำอุปโภคบริโภค รองรับพื้นที่การพัฒนา

สำหรับการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจในพื้นที่ภาคใต้และเชื่อมโยงการพัฒนาสู่พื้นที่ด้อยโอกาส ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจภาคใต้นั้น กลุ่มจังหวัดได้กำหนดเป้าประสงค์ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตร อุตสาหกรรมและการประมง ที่เชื่อมโยงทรัพยากรในท้องถิ่น โดยเฉพาะผลผลิตปาล์มน้ำมันให้เพิ่มขึ้นจาก 2.5% ของปี 2545 เป็น 10% ในปี 2550 มีการเพิ่มกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการประมงระหว่างปี 2547-2550 จำนวน 12 กลุ่ม และสร้างเรือข่ายผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง (หอยเป่าฮื้อ หอยชักตีน) จำนวน 24 เครื่อง ซึ่งนอกจากจะมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแล้ว ยังหวังที่จะให้เกิดการนำผลผลิตเหล่านี้ไปจำหน่ายยังกลุ่มประเทศเอเชียได้

ประเด็นยุทธศาสตร์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ : ส่งเสริมการท่องเที่ยวทางทะเลประกอบด้วย 2 ยุทธศาสตร์

1. การกำหนดตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ของจังหวัดภูเก็ต -พังงา-กระบี่ (Positioning) โดยกำหนดเป็น World-class tropical paradise ด้าน Premium exclusive exotic และ Hospitality & Courtesy
2. ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มจังหวัด
 - 2.1 สร้างความแตกต่าง เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มจากการท่องเที่ยวโดยเน้นด้าน MICE/Health Service and Spa/OTOP/Marina/ICT
 - 2.2 เสริมจุดแข็ง เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน โดยเน้นด้านการพัฒนาบุคลากร/การศึกษา/ สิ่งแวดล้อมและผังเมือง
 - 2.3 ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน ในเรื่องสำคัญ 3 เรื่อง คือ การปรับปรุงท่าอากาศยานภูเก็ต/ถนนสี่ช่องทางจราจร ระนอง พังงา- กระบี่- ตรังและการปรับปรุงท่าเรือเพื่อการท่องเที่ยวทางทะเล

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 : ประตูเชื่อมโยงเศรษฐกิจเอเชียใต้ ประกอบด้วย 2 ยุทธศาสตร์

1. เตรียมความพร้อมของพื้นที่เพื่อรองรับประตูเชื่อมโยงเศรษฐกิจเอเชียใต้ โดยเน้นการสร้างมาตรการควบคุมการขยายตัวของเมือง โดยต้องมีผังเมืองรวมทั้งมีแหล่งน้ำบริโภคอุปโภค ที่พอเพียงรองรับการพัฒนา

2. การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันภาคเกษตรกรรมอุตสาหกรรมเกษตรและประมง โดยเน้นการกระจายรายได้และการเพิ่มผลผลิต รวมทั้งการแสวงหาความร่วมมือในเชิงเศรษฐกิจกับการขยายการผลิตดังกล่าวกับกลุ่มเอเชียได้

สรุปแผนงาน / โครงการที่สำคัญ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 : ส่งเสริมการท่องเที่ยวทางทะเล 16 โครงการ งบประมาณ 3,496 ล้านบาท

การกำหนดตำแหน่งทางยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต – พังงา – กระบี่ (Positioning) มีโครงการประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ของกลุ่มจังหวัดในด้านการท่องเที่ยว งบประมาณ 35.64 ล้านบาท

การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มจังหวัด

1. สร้างความแตกต่าง

1.1 โครงการศูนย์บริการสุขภาพและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

- 1) ศูนย์สมุนไพรและแพทย์แผนไทย (พังงา)
- 2) International medical service, Health service and spa (ภูเก็ต)
- 3) International Sports camp (กระบี่)
- 4) ศูนย์พัฒนามาตรฐานกีฬาเพื่อการท่องเที่ยว(กระบี่)
- 5) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพประเภท น้ำพุร้อน “น้ำร้อน น้ำเค็ม”

(กระบี่) งบประมาณ 488.44 ล้านบาท

1.2 โครงการOTOP Barzaar งบประมาณ15 ล้านบาท (ภูเก็ต)

1.3 โครงการพัฒนาออกแบบผลิตภัณฑ์ OTOP และวิสาหกิจชุมชนเพื่อการส่งออก งบประมาณ 3.9 ล้านบาท (กระบี่)

1.4 โครงการพัฒนาเครือข่ายช่วยเหลือนักท่องเที่ยวทางทะเลประมาณ 39 ล้านบาท (3 จังหวัด)

1.5 โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชนมุสลิม (Cultural tourism of muslims community) งบประมาณ 20 ล้านบาท (ภูเก็ต)

1.6 โครงการอุทยานประวัติศาสตร์และโบราณคดี งบประมาณ 20 ล้านบาท (กระบี่)

1.7 โครงการพัฒนาท่าเทียบเรือยอร์ชและส่งเสริมธุรกิจมารีนงบประมาณ 50 ล้านบาท (ภูเก็ต)

1.8 โครงการ ICT City งบประมาณ 50 ล้านบาท

1.9 โครงการก่อสร้างศูนย์ประชุมและแสดงสินค้านานาชาติประมาณ 1,600 ล้านบาท (ภูเก็ต)

2. เสริมจุดแข็ง

2.1 โครงการร่วมทุนพัฒนาศูนย์การท่องเที่ยวอ่าวพังงา งบประมาณ 5 ล้านบาท (พังงา)

2.2 โครงการฝึกอบรมการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานด้านการบริการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว งบประมาณ ๗ ล้านบาท (ภูเก็ต)

2.3 โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอ่าวพังงา งบประมาณ 65 ล้านบาท (3 จังหวัด)

3. ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน

3.1 โครงการก่อสร้างท่าเทียบเรือท่องเที่ยว งบประมาณ 621 ล้านบาท (3 จังหวัด)

3.2 โครงการพัฒนาท่าอากาศยานภูเก็ตเป็นศูนย์กลางการบินในภูมิภาค งบประมาณ 476.825 ล้านบาท (ภูเก็ต)

3.3 โครงการก่อสร้างทางหลวง 4 ช่องจราจร ระนอง -พังงา-กระบี่-ตรัง งบประมาณ 3,570 ล้านบาท (กระบี่)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 : ประตุเชื่อมโยงเศรษฐกิจ เอเชียใต้ มี 9 โครงการ งบประมาณ 1,919.50 ล้านบาท

เตรียมความพร้อมพื้นที่เพื่อรองรับประตุเชื่อมโยงเศรษฐกิจเอเชียใต้

1. โครงการจัดทำผังเมืองเฉพาะ 18 ผัง งบประมาณ 72 ล้านบาท (3 จังหวัด)

2. โครงการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจในพื้นที่ งบประมาณ 5 ล้านบาท (พังงา)

3. โครงการพัฒนาแหล่งน้ำอุปก - บริโภคและการเกษตรกรรม งบประมาณ 1,415 ล้านบาท (พังงา)

การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันภาคเกษตรกรรมเกษตรและการประมง

1. ส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพารา งบประมาณ 12 ล้านบาท (กระบี่)

2. โครงการอาหารปลอดภัยสู่ครัวอันดามัน งบประมาณ 13.50 ล้านบาท (พังงา/กระบี่)

3. โครงการพัฒนาเครือข่ายผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งที่มีมูลค่าสูง งบประมาณ 24 ล้านบาท

(ภูเก็ต)

4. โครงการจัดตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนาพันธุ์ปลาลังน้ำมัน งบประมาณ 63 ล้านบาท (กระบี่)

5. โครงการปรับปรุงสุขอนามัยท่าเทียบเรือประมงภูเก็ต งบประมาณ 278 ล้านบาท (ภูเก็ต)

ผลที่คาดหวังจากการดำเนินงานตามแผน

รายได้จากการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดเพิ่มขึ้น 149,553 ล้านบาท และรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรทั้ง 3 จังหวัดเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 12 ในปี 2550 นอกจากนี้ยังคงรักษาให้ทั้ง 3 จังหวัดมีความเป็นเมืองน่าอยู่ ในฐานะเป็นเมืองท่องเที่ยวระดับโลก

ข้อเสนอการปรับเปลี่ยนของกลุ่มจังหวัด (Blueprint for change)

1. ด้านโครงสร้าง

1.1 จัดตั้ง Andaman Triangle Development Authority (ATDA)

องค์ประกอบของผู้บริหารองค์กร ประกอบด้วย คณะบุคคล จังหวัด จำนวน 15 คน

- 1) ผู้ว่าราชการจังหวัด CEO 3 คน
- 2) ประธานหอการค้า 3 คน
- 3) ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัด 3 คน
- 4) นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัด 3 คน
- 5) ผู้แทนหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด 3 คน
- 6) ผู้แทนองค์กรประชาชน จังหวัดละ 1 คน รวม 3 คน

องค์กรมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- 1) ใช้อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีอยู่อย่างเต็มศักยภาพ
- 2) วางแผนและประสานการบริหารการพัฒนาในกลุ่มจังหวัด
- 3) จัดระบบพื้นที่เพื่อการพัฒนา (Spatial allocation for development)
- 4) จัดทำศูนย์ข้อมูลครอบคลุมทุกสาขา เพื่อใช้ในการบริหารการพัฒนา
- 5) ว่าจ้างนักบริหารมืออาชีพสำหรับการบริหารองค์กร Andaman Triangle

Development Authority (ATDA)

1.2 การมอบอำนาจในการจัดการทรัพยากรให้กลุ่มจังหวัด

1.3 ให้กำหนดพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมอ่าวพังงา

1.4 เสนอออกกฎกระทรวงผังเมืองเฉพาะ

2. ด้านกระบวนการทำงาน

1. เพิ่มบทบาทและความรับผิดชอบของภาคเอกชน

2. จัดระบบการใช้ทรัพยากรภาครัฐร่วมกัน เช่น รถยนต์ พนักงานขับรถ

3. ระบบ Contract out (ให้เอกชนรับเหมาให้บริการ)

4. การมีส่วนร่วมของประชาชนหรือชุมชนและผลตอบแทนคืนสู่ประชาชนในพื้นที่

ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดพังงา

จังหวัดพังงา เป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงามมากมาย จนทำให้มีชื่อเสียงโด่งดังระดับโลกเป็นเป้าหมายในการเดินทางมาพักผ่อนของนักท่องเที่ยวทั่วโลก และมีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้นทุกปี สามารถสร้างงานสร้างรายได้ให้กับจังหวัดพังงาปีละมากมาย การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับการขยายตัวทางการท่องเที่ยวที่ถูกต้องทิศทาง จึงเป็นสิ่งที่จะต้องดำเนินการโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความประทับใจและความพอใจสูงสุดในการเดินทางมาเยือนจังหวัดพังงาของนักท่องเที่ยว จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว ดังต่อไปนี้

ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดพังงา

ส่วนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด

ทรัพยากรการท่องเที่ยว

จังหวัดพังงา มีทรัพยากรการท่องเที่ยวจำนวนมาก และหลากหลาย ที่มีชื่อเสียง ส่วนใหญ่เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวในกลุ่มชายหาดและชายทะเล ซึ่งถือว่าเป็นจุดเด่นของจังหวัดพังงา โดยเฉพาะอย่างยิ่งชายหาดเขาหลัก แหล่งดำน้ำลึกที่หมู่เกาะสิมิลัน แหล่งดำน้ำตื้นที่หมู่เกาะสุรินทร์ แหล่งท่องเที่ยวในอ่าวพังงา เช่น เขาพิงกัน เขาตาปู เกาะปันหยี และถ้ำลอด เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีทรัพยากรการท่องเที่ยวอื่นๆ เช่น ถ้ำ น้ำตก ป่าไม้ เขา หรือ แก่ง หลายแห่งมีความสวยงามตามธรรมชาติเหมาะแก่การท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี เช่น ถ้ำพุงช้าง น้ำตกโดนไพร น้ำตกโดนช่องฟ้า เป็นต้น

ทำเลที่ตั้ง

จังหวัดพังงาตั้งอยู่ติดกับจังหวัดท่องเที่ยวสำคัญสูงของภาคใต้ ถึง 3 จังหวัด ได้แก่ 1) ทิศตะวันออก มีพื้นที่ติดกับจังหวัดสุราษฎร์ธานี 2) ทิศใต้มีพื้นที่ติดกับจังหวัดภูเก็ต และ 3) ทิศตะวันออกเฉียงใต้มีพื้นที่ติดกับจังหวัดกระบี่ และตั้งอยู่ติดกับจังหวัดท่องเที่ยวสำคัญปานกลางของภาคใต้ 1 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดระนอง ลักษณะเช่นนี้ส่งผลให้มีความเชื่อมโยงในด้านการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

ความสามารถในการเข้าถึงจังหวัด

สามารถเข้าถึงจังหวัดพังงาโดยตรง ด้วยการเดินทางโดยทางรถยนต์เป็นหลัก มีหลายเส้นทาง เช่น เส้นทางจากจังหวัดระนอง เส้นทางจากจังหวัดสุราษฎร์ธานี เส้นทางรถโดยสารประจำทาง ซึ่งจังหวัดพังงาเป็นศูนย์รวมของรถหลายสาย เนื่องจากเป็นทางผ่านไปสู่อำเภอภูเก็ต สภาพเส้นทางในจังหวัดส่วนใหญ่เป็นถนนสองเลนส์ คุณภาพดี และมีหลายเส้นทางที่คดเคี้ยว ส่วนการเดินทางโดยเครื่องบิน โดยอาศัยสนามบินจังหวัดภูเก็ต และจังหวัดกระบี่ และเดินทางสู่จังหวัดพังงา ต่อไป

สาธารณูปโภคพื้นฐาน

ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ของจังหวัดพังงาอยู่ในเกณฑ์ที่ดี และมีทำเทียบเรือเพื่อการท่องเที่ยว จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ ท่าเรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา (อำเภอเมือง) ท่าเรือทับละมุ (อำเภอท้ายเหมือง)ท่าเรือคุระบุรี (อำเภอคุระบุรี) ท่าเรือสุระกุล (อำเภอตะกั่วทุ่ง)และท่าเรือมานะ-ละ (อำเภอเกาะยาว) และนอกจากนี้ยังมีสถานพยาบาลครบทุกอำเภอ

สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว

จังหวัดพังงามีสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่สำคัญหลายแห่ง เช่น สถานที่พัก โรงแรม รีสอร์ท ร้านอาหาร บริษัทนำเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้ ส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในบริเวณชายหาดเขาหลักและบริเวณใกล้เคียง ซึ่งเป็นแหล่งที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติ ไปเที่ยวและพักจำนวนมาก ปัจจุบันได้มีการฟื้นฟูและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้ให้กลับคืนสภาพปกติหลังจากเกิดธรณีพิบัติภัย (สึนามิ) ส่วนพื้นที่อื่นๆ สามารถอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวได้ เช่น บริเวณอำเภอเมือง แต่สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับบริเวณชายหาดเขาหลักในช่วงก่อนเกิด "สึนามิ"

ความปลอดภัย

1.จังหวัดพังงามีสถิติการเกิดคดีอาชญากรรมและอุบัติเหตุต่างๆ ไม่มากนัก โดยเฉพาะไม่มีคดีที่รุนแรงที่เกิดกับนักท่องเที่ยว ซึ่งชี้ให้เห็นว่ายังเป็นจังหวัดที่มีความปลอดภัยสูงกับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ในพื้นที่จังหวัดพังงายังได้รับการดูแลจากตำรวจท่องเที่ยว ส.ทท 2(ภูเก็ต)

2. ในส่วนของภัยธรรมชาติ จังหวัดพังงามักไม่ค่อยมีปัญหาจากภัยธรรมชาติมากนัก ยกเว้นอุทกภัย ซึ่งเกิดกับทุกอำเภอในจังหวัดพังงา อาจก่อให้เกิดปัญหาแผ่นดินถล่มในบางพื้นที่ นอกจากนี้ พื้นที่จังหวัดพังงายังเสี่ยงกับการเกิดแผ่นดินไหวอีกด้วย ทั้งนี้ไม่รวมถึงการเกิดคลื่น "สึนามิ" ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนและไม่เกิดขึ้นบ่อย

ส่วนที่ 2 ศักยภาพการบริหารจัดการท่องเที่ยวของจังหวัด

1. จังหวัดพังงามีการจัดระบบขององค์กร และรูปแบบการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม เช่น มีการจัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยวของจังหวัด ซึ่งอยู่ที่ศาลากลางจังหวัดพังงา

2. จังหวัดพังงามีการวางแผนและกำหนดนโยบาย ด้านการท่องเที่ยว ทั้งในระยะสั้นและในระยะยาว

3. จังหวัดพังงามีการวางแผน และกำหนดนโยบาย ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการท่องเที่ยว ของจังหวัดไม่มากนัก ส่วนใหญ่เป็นแผนและนโยบายแบบปีต่อปี

4. นโยบายและแผนงานต่างๆ มีการดำเนินการในโครงการที่สำคัญๆ และเร่งด่วน ซึ่งเป็นโครงการที่แก้ปัญหาและฟื้นฟูในพื้นที่ที่ประสบภัยเป็นส่วนใหญ่ หลังเกิด “สึนามิ”

5. การประสานงาน กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องชุมชน และผู้ประกอบการต่างๆ ในการร่วมกันดำเนินกิจกรรม /โครงการ พบว่า มีการเข้าร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนที่ 3 สักยภาพด้านโอกาสในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด

1. จังหวัดพังงามีแหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่นที่ได้รับการเผยแพร่ในต่างประเทศ และมีความสำคัญในด้านการท่องเที่ยวสูงหลายแห่ง เช่น เกาะตาปู หรือหมู่เกาะสิมิลัน เป็นต้น นอกจากนี้ โสมสเดย์ ที่เกาะยาวน้อยยังได้สร้างชื่อเสียงให้จังหวัดพังงาด้วยการคว้ารางวัล “Destination Steward Ship Award” จากนิตยสารเนชั่นแนล จีโอกราฟฟิก เทรเวลเลอร์ ซึ่งมีเพียงสามแห่งในโลกเท่านั้นที่ได้รับรางวัลนี้

2. แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพังงาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง แหล่งท่องเที่ยวประเภทชายทะเล และมีเกาะเชื่อมโยงกับจังหวัดอื่นใกล้เคียง เช่น จังหวัดภูเก็ต จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดกระบี่

3. ในปี 2547 หากไม่พิจารณาถึงผลที่เกิดจากคลื่นสึนามิ จังหวัดพังงามีความสามารถในการหารายได้จากการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดีเห็นได้จากการที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติมากกว่าชาวไทย ซึ่งชาวต่างชาติเหล่านี้มีจำนวนวันพำนักมากกว่าคนไทย และมีการใช้จ่ายเฉลี่ยมากกว่าคนไทย

4. จังหวัดพังงามีการจัดงานเทศกาลส่งเสริมการท่องเที่ยวหลายงาน เช่นงานวิสาหกิจแคนนู งานเทศกาลอนุรักษ์เต่าทะเล หรือเทศกาลกินเจที่ตะกั่วป่า เป็นต้น

5. จังหวัดพังงามีการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ เช่น การมีศูนย์บริการข้อมูลท่องเที่ยว ณ ศาลากลางจังหวัด หรือตามจุดท่องเที่ยวสำคัญ เช่น อ่าวพังงา อุทยานแห่งชาติอ่าวพังงา อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสิมิลัน การมีเว็บไซต์ต่างๆ ช่วยประชาสัมพันธ์ เช่น เว็บไซต์ของ ททท.ภูเก็ต หรือเว็บไซต์ของจังหวัดพังงาเอง

นอกจากนี้ จังหวัดพังงา ยังอยู่ในแผนการส่งเสริมการตลาดประจำปี 48 ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) อีกด้วย โดยมุ่งเน้นไปที่ตลาดต่างประเทศ และส่งเสริมให้บริเวณชายหาดเขาหลักเป็น New destination

วิสัยทัศน์ "เป็นเมืองท่องเที่ยวชั้นนำของโลก"

เป้าประสงค์ ฟื้นฟู พัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบนฐานการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว และพัฒนาการตลาดอย่างยั่งยืน โดยบุคลากรที่มีคุณภาพ ผ่านกลไกการมีส่วนร่วมแบบพหุภาคี

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพกลยุทธ์

1. พัฒนาบุคลากรภาครัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ
2. พัฒนาบุคลากรผู้ให้บริการการท่องเที่ยว(มัคคุเทศก์ /บริษัทนำเที่ยว / พนักงานบริการด้านการท่องเที่ยว/ ร้านขายของที่ระลึก)ให้มีคุณภาพ
3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างและพัฒนาระบบกลไกการพัฒนา และการจัดการการท่องเที่ยวเชิง

นิเวศ

กลยุทธ์

1. สร้างกลไกการบริหารจัดการการท่องเที่ยวภาครัฐเอกชน และประชาชนให้เป็นเอกภาพ
2. เร่งสร้างกลไกระดับชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
3. พัฒนาระบบเตือนภัยให้มีประสิทธิภาพ
4. สร้างกลไกระบบบริหารความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาและพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ธรรมชาติ/ สุขภาพ / วัฒนธรรม /ประเพณี) ให้มีศักยภาพ

กลยุทธ์

1. พัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่สะท้อนความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดพังงา
2. ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สะท้อนความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดพังงา
3. ส่งเสริม พัฒนา และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้มีมาตรฐานตามเกณฑ์ที่สำนักพัฒนาการท่องเที่ยวกำหนด

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมการตลาดเชิงรุกทั้งในและต่างประเทศ (ประเทศ

กลุ่มเป้าหมาย)

กลยุทธ์

1. พัฒนาเครือข่ายการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
2. ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อทุกแขนงอย่างต่อเนื่อง
3. พัฒนาเครือข่ายการตลาดด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

4. สนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมการขายด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเชิงรุกทั้งในและต่างประเทศ
5. พัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารและสารสนเทศ เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
6. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
7. ส่งเสริมการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในกลุ่มจังหวัด และระหว่างกลุ่มจังหวัด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สนใจ รัชตวัฒน์กุล (2547) เรื่องแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่พญา ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับโอกาส มีระยะเวลาที่พักอาศัยในเมืองพญา โดยเฉลี่ยสำหรับมาท่องเที่ยวพญาในรอบปีที่ผ่านมา (2546) ส่วนใหญ่ไม่พักค้างคืน และจำนวนครั้งของการเดินทางมาท่องเที่ยวพญา พบว่า ปัจจัยด้านความเป็นธรรมชาติ ปัจจัยด้านสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเมืองพญา ปัจจัยด้านความมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยวเมืองพญา ปัจจัยด้านวิถีการดำรงชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นของเมืองพญา ปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานรองของเมืองพญา อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

การกำหนดการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่เมืองพญากลยุทธ์ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวควรมีการจัดโซนหรือกำหนดพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นระบบสอดคล้องกับสภาพของพื้นที่ กลยุทธ์ด้านการกำหนดราคาควรมีการขอความร่วมมือกับผู้ประกอบการการท่องเที่ยว โรงแรม ร้านอาหาร สถานบันเทิง ในการกำหนดราคาค่าบริการให้มีความยุติธรรมสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง กลยุทธ์ด้านการจัดจำหน่ายควรมีการขอความร่วมมือกับภาคเอกชนในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว กลยุทธ์ด้านการส่งเสริมการขาย ชมรม สมาคม กลุ่มผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเข้าร่วมกัน

อภิรมย์ พรหมจรรยาและคณะ (2543) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อชุมชน กรณีศึกษาชุมชนเกาะขาวน้อย จังหวัดพังงา พบว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจังของหน่วยงานภาครัฐอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นเป็นหลักสำคัญเพื่อสร้างความรู้สึกรักเป็นเจ้าของและร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นน่าจะสอดคล้องกับการพัฒนาชุมชน ซึ่งจะเป็แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

นิลชนก ดีอินทร์ (2546) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวการณ์ท่องเที่ยว ตลอดจนวิเคราะห์ถึงจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคทางการท่องเที่ยว และเพื่อศึกษาแนวโน้มและศักยภาพในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของ

จังหวัดพิษณุโลก ผลการศึกษาพบว่า จุดแข็งของอุปทานการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ โครงข่ายของการคมนาคมต่อเนื่องจากการพัฒนาสี่แยกอินโดจีนเชื่อมต่อระหว่างภูมิภาค ภายในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน ท่าอากาศยานการบินพาณิชย์ที่ครบวงจร การเพิ่มขึ้นของ ธุรกิจบริการที่ต่อเนื่อง สถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และธรรมชาติที่หลากหลาย สถาบันการศึกษาที่ได้มาตรฐาน และรัฐบาลมีนโยบายในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชัดเจน จึงทำให้ จังหวัดพิษณุโลกมีโอกาสในการขยายฐานทางเศรษฐกิจการเกษตร การค้า การลงทุน การศึกษา การท่องเที่ยวกับภูมิภาคและกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น

จุดอ่อนของอุปทานการท่องเที่ยว ได้แก่ ระบบบริการรถโดยสารสาธารณะยังไม่เพียงพอ และไม่ได้มาตรฐาน ขาดบุคลากรที่มีคุณภาพในการดำเนินงานทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมเนื่องจากขาดการบำรุงรักษาที่ดี ขาดการโฆษณาประชาสัมพันธ์และการตลาดที่ดี ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน คือ งบประมาณของรัฐบาลมีอยู่จำกัด ภาคเอกชนขาดการสนับสนุนเงินทุนในการปรับปรุงธุรกิจ การบริหารจัดการระหว่างภาครัฐและองค์กรในท้องถิ่นไม่ไปในแนวทางเดียวกัน ผลกระทบจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม ด้วยเหตุนี้ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจึงควรร่วมกันพัฒนา อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดเพื่อรองรับการเป็นศูนย์กลางการบริการของภาคเหนือ ตอนล่างได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สุรัชย์ บุญเจริญ และคณะ (2547) ได้ทำการศึกษาการวิจัยเรื่อง การพัฒนาเพื่อส่งเสริม เครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชนลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนบนอย่างยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิจัยและ พัฒนาส่งเสริมเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชนลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนบนอย่างยั่งยืน พบว่า พื้นที่ ตั้งแต่จังหวัดนครสวรรค์ลงไปตามลุ่มน้ำเจ้าพระยาเชื่อมโยงจังหวัดอุทัยธานี จังหวัดชัยนาท จังหวัด สิงห์บุรีและจังหวัดอื่นๆ จะมีต้นทุนด้านการท่องเที่ยวที่เต็มไปด้วยทรัพยากรที่หลากหลาย จากอดีต การท่องเที่ยวมีกระบวนการจัดการในมิติเดียว คือ มิติการจัดกิจกรรมและเป็นการจัดกิจกรรมที่ บริโภคธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในหลายพื้นที่ยังขาดการส่งเสริมและสนับสนุนความรู้ด้านการ ท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมของชุมชน และการบริหารจัดการที่จะช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวให้สู่ความ ยั่งยืน จึงทำให้ทรัพยากรถูกทำลายและสูญหายไปเป็นจำนวนมากและที่สำคัญคือ ขาดกระบวนการ เชื่อมโยงที่เป็นเครือข่ายการท่องเที่ยวให้เป็นพื้นที่การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและมาตรฐานที่ดีที่สุด ในลุ่มน้ำเจ้าพระยา จากผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์งานวิจัย สรุปได้ดังนี้ 1) ชุมชนต้องมีส่วน ร่วมในการจัดการท่องเที่ยว 2) ชุมชนต้องมีความรู้และกระบวนการเรียนรู้ในการบริหารจัดการ ท่องเที่ยว 3) ผู้นำชุมชนเป็นผู้บริหารจัดการที่ดีด้านการท่องเที่ยว 4) หน่วยงานของภาครัฐต้อง ส่งเสริมสนับสนุนเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานและคุณภาพอย่างแท้จริง และ 5)

ใช้ระบบการบริหารจัดการสารสนเทศที่เป็น (IT) เพื่อประชาสัมพันธ์และเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานทั้งภายในและภายนอก

รัฐวุฒิ เจียมศรีพงษ์ (2541) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมบริเวณหาดบางแสน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมหาดบางแสน ในระดับปานกลางที่อยู่ในปัจจุบัน ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวประเภทชายหาด การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและกิจกรรมการท่องเที่ยว รายได้เฉลี่ยต่อเดือนการให้คุณค่าหาดบางแสน อายุ มีผลต่อความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมบริเวณหาดบางแสนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นว่าบริเวณหาดบางแสนประสบปัญหาสิ่งแวดล้อมบางประการ เช่น ปัญหาขยะมูลฝอย น้ำทะเลไม่สะอาด และการเปลี่ยนแปลงคุณภาพน้ำทะเล อันเนื่องมาจากปรากฏการณ์ จีบลาวาฟ และยังได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมบริเวณหาดบางแสนไว้ดังนี้คือ การพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงใดๆบริเวณหาดบางแสนควรรักษาความเป็นธรรมชาติของหาดบางแสนไว้ให้มากที่สุด ตลอดจนควรดูแลรักษาสภาพแวดล้อมหาดบางแสนโดยเฉพาะในด้านการรักษาความสะอาดของชายหาดและน้ำทะเลและควรรักษาภาพพจน์ และความเป็นเอกลักษณ์ของหาดบางแสนให้คงอยู่ต่อ

สุวิทย์ กุลาเลิศ (2543) ศึกษาการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศในเขตอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการท่องเที่ยว พฤติกรรมการท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวันของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวและระดับความพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติประเทศที่มีต่อสถานบริการและแหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ในช่วง 25-30 ปี มีแหล่งที่มาในทวีปยุโรป และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 30,001-60,000 บาท พฤติกรรมการท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเดินทางท่องเที่ยวบนเกาะสมุย เพียง 1 ครั้งในรอบปี มากับเพื่อนและหรือญาติพี่น้อง ใช้เวลาพำนักเฉลี่ย 1 สัปดาห์ โดยเลือกจะพักที่บังกะโลและมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวันอยู่ในช่วง 1,001-1,500 บาทในการวิเคราะห์พบว่าอาชีพ สถานภาพสมรส และสื่อที่ได้รับของนักท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับเหตุผลในการตัดสินใจมาท่องเที่ยว โดยที่สื่อที่ได้รับของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับเหตุผลในการตัดสินใจมาท่องเที่ยวมากที่สุด ในส่วนของจำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยวบนเกาะสมุยในรอบปีอายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน วัตถุประสงค์ของการเดินทางและสื่อที่ได้รับของนักท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยวบนเกาะสมุยในรอบปี โดยที่อาชีพของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยวบนเกาะสมุยในรอบปีมากที่สุดในส่วน of ลักษณะการเดินทางของ

นักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับลักษณะการเดินทางมากที่สุด ในส่วนของวิธีการเดินทาง อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับวิธีการเดินทาง โดยที่รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับวิธีการเดินทางมากที่สุด ในส่วนของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวัน มีเพียงสถานภาพสมรสของนักท่องเที่ยวเท่านั้น ที่มีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวัน ในส่วนของลักษณะการท่องเที่ยว เพศ อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพสมรสและแหล่งที่มาของนักท่องเที่ยว ไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะการท่องเที่ยว ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ.05

ในการพิจารณาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ . 05 ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวโดยรวม จำแนกหัวข้อต่างๆอยู่ในระดับดีสำหรับการเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยว ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ . 05 พบว่า เพศ อาชีพ อายุ สถานภาพสมรส และแหล่งที่มาของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวแตกต่างกัน

มาโนช รักษาศรี (2546) ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยในการเลือกท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มาจากจังหวัดระยอง กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 26-35 ปี รองลงมาอายุน้อยกว่า 26 ปี มีสถานภาพโสด ระดับการศึกษาปริญญาตรี ประกอบธุรกิจส่วนตัว มีรายได้ 15,001-30,000 บาท รองลงมารายได้น้อยกว่า 15,000 บาท มาเที่ยวจังหวัดระยอง 4-6 ครั้ง จำนวนผู้ร่วมเดินทาง 2-5 คน เดินทางมาเที่ยวด้วยตนเอง ใช้พาหนะเป็นรถยนต์ ส่วนใหญ่พักผ่อนจำนวนที่พักผ่อนเช่น ทะเล ชายหาด เกาะ โดยมีวัตถุประสงค์หลักของการมาท่องเที่ยวในจังหวัดระยองคือ เพื่อพักผ่อน ค่าใช้จ่ายโดยรวมของการเดินทางและพักผ่อน ส่วนใหญ่ 3,001-6,000 บาทต่อคน และจะกลับมาอีกภายใน 4-6 เดือน

ส่วนปัจจัยด้านสินมรดกธรรมชาติ ด้านความเป็นธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับสูงส่วนด้านความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว ด้านโครงสร้างพื้นฐานรอง ด้านวิถีการดำรงชีวิตอยู่ในระดับสูง ส่วนด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อยู่ในระดับปานกลาง

มนัส ชัยสวัสดิ์และวัชร ชำนินา (2547) ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินมาตรการความช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยวหลังเหตุการณ์สึนามิ วันที่ 26 ธันวาคม 2547 จังหวัดภูเก็ต ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของภูเก็ต หรือในประเทศไทยจะขึ้นกับความยั่งยืนของวัฒนธรรมไทย และวิถีชีวิตของคนท้องถิ่นในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย

1. ผู้มีส่วนได้เสียของทุกส่วนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต ควรนำเอาข้อวิจารณ์และข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการศึกษาเข้ามาพิจารณา เพื่อพัฒนามาตรการปฏิบัติงาน เพื่อ

จัดการกับภัยที่ไม่คาดคิดที่เกิดจากธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น สึนามิมีความจำเป็นที่จะต้องมีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลและทีมงานช่วยเหลือเป็นการถาวร

2. ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ควรให้ความสนใจในเรื่องการพัฒนาทรัพยากรบุคคล พนักงานในเรื่องวัฒนธรรมไทยและวิถีชีวิตไทยที่เป็นปัจจัยในการเสนอการบริการที่แตกต่างจากชาติอื่น

3. การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมและเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว

อุทิศ ลิ้มสกุล (2546) ศึกษาวิจัยเรื่อง การเปลี่ยนแปลง ปัญหา และการจัดการหาดราไวย์ ผลการวิจัย พบว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีความสมบูรณ์สวยงาม เป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นเครื่องชี้วัดคุณภาพ และเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวในฐานะผู้บริโภค นำมาพิจารณาตัดสินใจเลือกเดินทางมาท่องเที่ยว สิ่งที่ต้องระวัง คือ ไม่ก่อให้เกิดปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม ปัญหาความไม่เป็นระเบียบในแหล่งท่องเที่ยว ปัญหาสิ่งอำนวยความสะดวก และปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน ไม่สามารถรองรับการขยายตัวทางการท่องเที่ยว เป็นปัญหาที่สำคัญที่จะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในอนาคต

โอโยลา เยเมเอล (Oyola, 1996) ได้วิจัยเรื่อง ประวัติศาสตร์ของการอนุรักษ์ การพัฒนาการท่องเที่ยว และอำนาจรัฐ ผลการศึกษาในส่วนของ การท่องเที่ยว พบว่า สวนสาธารณะแห่งชาติที่เกี่ยวข้องกับประเพณีนิยมซึ่งสืบทอดกันมาในระยะยาวนานเป็นแรงผลักดันหรือสนับสนุนให้เกิดการเคลื่อนไหวเชิงอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในอาเจนติน่า โดยทรัพยากรธรรมชาติจะช่วยเกื้อกูลสังคมและพัฒนาเศรษฐกิจของพื้นที่ที่มีประวัติความเป็นมา ซึ่งถือเป็นพื้นฐานการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม

ชาร์เตอร์ (Charter , 2000) ได้วิจัยเรื่อง การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว : รูปแบบในอนาคต งานวิจัยนี้เป็นกรณีศึกษาในประเทศที่พัฒนาแล้วในเอเชีย โดยรูปแบบการแสดงออกในวัฒนธรรม ถือเป็นพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับวัฒนธรรม ซึ่งการแสดงออกในวัฒนธรรมคือ การส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้น ทั้งนี้ กลุ่มชมรมหรือเจ้าของบ้านจำนวนมากมายที่บอกเล่าถึงวัฒนธรรมที่ให้คุณประโยชน์สามารถจัดเตรียมเป็นแหล่งการท่องเที่ยวได้ ดังนั้น การแสดงออกในทางวัฒนธรรม คือ การถ่ายโอนระหว่างวัฒนธรรมเจ้าของบ้านกับนักท่องเที่ยว

จอร์จ (George , 2004) ได้วิจัยเรื่อง วัฒนธรรมที่มีคุณค่าสำหรับการพัฒนา ส่งเสริมการท่องเที่ยว : กรณีท้องถิ่นในเขตแอตแลนติก ประเทศแคนาดา โดยการศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาหาข้อมูลคุณค่าของวัฒนธรรมในท้องถิ่นที่มีคุณค่าสำหรับการพัฒนา ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตแอตแลนติก ประเทศแคนาดา การศึกษาอย่างละเอียดในลักษณะการศึกษารายกรณีโดยได้

แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของท้องถิ่นในชนบทด้านวัฒนธรรมที่มีคุณค่าเหมาะสมกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งใช้เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้ข้อค้นพบ 4 ประการ คือ

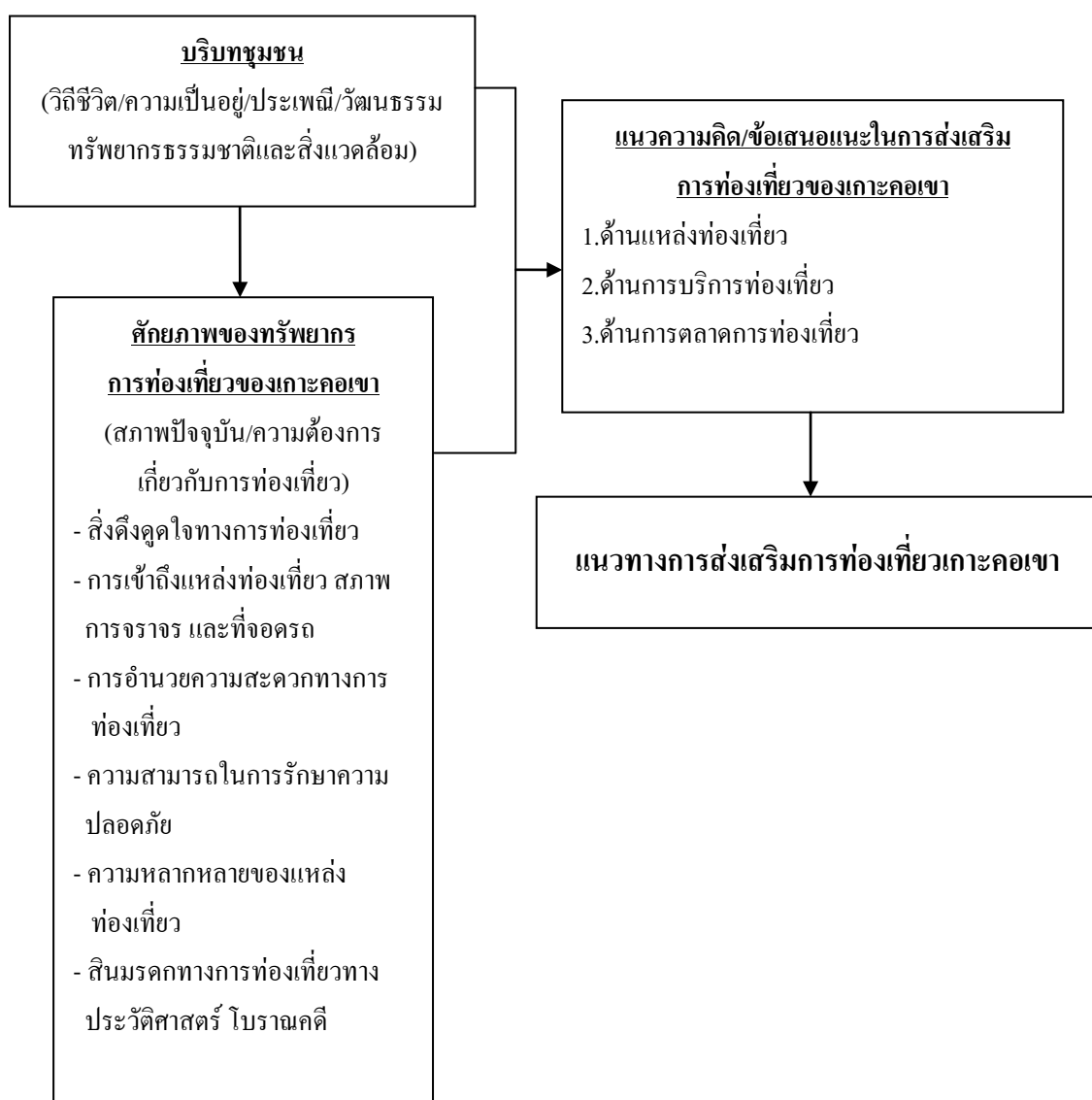
1. วัฒนธรรมในท้องถิ่นถือว่าเป็นทรัพย์สินที่มีคุณค่า
2. การส่งเสริมวิถีการดำเนินชีวิตแบบดั้งเดิมเป็นพลังในการสืบทอดวัฒนธรรมอันเป็นหนทางสู่การพัฒนาเป็นวัฒนธรรมร่วมสมัย
3. ท้องถิ่นเป็นสถานที่หรือแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งวัฒนธรรมอันดั้งเดิม
4. พื้นฐานดั้งเดิมของท้องถิ่นจะเกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติและแนวคิดของสังคมในพื้นที่นั้นๆ

รอธเวลล์ (Rothwell , 2004) ได้วิจัยเรื่อง เส้นทางกลุ่มชนหมู่เกาะเบอมูตะสู่การเป็นผู้ดูแลการท่องเที่ยว ในปริญญานิพนธ์นี้เป็นการพัฒนาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของกลุ่มชนเบอมูตะ เพื่อตอบสนองความต้องการของการท่องเที่ยว จึงพยายามที่จะปลูกเร้าให้กลุ่มชนเบอมูตะตื่นตัว และเห็นความสำคัญของธรรมชาติและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่จะแสดงให้เห็นถึงความงดงามในการเยี่ยมชม ซึ่งสามารถทำให้เป็นแบบอย่างได้ โดยผลการพัฒนา พบว่า เป็นการท่องเที่ยวที่ดีเหมาะสมสอดคล้องกับโครงสร้างการท่องเที่ยวสมัยนิยม

จึงกล่าวได้ว่า การส่งเสริมการท่องเที่ยวอาจดำเนินการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม โดยชุมชนหรือประชาชนที่มีทรศนะเกี่ยวกับแนวคิดด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ถูกต้อง และเป็นไปในทางที่ยั่งยืนจะเป็นผู้รับประโยชน์จากการจัดการท่องเที่ยว ดังนั้น การส่งเสริมการท่องเที่ยวจึงควรบริหารจัดการให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติร่วมรับผิดชอบในทุกขั้นตอน โดยเฉพาะการกำหนดปัจจัย กระบวนการ และผลผลิตของการส่งเสริมการท่องเที่ยว อันจะส่งผลให้การส่งเสริมการท่องเที่ยวมีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ การท่องเที่ยวที่มีความเคลื่อนไหวและมีการพัฒนาเชิงบวก ทรัพยากรของชาติทั้งสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และศิลปวัฒนธรรมได้รับการอนุรักษ์และสืบสานได้อย่างยั่งยืน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวความคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาได้นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของเกาะคอกเขา จังหวัดพังงา โดยรายละเอียดของวิธีดำเนินการ มีดังต่อไปนี้

วิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของเกาะคอกเขา จังหวัดพังงา เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ทั้งนี้เพราะประเด็นคำถามวิจัยที่ตั้งไว้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติของท้องถิ่น และรูปแบบการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวของเกาะคอกเขา รวมถึงกลยุทธ์การพัฒนาเกาะคอกเขาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างไร สมควรจะใช้การตีความข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสัมภาษณ์ระดับลึก เพื่อสร้างความเข้าใจตามกรอบความคิดแล้วนำไปสู่การวิเคราะห์เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์

การรวบรวมข้อมูล

1. รวบรวมจากเอกสาร (Documentary research) เพื่อ ความแน่นอนของการตีความตามประเด็นที่วางไว้ จะใช้เอกสารที่มีความเกี่ยวข้อง น่าเชื่อถือและเกี่ยวข้องกับประเด็นที่ต้องการศึกษา เอกสารเหล่านี้ได้แก่ ข้อมูลพื้นที่เกาะคอกเขา การบริหารจัดการการท่องเที่ยว หลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดพังงาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

2. รวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field research)ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) จากบุคคลในพื้นที่หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง

2.1 ตั้งคำถามไว้เป็นแนวทางสัมภาษณ์และซักถามเพื่อให้เกิดคำตอบครอบคลุมตามประเด็นที่ต้องการจากผู้รับการสัมภาษณ์ทุกคน

2.2 นัดหมายการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง เพราะต้องการข้อมูลเชิงลึกและต้องการสังเกตปฏิกิริยาจากผู้ให้สัมภาษณ์ ต่อประเด็นต่างๆที่ถาม

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้การ สัมภาษณ์ระดับ ลึก (In-depth) ประกอบการ วิเคราะห์ มี กลุ่มเป้าหมายที่จะทำการสัมภาษณ์ 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้นำชุมชน 2) ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นายอำเภอ พัฒนาการอำเภอ พัฒนาการจังหวัด นักวิชาการพัฒนาชุมชน กลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน 3) นักท่องเที่ยว/ผู้มาเยือน และ 4) ชาวบ้าน/ประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งหมดจำนวน 13 ราย เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวเป็น กลุ่มที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา ในกรณีศึกษา

การศึกษาวิจัยจะเจาะจงเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) และเพื่อ ประหยัดเวลา ก่อนจะดำเนินการดังกล่าว ผู้ศึกษาต้องรวบรวมข้อมูล โดยการศึกษาจากเอกสาร ผลงานที่เคยลง ตีพิมพ์เผยแพร่ เพื่อความสะดวกในการติดตามเพื่อสัมภาษณ์เก็บ รวบรวม ข้อมูล ตลอดจนใช้ เทคนิคการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักแบบสโนว์บอล เนื่องจากงานวิจัยดังกล่าวเป็นการศึกษาในเชิง ลึก ต้องการทราบถึงปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงภายในพื้นที่ ดังนั้น การเจาะจงเลือกผู้ให้ข้อมูล หลักโดยใช้เทคนิคสโนว์บอล จะช่วยให้ได้มาซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักที่อยู่ในปรากฏการณ์จริงมากที่สุด

การสร้างเครื่องมือ

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ใช้ วิธีการสัมภาษณ์ ระดับลึก ตามวัตถุประสงค์ เพื่อจะทราบถึง 1) สภาพปัญหาในการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา 2) ความต้องการในการจัดการการท่องเที่ยวของ เกาะคอเขา และ 3) แนวทางส่งเสริมพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา โดยเตรียมแนว คำถามที่จะใช้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำไปปรึกษาอาจารย์หรือผู้เชี่ยวชาญเพื่อรับคำแนะนำ แก้ไขให้ถูกต้องหรือเที่ยงตรง จากนั้นนำแนวคำถามที่จะสัมภาษณ์ไปทดลองใช้ในการ สัมภาษณ์ กับผู้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง จากนั้นจึงไปสัมภาษณ์ ระดับลึก กับผู้ให้ข้อมูลหลักที่เลือกไว้แบบเจาะจง โดยอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล แนวคำถามในการสัมภาษณ์ แบบบันทึกข้อมูลภาคสนาม เครื่องบันทึกเสียง และกล้อง ถ่ายภาพ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการวิจัย ครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัย ได้ทำการ สัมภาษณ์ระดับลึก พร้อมกับการจดบันทึกข้อมูล และการบันทึกเสียงข้อมูล

การสัมภาษณ์ ในการวิจัยเชิงคุณภาพ การสัมภาษณ์ระดับลึกเป็นเครื่องมือสำคัญในการเก็บข้อมูลให้ได้มาในความรู้สึกของคนทั้งสองฝ่าย เพื่อให้ผู้ถูกถามได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นด้วยตนเอง ทำให้ข้อมูลที่ได้รับมีความลึกซึ้ง สมบูรณ์ และขณะที่สัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ยังมีโอกาสสังเกต กิริยาท่าทาง รวมทั้งสิ่งแวดล้อมต่างๆ ได้อีก ด้วย การสัมภาษณ์ระดับลึกเพื่อรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแนวคำถามเกี่ยวกับภูมิหลัง ประสบการณ์ ความรู้ ความคิดเห็น ความรู้สึก ทักษะคติ โดยเริ่มจากการสัมภาษณ์ทั่วไปเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล และซักถามในเรื่องต่างๆ ไปที่ไม่สร้างความอึดอัดแก่ผู้ให้สัมภาษณ์ก่อน ไม่เร่งรัดในคำถามที่เจาะลึก ปล่อยให้การสนทนาซักถามดำเนินไปอย่างธรรมชาติ พร้อมกับสังเกตกิริยาท่าทางของผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความไว้วางใจ โดยได้ทำการ สัมภาษณ์ผู้ให้ ข้อมูลหลักของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยตนเอง พร้อมกับใช้ ผู้ช่วยนักวิจัยช่วยดำเนินการสัมภาษณ์ให้ด้วย โดยจะมีการขอใช้เครื่องบันทึกเสียงหรือจดบันทึก ในขณะที่ทำการสัมภาษณ์ และวิธีการสุ่มตัวอย่าง

การบันทึกข้อมูล การบันทึกข้อมูลเป็นอีกขั้นตอนหนึ่งที่มีความสำคัญ เนื่องจากการรวบรวมภาพที่สำคัญของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในชุมชน สังคม ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะ ประกอบด้วยการบันทึกภาคสนาม (Field note) และการบันทึกเสียง (Tape record)

1. การบันทึกภาคสนาม การบันทึกภาคสนามจะช่วยเตือนให้นักวิจัยรวมทั้งผู้ให้ข้อมูล สามารถเจาะลึกเรื่องราวและข้อมูล โดยจะต้องทำการบันทึกทันที โดยสิ่งที่จะบันทึกประกอบด้วย การบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสนามและการบันทึกความรู้สึกของนักวิจัย เช่น นักวิจัยทำอะไรจึงได้รับการยอมรับจากผู้ให้ข้อมูล นักวิจัยคงไว้ซึ่งสัมพันธภาพอย่างไร นักวิจัยออกจากสนามอย่างไร ตลอดจนการให้ข้อเสนอแนะต่อปัญหาของวิธีการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะต้องอธิบายให้ผู้ให้ข้อมูลหลักทราบว่าผู้วิจัยจะจดบันทึกข้อมูลในระหว่างการสัมภาษณ์ ในการบันทึกข้อมูลนั้นผู้วิจัยได้บันทึกย่อๆ ในประเด็นที่สำคัญ ประโยค วลี หรือคำที่มีความหมาย เฉพาะเจาะจง พร้อมทั้งบันทึกลักษณะกิริยาท่าทาง อารมณ์ พฤติกรรมการแสดงออกของผู้ให้ข้อมูลหลัก

2. การบันทึกเสียง ผู้วิจัยได้ขออนุญาตจากผู้ให้ข้อมูลหลักในการบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์ แล้วผู้วิจัยได้ทำการถอดเทปภายหลังการสัมภาษณ์ทุกครั้ง และสามารถนำมาเปิดฟังซ้ำในระหว่างการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ได้

เมื่อได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง และนำรายละเอียดของข้อมูลมาเก็บรวบรวมแล้ว จะดำเนินการหยุดสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างต่อเมื่อข้อมูลอิ่มตัวหรือไม่มีข้อมูลแปลกใหม่เพิ่มเติมแล้ว

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจะเริ่มกระทำไปพร้อมๆกับการเก็บรวบรวมข้อมูล และยังคงดำเนินต่อไปภายหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จสิ้นลง ทั้งนี้ผู้วิจัยต้องตรวจสอบมิติของความแตกต่าง ความคล้ายคลึงของข้อมูลที่ได้อยู่ทุกขณะ เพื่อนำมาสู่การสร้างมโนทัศน์และจัดหมวดหมู่ข้อมูลที่สามารถอธิบายได้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่น และรูปแบบการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว เพื่อจะได้ข้อสรุปที่เพียงพอตามประเด็นที่กำหนดไว้ มีการจำแนกประเภทของข้อมูลโดยมีแนวคิดที่จะนำไปสู่ข้อสรุป เพื่อจัดกลุ่มและให้รหัส

การให้รหัสข้อมูลในระยะแรก เพื่อจัดระบบหัวข้อ (Topic) ควรจำแนกหมวดหมู่ของข้อมูล ค้นหาคำสำคัญหรือมโนทัศน์สำหรับการตั้งคำถามสัมภาษณ์คนต่อไป จากรหัสข้อมูล ผู้วิจัยจะทำการบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์ คำถาม แล้วนำไปสร้างข้อสรุป ชั่วคราว (Memos) ซึ่งจะช่วยให้การตรวจสอบข้อมูล หาข้อมูลเพิ่มเติม และกำจัดข้อมูลที่ไม่ต้องการออกจากคำถามต่าง ๆ ที่เกิดจากการวิเคราะห์ เปรียบเทียบอย่างต่อเนื่องก่อนจะนำไปใช้ถามผู้ให้ข้อมูลหลักรายอื่น ๆ เพื่อให้การบันทึกข้อมูลในผู้ให้ข้อมูลหลักมีความสมบูรณ์ เป็นไปอย่างมีเป้าหมาย มีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกัน ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจะได้รับการตรวจสอบสามเส้าเพื่อยืนยันความเชื่อถือได้ของข้อมูล หลังจากนั้นผู้วิจัยจะนำข้อค้นพบเบื้องต้นอันได้จากข้อสรุปชั่วคราวที่ถูกตรวจสอบและยืนยันแล้ว เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อสรุปย่อยด้วยกัน เพื่อสร้างบทสรุปสำหรับนำข้อสรุปย่อยไปสู่ข้อเสนอ (Proposition) ซึ่งทั้งหมดนี้นำไปสู่การวิเคราะห์ผลการวิจัย ซึ่งเป็นหลักการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อหาข้อสรุปสำหรับการนำเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการวิเคราะห์มาตอบปัญหาการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่กำหนด

การเขียนรายงาน

การเขียนรายงานประกอบไปด้วยเนื้อหาการเขียนของรายงาน 7 บท คือ

บทที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ที่ใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในด้านการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย สนามวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 บริบทของเกาะคอเขา จังหวัดพังงา

บทที่ 5 ปัญหาและความต้องการ

บทที่ 6 แนวทางการส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา จังหวัดพังงา

บทที่ 7 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

บริบทของเกาะคอเขา จังหวัดพังงา

ในบทนี้เป็นการนำเสนอ บริบทของตำบลเกาะคอเขา จังหวัดพังงา ซึ่งเป็นสนามของการวิจัยในครั้งนี้ จะประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปทางชีวภาพและกายภาพของเกาะคอเขา จังหวัดพังงา และข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา ดังต่อไปนี้

ข้อมูลทั่วไปของเกาะคอเขา

ข้อมูลทั่วไป

เกาะคอเขามีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 63 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 39,38 ไร่ จึงมีระบบนิเวศชายฝั่งที่มีความสวยงามทั้งหาดทราย เกาะแก่งปะการัง และมีป่าชายเลนประมาณ 11,000 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ 5 หมู่บ้าน โดยหมู่ 1 บ้านเมืองใหม่มีพื้นที่ป่าชายเลนประมาณ 2,000 ไร่ หมู่ 2 บ้านนอกนา มีพื้นที่ป่าชายเลนประมาณ 1,500 ไร่ อีกทั้งได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ จึงทำให้มี 2 ฤดูกาล คือ ฤดูร้อน (ม.ค. – เม.ย.) และฤดูฝน (พ.ค. – ธ.ค.)

สภาพภูมิศาสตร์

สภาพพื้นที่เป็นแผ่นดินซึ่งถูกตัดขาดออกจากแผ่นดินใหญ่ด้วยลำน้ำขนาดใหญ่มีสภาพเป็นเกาะน้ำล้อมรอบมีพื้นที่ราบกว้าง สภาพป่าไม้บนเกาะที่สำคัญ คือแนวป่าชายเลน ป่าดิบเขา ป่าไม้ผลัดใบและทุ่งหญ้าที่กระจายตัวอยู่ทั่วเกาะ ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับพื้นที่ป่าชายหาดและป่าทุ่งเสม็ดขาวของหาดท้ายเหมือง แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของระบบนิเวศในอดีต พื้นที่ส่วนใหญ่ถูกบุกรุกโดยประชาชนในท้องที่เพื่อทำการเกษตร เช่น ไม้ผล ยาพารา ปาล์มน้ำมัน บางส่วนมีการพัฒนาเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงอุตสาหกรรม นอกจากนี้ความเสียหายของป่าชายหาดภายหลังเหตุการณ์ภัยพิบัติทำให้พื้นที่ป่าชายหาดเสื่อมโทรมลงเป็นอันมาก ดังนั้น ในปัจจุบันพื้นที่ของเกาะคอเขาจึงมีระบบนิเวศร่อยถ่อน้อยลงเนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ถูกแบ่งแยกออกเพื่อการประกอบกิจกรรมของมนุษย์ ป่าไม้ผลัดใบที่ยังคงเหลืออยู่ในปัจจุบันมีพื้นที่น้อยลงมากและไม่มีความหลากหลายยังคงมีพื้นที่ป่าชายเลนเหลืออยู่มากโดยเฉพาะริมฝั่งด้านตะวันออกของเกาะ แต่จากสภาพของการเป็นป่าปลูกโดยมนุษย์ ทำให้ความหลากหลายของพื้นที่ ทั้งในด้านพันธุ์ไม้ และสิ่งมีชีวิตชนิดอื่นๆจึงไม่มีความหลากหลายและสมบูรณ์เท่ากับป่าดั้งเดิม สภาพพื้นที่แบบเกาะทำให้มีความจำกัดทางด้านพื้นที่ และราคาที่ดินซึ่งสูงขึ้นตอบสนองกับกระแสการท่องเที่ยวเชิง

อุตสาหกรรม ทำให้เกิดปัญหาการบุกรุกครอบครองที่ดินบนเกาะมากขึ้น ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อแหล่งนิเวศทางธรรมชาติในอนาคต

สภาพทางธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ

1. ระบบนิเวศชายฝั่ง

1.1 พื้นที่ชายหาด ด้านทิศตะวันตกของเกาะมีความต่อเนื่องตั้งแต่ทางทิศใต้ของเกาะจนถึงทิศเหนือของเกาะ ชายหาดยังมีสภาพที่คงเดิมแต่พบว่าปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งของน้ำทะเลทำให้หาดทรายบางส่วนมีการเปลี่ยนแปลงไปบ้างหาดทรายมีความกว้างต่อเนื่อง ไปถึงแนวทุ่งหญ้าป่าชายหาด คาดว่าในอดีตอาจเคยเป็นแหล่งวางไข่ของเต่าทะเลมาก่อน ลักษณะของหาดมีความคล้ายคลึงกับหาดท้ายเหมืองแต่อาจมีความลาดชันน้อยกว่า แนวหาดทรายมีความสำคัญในด้านการเป็นแหล่งหากินของสัตว์หลายชนิดที่อาศัยอยู่ในหาดทรายซึ่งสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในหาดทรายมักเป็นสิ่งมีชีวิตขนาดเล็กที่มีบทบาทสำคัญในระบบห่วงโซ่อาหารที่สามารถถ่ายทอดพลังงานไปยังระบบนิเวศแหล่งอื่นๆ ได้จึงนับเป็นระบบนิเวศที่สำคัญอีกแหล่งหนึ่งในพื้นที่นี้

1.2 พื้นที่ป่าชายหาด ป่าชายหาดบนเกาะคอเขา มีลักษณะคล้ายคลึงกับป่าชายหาดในบริเวณหาดท้ายเหมืองบางส่วน คือ มีลักษณะเป็นป่าเสม็ดขาวและเสม็ดแดงขึ้นปะปนอยู่ในทุ่งหญ้าซึ่งพบกระจายอยู่ทั่วเกาะ และนับว่าเป็น ระบบนิเวศที่มีความเด่นชัดที่สุดจนสามารถนับได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ของเกาะคอเขา ป่าชายหาดบางส่วนเสื่อมโทรมลงเนื่องจากการพัดเข้ามาของคลื่นยักษ์ทำให้ต้นไม้ที่ไม่สามารถทนความเค็มได้ล้มตายไปเป็นจำนวนมาก การพบระบบนิเวศป่าชายหาดขนาดใหญ่แสดงถึงอายุการเป็นแผ่นดินของเกาะแห่งนี้เนื่องจากป่าชายหาดเป็นป่าที่ยังไม่มีการพัฒนาการถึงขั้นสูงสุดซึ่งต้องอาศัยระยะเวลายาวนานกว่านี้

ในด้านความหลากหลายของพันธุ์พืช และสัตว์ ที่พบในพื้นที่ป่าชายหาดของเกาะคอเขาที่น่าสนใจ เช่น เสม็ดขาว เสม็ดแดง พุดทุ่ง เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีนกหายากอีกหลายชนิด เช่นนกเปล้าใหญ่ ส่วนนกที่พบทั่วไปได้แก่ นกเขาชวา นกเขาใหญ่ นกกินปลีอกเหลือง นกปรอดหน้าवल เป็นต้น ส่วนสัตว์ป่าชนิดอื่นๆ ได้แก่ หมูท้องขาว กระรอกปลายหางดำ ลิงแสม แย้ จิ้งเหลนบ้าน

1.3 พื้นที่ป่าพรุ พื้นที่ป่าพรุส่วนใหญ่ในเกาะคอเขาเป็นพื้นที่ของเอกชนที่มีการซื้อขายกันเพื่อวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวและการเกษตร เนื่องจากนี้เป็นพื้นที่เอกชนเป็นส่วนใหญ่ จึงไม่ได้มีการสำรวจถึงความสำคัญและความหลากหลายทางชีวภาพ แต่เท่าที่มีผู้เชี่ยวชาญลงไปสำรวจพื้นที่ปรากฏว่ามี พันธุ์พืช และพันธุ์สัตว์ที่น่าสนใจเป็นจำนวนมาก เช่น ต้นหม้อข้าวแคงลิง เป็นพืชที่ขึ้นเฉพาะถิ่นและในพื้นที่ชุ่มน้ำก็มีระบบนิเวศที่เป็นเอกเทศรวมทั้งพันธุ์กล้วยไม้ป่า ที่ขึ้น

เกาะอยู่ตามไม้ใหญ่หากมีการสำรวจพื้นที่ป่าพรุเพิ่มเติมอาจพบสิ่งมีชีวิตชนิดใหม่และหายากเพิ่มมากขึ้นได้

1.4 พื้นที่ป่าชายเลน ระบบนิเวศป่าชายเลนเป็นระบบนิเวศที่มีความสำคัญต่อชายฝั่ง เนื่องจากเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำวัยอ่อน และเป็นแหล่งอาศัยของสิ่งมีชีวิตอีกหลายชนิด ทั้งนกสัตว์เลื้อยคลานด้วยนม สัตว์เลื้อยคลาน ฯลฯ นอกจากนี้ในทางนิเวศป่าชายเลนยังเป็นแหล่งที่กรองพลังงานคลื่นเพื่อลดการกัดเซาะชายฝั่งโดยคลื่น และเป็นแหล่งดักตะกอนและธาตุอาหารที่จะไหลลงสู่ทะเลทำให้พื้นที่ในบริเวณป่าชายเลนมีความอุดมสมบูรณ์สูง ป่าชายเลนในเกาะคอเขาพบขึ้นกระจายตัวอย่างหนาแน่นในพื้นที่ชายฝั่งด้านตะวันออกซึ่งติดกับแผ่นดินใหญ่เป็นพื้นที่ป่าชายเลน ซึ่งได้รับการฟื้นฟูภายหลังเหตุการณ์สึนามิ ทำให้ยังคงสมบูรณ์อยู่ แต่เนื่องจากการเป็นพื้นที่ป่าปลูกทำให้ความหลากหลายของสังคมพืชมีน้อยกว่าป่าแบบดั้งเดิม ความหลากหลายทางชีวภาพของพืชและสัตว์ในป่าชายเลนที่เกาะคอเขา เช่น โกงกาง แสม ลิงแสม ตะกวด และนกไม่น้อยกว่า 30 ชนิด เช่น นกยางเขียว นกกินเปี้ยว เขี้ยวแดง สัตว์น้ำได้แก่ ปลาตีนชนิดต่างๆ ปูก้ามดาบ กุ้งลิดชัน เป็นต้น

1.5 แนวปะการัง (เกาะผ้า) แนวปะการังเป็นระบบนิเวศในทะเลที่สำคัญ และมีความเกี่ยวเนื่องกับระบบนิเวศชายฝั่งอื่นๆเช่นหาดทราย ป่าชายเลน แหล่งหญ้าทะเล เนื่องจากเป็นแหล่งอาศัยและแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน นอกจากนี้ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตในแนวปะการังยังเป็นที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยว เนื่องจากสีสันความสวยงาม และรูปทรงของสิ่งมีชีวิตในแนวปะการัง ภายหลังเหตุการณ์สึนามิพบว่าเกิดความเสียหายแนวปะการังเกาะผ้าในระดับที่ไม่รุนแรงมากนัก และมีการฟื้นตัวเข้าสู่ระดับปกติในระยะเวลาไม่นาน แม้แนวปะการังที่เกาะผ้าจะเป็นแนวปะการังขนาดเล็ก แต่ก็ยังคงเป็นที่ที่มีความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตในแนวปะการัง เช่นปะการังชนิดต่างๆที่มีความหลากหลายทั้งทางด้านชนิดรูปทรง เช่นปะการังสมอง ปะการังโจด ปะการังเขากวาง ปลา นกขุนทอง เป็นต้น

2. ระบบนิเวศทางบก

พื้นที่ป่าดิบเขา เป็นระบบนิเวศที่สำคัญเนื่องจากโดยมากแล้วต้นน้ำสำคัญในพื้นที่ต่างๆมักเกิดจากป่าดิบ ในเกาะคอเขายังเหลือพื้นที่ซึ่งมีพรรณไม้ป่าดิบเขาอยู่เพียงเล็กน้อยในบริเวณภูเขาด้านเหนือของเกาะ พื้นที่โดยรอบถูกเปลี่ยนแปลงสภาพไปเป็นพื้นที่เกษตรกรรมทำให้ระบบนิเวศแห่งนี้ถูกตัดขาดจากระบบนิเวศอื่นๆที่เคยเป็นพื้นที่แห่งนี้หยุดชะงัก ซึ่งหากไม่มีการควบคุมที่ดีอาจทำให้พื้นที่เหล่านี้สูญหายเปลี่ยนแปลงไปได้ ชนิดพันธุ์พืชและสัตว์ที่พบในระบบนิเวศป่าดิบเขาได้แก่ ไม้ยาง (*Dipterocarpus*) ต้นพะยอม (*Shorea roxburghii* G.Don) นกที่พบได้แก่ นกออก เขี้ยวแดง นกตีนทอง นกโพระกธรรมดา หนูท้องขาว กระจอกปลายหางดำ เป็นต้น

สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ

ข้อมูลจากแผนกลยุทธ์ปี 2550 ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะคอเขา รายได้ร้อยละห้าสิบมาจากการท่องเที่ยว ร้อยละสามสิบมาจากการประมง ร้อยละสิบห้ามาจากเกษตรกรรม และร้อยละห้ามาจากอย่างอื่น รายได้จากเกษตรกรรมและประมงไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับสภาพอากาศและความผันผวนของราคาสินค้า รายได้จากเลี้ยงของครัวเรือนที่ทำอาชีพเกษตรกรรมและประมงประมาณ 50,000 ถึง 70,000 บาท ต่อปี ส่วนรายได้จากการท่องเที่ยวก็ไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับจำนวนนักท่องเที่ยวและจำนวนนักท่องเที่ยวก็ขึ้นอยู่กับสภาพเศรษฐกิจ การเมือง อากาศ ภัยธรรมชาติ เช่น ปัญหาความไม่แน่นอนทางการเมืองหรือสึนามิ ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวลดลงอย่างมาก นักท่องเที่ยวมักจะมาเที่ยวช่วงหน้าร้อนมากกว่าช่วงฤดูฝน ต่อไปนี้จะเป็นการวิเคราะห์สภาพสังคมและเศรษฐกิจของแต่ละหมู่บ้านในเกาะคอเขา

พื้นที่และทรัพยากรในพื้นที่เกาะคอเขา

เกาะคอเขา เป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางชายทะเลแถบอันดามันที่นิยมอีกแห่งหนึ่ง สภาพบนเกาะส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบ บนหาดร่มรื่นด้วยแนวต้นสนและต้นมะพร้าว มีหาดทรายขาวสะอาด ยาวหลายกิโลเมตร สามารถว่ายน้ำบริเวณชายหาดได้ บนเกาะมีที่พักแบบรีสอร์ท บังกะโล ร้านอาหาร ไว้สำหรับบริการรองรับนักท่องเที่ยว การเดินทางสู่เกาะคอเขาสามารถลงเรือได้ที่ท่าเรือ หมู่ที่ 2 บ้านน้ำเค็ม ตำบลบางม่วง อำเภอตะกั่วป่า โดยมีเรือรับจ้างและแพขนานยนต์ไว้บริการ นักท่องเที่ยว ใช้เวลาเดินทางประมาณ 15 นาที นอกจากนั้นยังมีแหล่งท่องเที่ยวบนเกาะและใกล้เคียงที่น่าสนใจ อาทิ เมืองโบราณบ้านทุ่งตึก ตั้งอยู่ที่หมู่ 3 ตำบลเกาะคอเขา อำเภอตะกั่วป่า ปลายคลองเมืองทองกับปลายคลองทุ่งตึกบริเวณนี้เป็นปากแม่น้ำตะกั่วป่า มีลักษณะพื้นที่เป็นเลนทราย เหตุที่ชาวบ้านทั่วไปเรียกว่า “ทุ่งตึก” เนื่องจากบนลานทรายระหว่างป่าละเมาะในเนื้อที่หลายสิบไร่ มีซากอาคารโบราณสถานคล้ายตึกหรือวิหารอยู่ไม่น้อยกว่า 3 แห่ง มีชิ้นส่วนของศาสนาและสัญลักษณ์รูปเคารพในศาสนาพราหมณ์อยู่มากมาย นอกจากนี้บริเวณพื้นยังพบเศษกระเบื้องถ้วยชาม เครื่องเคลือบของจีน เศษภาชนะเครื่องปั้นดินเผาและเศษวัสดุอื่นๆ อีกมากมายอยู่ทั่วไป นักโบราณคดีส่วนใหญ่ลงความเห็นว่าทุ่งตึกน่าจะเป็นที่ตั้งของเมืองท่าโบราณ ซึ่งชาวอินเดียอาหรับและชาวมอญ เกาะผ้า ซึ่งเป็นเกาะเล็ก ๆ ในหมู่ที่ 4 ตำบลเกาะคอเขา ห่างจากชายฝั่งประมาณ 10 กิโลเมตร มีน้ำทะเลใสสีเขียวและมีปะการังจำนวนมาก มีหาดทรายขาวละเอียด สะอาดสงบ เหมาะสำหรับการพักผ่อน

พื้นที่ตำบลเกาะคอเขา ประกอบด้วยพื้นที่ 5 หมู่บ้าน ดังนี้

1. หมู่ที่ 1 บ้านเมืองใหม่ มีจำนวนครัวเรือน 57 ครัวเรือน มีประชากรรวมทั้งสิ้น 153 คน เป็นชาวไทยใหม่ 1% นับถือศาสนาพุทธ 99% มีสำนักสงฆ์ 1 แห่ง ซึ่งเป็นโบราณสถานที่สำคัญของ

พื้นที่ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการประมง รองลงมาได้แก่ เกษตร ค้าขาย การรับจ้างทั่วไป บริการ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีแรงงานประมาณ 10% ของแรงงานทั้งหมดอยู่ในภาวะว่างงาน ส่วนแรงงานในภาคธุรกิจท่องเที่ยวนั้นมีจำนวนไม่มากนัก ส่วนมาก ทำงานในรีสอร์ท บริษัททัวร์นำเที่ยว หรือร้านอาหาร ซึ่งมีจำนวนประปรายอยู่บริเวณท่าเรือ และตามชายฝั่งทะเล และทักษะ สภาพเศรษฐกิจโดยรวมของพื้นที่อยู่ในระดับพอใช้ แต่ประสบปัญหาเรื่องรายได้ที่ไม่แน่นอน เนื่องจากการประกอบอาชีพดังกล่าวขึ้นอยู่กับประสบปัญหาเรื่องค่าครองชีพสูงราคาน้ำมันแพง และความไม่แน่นอนของฤดูกาล ด้านการศึกษา ยังขาดสถานศึกษาในชุมชน ด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน การคมนาคมในพื้นที่ยังอยู่ในระดับปานกลาง 60% ของพื้นที่เป็นถนนลาดยางและคอนกรีต ส่วนที่เหลือ ยังคงเป็นถนนลูกรัง มีท่าเทียบเรือ 1 ท่า ที่เป็นจุดศูนย์กลางของการคมนาคมขนส่งและยังเป็นที่ตั้งร้านอาหาร ร้านค้า และบริษัททัวร์ มีระบบประปาหมู่บ้านใช้และมีระบบไฟฟ้าเข้าถึงทั้งหมดในพื้นที่ ด้านสาธารณสุขมูลฐาน มีสถานอนามัย 1 แห่ง ส่วนเรื่องการรวมกลุ่มของชุมชน พบว่า มีกลุ่มกองทุน 8 กลุ่ม และกลุ่มอนุรักษ์ 2 กลุ่ม นอกจากนี้ในชุมชนยังมีการเรียนรู้เรื่องภาวะภัยพิบัติในระดับหนึ่ง เนื่องจากมีกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชนที่เข้ามาฟื้นฟูพื้นที่ได้เข้ามาให้ความรู้แก่ชาวบ้าน ส่วนการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม เช่นการจัดการขยะ ชาวบ้านในพื้นที่ยังคงขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการของเสียอย่างถูกวิธี

2. หมู่ที่ 2 บ้านนอกนา มีจำนวนครัวเรือน 75 ครัวเรือน มีประชากรทั้งสิ้น 283 คน นับถือศาสนาพุทธทั้งหมด ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมง รองลงมาได้แก่ เกษตรกรรม บริการ และรับจ้างตามลำดับ พบว่าในพื้นที่มีแรงงานพม่าบางส่วนเข้ามารับจ้างเป็นแรงงานในภาคเกษตร ขณะเดียวกันมีอัตราการว่างงานถึง 10% ของแรงงานทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีแรงงานจำนวนไม่มากเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ โดยเข้าไปทำงานรับจ้างในรีสอร์ทที่อยู่ใกล้เคียงกับพื้นที่ ด้านการศึกษา มีโรงเรียนประถมศึกษา 1 แห่ง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 แห่ง ด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน การคมนาคมในพื้นที่อยู่ในระดับพอใช้ มีถนนคอนกรีตและถนนลาดยางประมาณ 60 % มีระบบไฟฟ้าเข้าถึงทั้งหมดในพื้นที่และมีระบบประปาหมู่บ้านใช้ ด้านสาธารณสุขมูลฐาน มีสถานอนามัย 1 แห่ง ด้านการรวมกลุ่มนั้น พบว่า ในพื้นที่มีการรวมกลุ่มกันในระดับต่างๆ ได้แก่ กลุ่มอาชีพจำนวน 5 กลุ่ม กลุ่มกองทุนจำนวน 2 กลุ่ม และกลุ่มอนุรักษ์จำนวน 2 กลุ่ม ส่วนการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมเช่นการจัดการขยะหรือน้ำเสียนั้นชาวบ้านในพื้นที่ก็ยังคงขาดระบบการจัดการที่ดี ด้านการเรียนรู้เรื่องภาวะภัยพิบัตินั้น เนื่องจากมีกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชนเข้ามาทำงานพัฒนาพื้นที่ ชุมชนจึงมีโอกาสดูแลเข้าใจและมีความรู้เพิ่มเติมเรื่องภัยพิบัติมากขึ้น นอกจากนี้ในพื้นที่ยังเป็นที่ตั้งสำนักสงฆ์อันเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในพื้นที่อีกด้วย

3. หมู่ที่ 3 บ้านปากเกาะ มีจำนวนครัวเรือน 67 ครัวเรือน มีประชากรทั้งสิ้น 191 คน นับถือศาสนาพุทธทั้งหมด มีสำนักสงฆ์ 1 แห่ง ส่วนใหญ่ประชากรในพื้นที่จะประกอบอาชีพประมง รองลงมาได้แก่ การเกษตร รับจ้าง ตามลำดับ มีอัตราส่วนการว่างงานมีน้อยมาก ส่วนใหญ่เป็นการว่างงานแฝง อันเป็นจากความไม่แน่นอนของสภาพอากาศ เช่น ช่วงหน้ามรสุม เป็นต้น ไม่มีแรงงานเข้าสู่ภาคธุรกิจการท่องเที่ยว สภาพเศรษฐกิจโดยรวมของพื้นที่อยู่ในระดับปานกลาง ประสบปัญหาเรื่องรายได้ที่ไม่แน่นอนอันเนื่องมาจากการผลิตและสภาพภูมิอากาศที่ไม่แน่นอน ดังเช่นหมู่บ้านอื่นๆในพื้นที่ ด้านการศึกษา มีโรงเรียนประถมศึกษา 1 แห่ง ด้านสาธารณสุข 100% การคมนาคมอยู่ในระดับปานกลาง มีถนนคอนกรีตและถนนลาดยางถึง 70% ส่วนที่เหลือเป็นถนนลูกรัง มีระบบประปาหมู่บ้าน และระบบไฟฟ้าเข้าถึง 80% ของพื้นที่ ด้านสาธารณสุขมูลฐาน มีสถานีนอนามัย 1 แห่ง ด้านการรวมกลุ่มนั้น พบว่า ในพื้นที่มีการรวมกลุ่มกันในการทำกิจกรรมน้อยมาก ส่วนใหญ่การรวมกลุ่ม มักเป็นการรวมกลุ่มชั่วคราว เช่น การประชุมหมู่บ้านประจำเดือน ส่วนการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมเช่นการจัดการขยะหรือน้ำเสีย ชาวบ้านในพื้นที่ก็ยังขาดระบบการจัดการที่ดี ด้านการเรียนรู้เรื่องภาวะภัยพิบัตินั้น ยังถือว่าชาวบ้านขาดการเรียนรู้และการทำความเข้าใจอย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง

4. หมู่ที่ 4 บ้านทุ่งตึก มีจำนวนครัวเรือน 31 ครัวเรือน มีประชากรทั้งสิ้น 122 คน เป็นชาวไทยใหม่ 1% นับถือศาสนาพุทธถึง 99% ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการประมง รองลงมาได้แก่ การเกษตร และรับจ้าง ตามลำดับ ยังไม่มีแรงงานเข้าสู่ภาคธุรกิจการท่องเที่ยว สภาพเศรษฐกิจโดยรวมของพื้นที่อยู่ในระดับต่ำเนื่องจากอาชีพหลักที่ต้องพึ่งพาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติเป็นสำคัญ ด้านการศึกษา ยังไม่มีโรงเรียนในพื้นที่ ส่วนใหญ่เด็กต้องเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาใกล้เคียง ด้านสาธารณสุข 100% การคมนาคมอยู่ในระดับปานกลาง มีถนนลาดยางและถนนคอนกรีต 60% ถนนลูกรัง 40% ในพื้นที่ยังคงประสบปัญหาเรื่องน้ำดื่ม น้ำใช้ และยังคงใช้ระบบน้ำบาดาลโดยการขุดอยู่ ส่วนระบบไฟฟ้านั้นยังไม่กระจายออกไปทั่วพื้นที่ ด้านสาธารณสุขมูลฐาน ยังขาดสถานพยาบาลในพื้นที่ ด้านการรวมกลุ่มนั้น พบว่า ในพื้นที่มีการรวมกลุ่มกันในการทำกิจกรรมได้แก่ กลุ่มอาชีพ จำนวน 6 กลุ่ม กลุ่มกองทุนจำนวน 2 กลุ่ม และกลุ่มอนุรักษ์จำนวน 2 กลุ่ม ส่วนการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม เช่นการจัดการขยะหรือน้ำเสียนั้น ชาวบ้านในพื้นที่ก็ยังขาดระบบการจัดการที่ดีอันเนื่องจากการทำความเข้าใจ ด้านการเรียนรู้เรื่องภาวะภัยพิบัตินั้นชาวบ้านในพื้นที่ยังคงขาดการเรียนรู้และการทำความเข้าใจอย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องเหมือนกับชุมชนอื่นๆในพื้นที่เกาะคอเขา นอกจากนี้

5. หมู่ที่ 5 บ้านบางเนียง มีจำนวนครัวเรือน 22 ครัวเรือน มีประชากรทั้งสิ้น 89 คน เป็นชาวไทยใหม่ ประมาณ 1% ประชากรทั้งหมดในพื้นที่นับถือศาสนาพุทธ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ

หลัก คือ ทำการประมงรองลงมาได้แก่ การเกษตร และรับจ้าง ตามลำดับ มีอัตราการว่างงานสูงถึง 4% ของแรงงานทั้งหมด เนื่องจากพื้นที่อยู่ไกลจากศูนย์กลางความเจริญของเกาะคือ บริเวณท่าเรือ และชายฝั่งทะเล นอกจากนี้ยังไม่มีแรงงานเข้าสู่ภาคธุรกิจการท่องเที่ยว สภาพเศรษฐกิจโดยรวมของพื้นที่อยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากอาชีพหลักเป็นอาชีพที่ต้องพึ่งพาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติเป็นหลัก ด้านการศึกษา ยังไม่มีสถานศึกษาในพื้นที่ ส่วนใหญ่เด็กๆต้องเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาในบริเวณใกล้เคียง ด้านสาธารณสุขปกคลุมขั้นพื้นฐานอยู่ในปานกลางมีถนนลาดยางและถนนคอนกรีต 60% ถนนลูกรัง 40% ในพื้นที่ยังคงประสบปัญหาเรื่องน้ำดื่ม น้ำใช้ และยังคงใช้ระบบน้ำบาดาลโดยการขุดอยู่ ส่วนระบบไฟฟ้าในพื้นที่ยังไม่กระจายออกไปทั่วพื้นที่ ด้านสาธารณสุขมูลฐาน ยังขาดสถานพยาบาลในพื้นที่ ด้านการรวมกลุ่มนั้น

ในพื้นที่มีการรวมกลุ่มกันในการทำกิจกรรม ได้แก่ กลุ่มอาชีพ จำนวน 6 กลุ่ม กลุ่มกองทุน จำนวน 2 กลุ่ม และกลุ่มอนุรักษ์จำนวน 2 กลุ่ม ส่วนการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม เช่นการจัดการขยะหรือน้ำเสียนั้นชาวบ้านในพื้นที่ก็ยังขาดระบบการจัดการที่ดี อันเนื่องจากการทำความเข้าใจ ด้านการเรียนรู้เรื่องภาวะภัยพิบัติที่ชาวบ้านในพื้นที่ยังคงขาดการเรียนรู้และการทำความเข้าใจอย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องเหมือนกับชุมชนอื่นๆในพื้นที่เกาะคอเขานอกจากยังมีแหล่งโบราณสถานที่สำคัญอีก 1 แห่งคือ แหล่งโบราณสถานทุ่งตึก ซึ่งกำลังอยู่ในแผนการพัฒนาของกรมศิลปากร อีกด้วย

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกาะคอเขา (กิจกรรมหลัก) ดังนี้

1. กิจกรรมการเดินป่า (Hiking / Trekking) เป็นการเดินป่าระยะไกล เป็นกิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับธรรมชาติอย่างใกล้ชิดโดยการนำตัวเองไปสู่ธรรมชาติด้วยเส้นทางเดินเท้าที่ตัดผ่านเข้าไปในป่าที่มีจุดสวยงามดึงดูดความสนใจตามธรรมชาติรายทางนักท่องเที่ยวนอกจากจะได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติแล้ว ยังมีโอกาสได้เรียนรู้สรรพสิ่งต่างๆ ในธรรมชาติจากไกด์นำทางที่มีความรู้ด้านนิเวศวิทยาและชำนาญพื้นที่เป็นอย่างดี
2. กิจกรรมศึกษาธรรมชาติ (Nature education) เป็นกิจกรรมท่องเที่ยวที่ได้สนับสนุนให้นักท่องเที่ยวนอกจากจะได้รับความเพลิดเพลินจากการได้มาเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติแล้ว ยังสามารถให้ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติให้นักท่องเที่ยวได้ นักท่องเที่ยวมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของพื้นที่รักษาความสะอาด และไม่กระทำพฤติกรรมเชิงทำลายต่าง ๆ เช่น ถอนป้ายทิ้งขีดฆ่า / เขียนสิ่งต่าง ๆ ลงบนป้าย หิน หรือต้นไม้ รวมทั้งไม่ส่งเสียงดังหรือนำเครื่องเสียง เครื่องดนตรีต่าง ๆ ไปเปิดรบกวนความสงบตามธรรมชาติ
3. กิจกรรมถ่ายรูปธรรมชาติ บันทึกเทปวิดีโอ เทปเสียงธรรมชาติ เป็นการถ่ายรูปและการบันทึกภาพและเสียงสิ่งที่น่าสนใจอันเป็นรายละเอียดอยู่ในธรรมชาติ เช่น ดอกไม้ ป่า พืชหายาก

และรอยเท้าสัตว์ป่า เป็นต้น การบันทึกเสียงธรรมชาตินิยมทั้งเสียงน้ำตก น้ำไหล เสียงนก แมลง และสัตว์ป่าต่างๆ ซึ่งยังเป็นการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4. กิจกรรมส่อง / ดูนก (Bird Watching) เป็นกิจกรรมเฉพาะสำหรับผู้มีความสนใจในเรื่องนก สิ่งดึงดูดที่สำคัญ คือนกชนิดต่าง ๆ ทั้งที่เป็นนกประจำถิ่น นกอพยพ และนกหายาก

5. กิจกรรมล่องเรือศึกษาธรรมชาติ (Boat Sightseeing) เป็นกิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสและเรียนรู้ธรรมชาติ

6. กิจกรรมพายเรือแคนู เป็นกิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสและเรียนรู้ธรรมชาติ ทั้งยังให้นักท่องเที่ยวได้ใช้ความสามารถในการบังคับเรือและได้ออกกำลังกาย

7. กิจกรรมดำน้ำชมปะการังน้ำตื้น (Snorkel Skin Diving) เป็นกิจกรรมที่ให้ความเพลิดเพลิน และใกล้ชิดกับธรรมชาติใต้ทะเลที่มีสีสันสวยงาม นักท่องเที่ยวมีโอกาสที่จะได้เรียนรู้เกี่ยวกับพืชและสัตว์ใต้น้ำ

8. กิจกรรมปั่นจักรยาน ชมธรรมชาติบริเวณเกาะคอเขา อีกทั้งยังเป็นการศึกษาสภาพแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์บนเกาะคอเขาอีกด้วย

กิจกรรมที่กล่าวมาข้างต้น เป็นกิจกรรมที่ชุมชน ท้องถิ่นเห็นว่ามีความเหมาะสม และมีแนวโน้มว่าน่าจะเป็นกิจกรรมที่สามารถจูงใจให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเข้ามาเที่ยวเกาะคอเขาได้ และแนวโน้มคาดว่าจะปรับและพัฒนาารูปแบบของกิจกรรมให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

ภาคการท่องเที่ยว

จากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานการณ์การท่องเที่ยวของเกาะคอเขา เมื่อวันที่ 19- 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2551 ซึ่งทำโดยองค์การการท่องเที่ยวโลกภายใต้ความร่วมมือของสถาบันคีนันแห่งเอเชีย โดยทำการสำรวจ 6 รีสอร์ทที่ได้แก่ อังคามันปรีนเซสส์รีสอร์ท อมันดารีสอร์ท เกาะเขารีสอร์ท ซีแอนด์เอ็นคอเอปารีสอร์ท ทาโกลารีสอร์ท เกาะเขापารีสอร์ท พบว่า มีจำนวนห้องพัก 326 ในช่วงนักท่องเที่ยวหนาแน่นของปี พ.ศ. 2550 รีสอร์ทส่วนมากให้บริการตามมาตรฐานทั่วไป เช่น ร้านอาหาร ซักรีด สระว่ายน้ำ บริการรับส่ง ร้านจำหน่ายของที่ระลึก บริการรับเลี้ยงเด็ก บริการตีวีดีหรือวีซีดีในห้องพัก ห้องสมุด การให้เช่ารถมอเตอร์ไซด์และจักรยาน อินเทอร์เน็ต สปา เทนนิส และข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว

ตาราง 1 แสดงอัตราการเข้าพักในช่วงนักท่องเที่ยวหนาแน่น พ.ศ. 2550

ชื่อโรงแรม/รีสอร์ท	อัตราการเข้าพัก	การเปลี่ยนแปลง(เทียบกับในช่วงนักท่องเที่ยวหนาแน่นเป็นอัตราส่วนร้อยละ)
อันดามันปรีนเซสส์รีสอร์ท	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล
อัมรินทร์รีสอร์ท	ร้อยละ 80	ร้อยละ 80
เกาะคอเขารีสอร์ท	ร้อยละ 100 ในช่วงเดือนธันวาคมถึงกุมภาพันธ์ ร้อยละ 70 ถึง 80 ในช่วงเดือน ตุลาคมถึงพฤศจิกายน และในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน	ร้อยละ 70 ถึง 80 ในเดือนพฤศจิกายน และร้อยละ 100 ในเดือนธันวาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์
ทาโคลารีรีสอร์ท	ร้อยละ 30 ในช่วงเดือนธันวาคมถึงเมษายน *เพิ่งเปิดดำเนินการเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2550 และคาดว่าจะร้อยละ 100 ในช่วงนักท่องเที่ยวหนาแน่น พ.ศ. 2551	ไม่มีข้อมูล
ซีแอนด์เอ็นคอเขาบีชรีสอร์ท	ร้อยละ 100 ในช่วงนักท่องเที่ยวหนาแน่น	ร้อยละ 100
เกาะคอเขา	ร้อยละ 90 ในช่วงนักท่องเที่ยวหนาแน่น	ร้อยละ 55

หมายเหตุ : เป็นอัตราที่ประมาณการเพราะเป็นการเก็บข้อมูลของรีสอร์ท

ตารางที่ 2 อัตราค่าห้องพักของปี พ.ศ. 2550

ชื่อรีสอร์ท	ราคา (บาท)
อันดามันปรีนเซสส์รีสอร์ท	6,400
อัมรินทร์รีสอร์ท	3,000
เกาะคอเขารีสอร์ท	3,250
ทาโคล่ารีสอร์ท	2,800
ซีแอนด์เอ็นคอเขาบีชรีสอร์ท	1,300

ที่มา : คู่มือการจองห้องพักในจังหวัดพังงา, 2550.

ในช่วงนักท่องเที่ยวมากของปี พ.ศ. 2550 นักท่องเที่ยวส่วนมากเป็นชาวสแกนดิเนเวีย ประมาณร้อยละ 70 ถึง 80 เช่น เดนมาร์ก นอร์เวย์ ฟินแลนด์ สวีเดน และร้อยละ 20 เป็นชาวเยอรมัน นักท่องเที่ยวส่วนมากมาเป็นคู่หรือครอบครัวและมักจะอยู่ประมาณ 1 ถึง 2 สัปดาห์ เหตุผลที่นักท่องเที่ยวมาเที่ยวที่เกาะคอเขาเพราะธรรมชาติที่สวยงาม เงียบสงบ รีสอร์ทส่วนมากที่เกาะคอเขาทำการโฆษณาประชาสัมพันธ์ผ่านเอเจนต์ท่องเที่ยวในกรุงเทพและต่างประเทศ ป้ายตามถนน อินเทอร์เน็ต โบर्डัวร์ และการบอกปากต่อปากของนักท่องเที่ยว

ตาราง 3 จำนวนพนักงานของแต่ละรีสอร์ทในช่วงนักท่องเที่ยวหนาแน่นและเบาบางในปี พ.ศ. 2550 และ 2551

2551-2552	พนักงานประจำในช่วงนักท่องเที่ยวหนาแน่นของปี พ.ศ. 2550	พนักงานประจำในช่วงนักท่องเที่ยวเบาบางของปี พ.ศ. 2550	อัตราการเปลี่ยนแปลงในรูปร้อยละของปี พ.ศ. 2550	พนักงานประจำในช่วงนักท่องเที่ยวหนาแน่นของปี พ.ศ. 2551	พนักงานประจำในช่วงนักท่องเที่ยวเบาบางของปี พ.ศ. 2551	อัตราการเปลี่ยนแปลงในรูปร้อยละของปี พ.ศ. 2551
อันดามันปรีนเซสส์รีสอร์ท	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล
อมันดาร์รีสอร์ท	24	24	คงที่	24	24	คงที่
เกาะคอเขารีสอร์ท	80	17	ลดลงร้อยละ 78.7	100	25	ลดลงร้อยละ 75
ทาโคลารีรีสอร์ท	80	50	ลดลงร้อยละ 37.5	100	50	ลดลงร้อยละ 50
ซีแอนด์เอ็นคอกเขาบีชรีสอร์ท	17	4	ลดลงร้อยละ 50	17	4	ลดลงร้อยละ 50
อันดามันปรีนเซสส์รีสอร์ท	75	50	ลดลงร้อยละ 33.3	75	50	ลดลงร้อยละ 33.3

ที่มา : สถิติพนักงานในแหล่งที่พักสำหรับให้บริการนักท่องเที่ยว

ตารางข้างต้นจำนวนพนักงานของรีสอร์ทต่างๆลดลงในช่วงนักท่องเที่ยวเบาบาง อัตราการจ้างงานในช่วงนักท่องเที่ยวหนาแน่นของปี พ.ศ. 2550 เปรียบเทียบกับช่วงนักท่องเที่ยวเบาบางของปีเดียวกันของแต่ละรีสอร์ทที่มีความแปรปรวนสูงระหว่าง ร้อยละ 33 ถึง 78 นอกจากนี้รีสอร์ทต่างๆ คาดว่าอัตราการเข้าพักสำหรับปี พ.ศ. 2551 จะเพิ่มขึ้น จึงทำการจ้างพนักงานเพิ่มประมาณร้อยละ 10 ถึง 20 เปรียบเทียบกับปี 2550 และได้ลงทุนเพิ่มในการขยายห้องพัสดุด้วย

รีสอร์ทในเกาะคอเขามีการจ้างพนักงานท้องถิ่นที่อาศัยอยู่ในเกาะน้อยมากประมาณร้อยละ 10 ของจ้างงานทั้งหมด เนื่องจากรีสอร์ทเหล่านี้คิดว่าพนักงานท้องถิ่นเหล่านี้ไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะทำงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เช่น ไม่มีความรู้ดีพอเรื่องภาษาอังกฤษ การให้บริการ และการโรงแรม เป็นต้น พนักงานอีกประมาณร้อยละ 90 มาจากอำเภออื่นๆที่อยู่ใกล้เคียงในจังหวัดพังงาและจังหวัดอื่นๆ จากการสัมภาษณ์ผู้จัดการรีสอร์ทพบว่าผู้จัดการส่วนมากต้องการจ้างพนักงานท้องถิ่นและต้องการเพิ่มรายได้ให้กับคนที่อาศัยอยู่บนเกาะ เช่น ให้คนท้องถิ่นพานักท่องเที่ยวไปตกปลา พานักท่องเที่ยวไปทัวร์หมู่บ้านต่างๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้ขายผลิตภัณฑ์การเกษตรให้แก่ักท่องเที่ยวเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ อย่างไรก็ตามปัจจุบันสินค้าเหล่านี้

ชาวบ้านที่อาศัยอยู่บนเกาะก็ไปหาซื้อมาจากอำเภอใกล้เคียงอีกทอดหนึ่งทำให้ต้นทุนสูงขึ้นทำให้มีกำไรไม่มาก จากการสอบถามยังพบอีกว่าริสอร์ทและชาวบ้านต้องมีการร่วมมือกันมากกว่านี้เพื่อสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านมากขึ้น

วัฒนธรรมและประเพณีของเกาะคอเขา

ประวัติความเป็นมา

เกาะคอเขาตั้งอยู่บนเส้นทางการค้าขายสำคัญของเอเชียอาคเนย์ โดยเฉพาะชาวอินเดีย จีน อาหรับ และมลายู ในครั้งอดีตกาล เนื่องจากเป็นเมืองท่าค้าขายและจอดเรือหลบลมมรสุมดังปรากฏร่องรอยทางประวัติศาสตร์ในส่วนของแหล่งโบราณสถาน รวมทั้งยังมีความสำคัญในฐานะเกาะที่อยู่บริเวณใกล้เคียงกับชุมชนบ้านน้ำเค็ม ซึ่งในอดีตนั้นเป็นชุมชนที่มีขนาดใหญ่และมีความสำคัญด้านอุตสาหกรรมการขุดแร่ดีบุกรุ่งเรืองในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ประมาณ ปี พ.ศ. 2325 ในช่วงนั้นการแต่งตั้งกิ่งอำเภอเกาะคอเขามีการอพยพออกจากเกาะครั้งใหญ่ เพื่อย้ายไปสู่เมืองบริเวณบ้านย่านยาวอีกครั้งเนื่องจากประสบภัยมรสุมจากนั้นมีการประกาศเลิกทำเรือกลไฟเพื่อไปใช้การคมนาคมโดยทางรถยนต์แทน จึงทำให้เกาะคอเขาค่อยๆลดความสำคัญลงและกลายเป็นเมืองประมงขนาดเล็กในที่สุด จนกระทั่งกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวทำให้เกาะเล็กๆอันเงียบสงบได้เข้าสู่ศักราชใหม่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้รักความสงบจากชาติต่างๆทั่วโลก

วัฒนธรรมและวิถีชีวิตท้องถิ่น

เนื่องจากเกาะคอเขาเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 จนถึงยุคการทำเหมืองแร่ดีบุก ลักษณะสังคมจึงเป็นชุมชนกลุ่มชาวไทยเชื้อสายจีนและชาวไทยพื้นถิ่นได้เข้ามาอาศัยอยู่ร่วมกัน อาชีพในอดีต คือ การทำเหมืองแร่ดีบุกและการทำประมงพื้นบ้าน เนื่องจากเป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่บนเกาะจึงมีความสัมพันธ์ทางเครือญาติค่อนข้างสูงลักษณะทางสังคมจึงเป็นลักษณะที่พึ่งพาอาศัยกัน จนกระทั่งมีการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะอันเงียบสงบ และเต็มไปด้วยความสวยงามทางธรรมชาติจึงได้มีโอกาสรองรับนักท่องเที่ยวต่างวัฒนธรรมมากขึ้นเรื่อยๆ มนต์เสน่ห์ทางด้านวิถีและวัฒนธรรมของพื้นที่แห่งนี้ ยังคงดึงดูดหลายๆคนให้ไปเยี่ยมชม เชื่อไม่ว่าจะเป็นหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม อันเนื่องมาจากคนในพื้นที่อยู่อาศัยอยู่ร่วมกันทั้งต่างเชื้อชาติและต่างศาสนา คือมีทั้งชาวไทยเชื้อสายจีน ชาวไทยดั้งเดิมในพื้นที่ ชาวไทยใหม่หรือชาวเล และแรงงานชาวพม่าที่เข้ามารับจ้างแต่ในความหลากหลายเหล่านี้ก็ได้สร้างความแตกแยกให้เกิดขึ้นแก่สังคมทุกคนจึงสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างกลมกลืนภายใต้จารีต ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศาสนาและความเชื่อที่ได้ปฏิบัติสืบต่อกันมาอย่างมีแบบแผน อันเป็นเครื่องยืนยันถึงความงดงามและมนต์เสน่ห์ทางด้านวัฒนธรรมของพื้นที่ที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนานแห่งนี้

ด้วยความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม นำไปสู่มีจุดเด่นที่น่าสนใจแตกต่างกันไปตาม ความเชื่อและวิถีนั้นๆ ชาวไทยพุทธในพื้นที่ยังคงความงดงามทางด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมผ่าน รูปแบบประเพณีที่ได้รับการสืบทอดมาอีกหลายชั่วอายุคนประเพณีเหล่านี้เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิต ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย อาทิเช่น ประเพณีการเกิด ประเพณีแต่งงาน ประเพณีงานบวช ประเพณี สงกรานต์ ประเพณีลอยแพ ประเพณีทำขวัญข้าว ประเพณีกินเจ ประเพณีลอยกระทง ประเพณีวัน สารทเดือนสิบ ประเพณีขึ้นบ้านใหม่ ประเพณีวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาต่างๆ เป็นต้น ด้วย พื้นฐานความเชื่อทางด้านศาสนา อันนำไปสู่การกล่อมเกลาคิดใจให้ตั้งอยู่ในสิ่งที่ดีงามร่วมกัน ชาวไทยเชื้อสายจีนนั้น นับถือศาสนาพุทธและประกอบพิธีกรรมเช่นเดียวกับ พุทธศาสนิกชนทั่วไปแต่มีความพิเศษและน่าสนใจในเรื่อง ประเพณีการกินเจ ซึ่งถือเป็นประเพณี อันดีงามที่สืบทอดกันมาช้านานหรือเรื่องวัฒนธรรมการประกอบอาหาร เป็นต้น ส่วนชาวไทยใหม่ หรือชาวเล ชนเผ่าเร่ร่อนตามท้องทะเลเมื่อครั้งอดีต ถึงแม้วันนี้จะตั้งรกรากเป็นหลักแหล่งอยู่ตาม บริเวณชายฝั่งทะเลแล้วก็ตามที ชนเผ่านี้ยังคงยึดถือคำสอนของบรรพบุรุษ ความเชื่อดั้งเดิม การนับ ถือผี และความผูกพันกับธรรมชาติเชื่อมร้อยเข้าด้วยกันจนกลายเป็นบุคลิกเฉพาะของคนกลุ่มนี้ จาก ความเชื่อทางธรรมชาติพวกเขาจึงเน้นความเป็นอยู่แบบเรียบง่ายและเคารพในวิถีของธรรมชาติ ประเพณีที่สำคัญได้แก่ ประเพณีส่งหีบส่งคอน ประเพณีฉลองเสาวิญญาณบรรพบุรุษ (เหนียะเอน หล่อโขง)การลอยกำบาง ประเพณีของส่วนบุญ เป็นต้น

ตัวอย่างประเพณีและความเชื่ออันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

ประเพณีกินเจ

ประเพณีกินเจ หรือประเพณีกินผักเป็นประเพณีที่เก่าแก่ของประชาชนเชื้อสายจีนที่ปฏิบัติ ต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาหลายร้อยปีโดยมีความเชื่อว่าปีหนึ่งมนุษย์ทำบาปโดยการฆ่าสัตว์ตัดชีวิตเพื่อนำสัตว์มาประกอบอาหารเป็นจำนวนมาก ดังนั้นในแต่ละปีในช่วงระหว่างวันขึ้น 1-9 ค่ำ จะมีการ ถือศีลกินเจเพื่อละเว้นการฆ่าสัตว์ตัดชีวิตและมีการปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรม จะจัดขึ้นในช่วงเดือน ตุลาคมของทุกปีชาวไทยเชื้อสายจีนในพื้นที่จะไปร่วมพิธีถือน้ำศีลกินเจ ณ ตลาดเก่า อำเภอตะกั่วป่า

การต่อเรือประมง

ชาวประมงมีความเชื่อว่าการต่อเรือประมงเพื่อเป็นยานพาหนะในการประกอบอาชีพที่ สำคัญนั้น จะต้องมีการปฏิบัติตามขั้นตอนและมีการกำหนดไว้อย่างเคร่งครัด โดยลำดับแรกจะต้อง มีการหาวันเวลาอันเป็นมงคลฤกษ์เพื่อวางกระดูกงูเรือและประกอบทวนหัวเรือเป็นส่วนสำคัญที่สุด ของเรือ โดยเชื่อว่าเป็นสิ่งสถิตของแม่ย่านางเรือ จึงต้องมีการบูชาด้วยการพันด้วยผ้าหลากสี คล้อง พวงมาลัยและปิดทองคำเปลวเพื่อเป็นการสักการะแม่ย่านาง พร้อมกับตั้งเครื่องเช่น ไห้วและห้าม เหยียบหรือนั่งบนทวนเรือ โดยเด็ดขาด

การทำประมง

เป็นอาชีพที่ได้รับการสืบทอดมาช้านานเนื่องจากสภาพทำเลที่ตั้งโดยชาวบ้านมีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการทำเครื่องมือประมง เช่น นำไม้ไผ่มาทำลอบ ซ่อน ข้อง ชะนาง โป๊ะ ยอ และลำโพง เป็นต้น

การตั้งศาลพระภูมิศาลเจ้าที่ (หลาพ่อตา)

คำว่า “หลาพ่อตา” เป็นภาษาใต้ที่กร่อนมาจากคำว่า “ศาลา” หรือนัยหนึ่งคือ “ศาล” นั้นเอง เนื่องจากความเชื่อว่าแผ่นดินทุกแห่งมีเจ้าที่สิงสถิตอยู่ การเข้าไปอยู่อาศัยก็ต้องให้ความเคารพยำเกรงไม่ลบหลู่และควรมีการตั้งศาลเพื่อเป็นที่สิงสถิตของพระภูมิเจ้าที่เพราะว่ามีความเชื่อว่าจะเกิดโชคลาภ และความสิริมงคลแก่ผู้อาศัย

ประเพณีสงกรานต์

เป็นประเพณีของชาวไทยใหม่ หรือ ชาวเล ที่เกิดจากความเชื่อที่ว่าถ้าได้มีการทำพิธีสงกรานต์ สงกรานต์แล้วสิ่งชั่วร้ายที่เกิดขึ้น หรือที่มีอยู่จะออกไปจากตัวแล้วเกิดเป็นสิริมงคลแก่ชีวิตตนเองและครอบครัว โดยเมื่อถึงเดือน 5 ชาวไทยใหม่จะเดินทางไปตามบ้านเรือนต่างๆของคนไทยเพื่อขอรับบริจาค จากนั้นก็จะเตรียมเครื่องเช่น ไข่ และของบนบานมาตั้งรวมกันไว้ที่ศาลาแล้วจึงมีการเชิญหม่อมมาทำพิธีอัญเชิญวิญญาณของบรรพบุรุษทุกคนมารับเครื่องเช่น ไข่ของบนบาน

ประเพณีฉลองเสาวิญญานบรรพบุรุษ (เหนียะเอนหล่อโจง)

เป็นประเพณีประจำปีที่สำคัญของชาวไทยใหม่ หรือชาวเลซึ่งจะจัดขึ้นเป็นเวลา 3 วันทุกๆปี ตอนเดือนห้าทางจันทรคติโดยทั่วไปแล้วชาวไทยใหม่จะมีเสาหลักประจำตระกูลที่แกะสลักด้วยไม้เป็นรูปสัตว์ต่างไว้ที่หัวเสาและสลักเรื่องราวความเป็นมาของตระกูลของตนไว้ซึ่งเสาหลักอันนี้ถือเป็นของมรดกตกทอดของตระกูลนั้นๆ ในช่วงนี้ชาวไทยใหม่จะหยุดทำกิจกรรมต่างๆเพื่อเข้าร่วมงานโดยพร้อมหน้ากัน ในวันงานจะมีการรำรำ การลอยกำบัง ซึ่งถือเป็นการลอยความทุกข์ และโรคภัยไข้เจ็บออกไปให้พ้นจากครอบครัวรวมทั้งทำพิธีบวงสรวงบรรพบุรุษให้คุ้มครองลูกหลานสืบไป

ประเพณีขอส่วนบุญ

เป็นประเพณีที่เชื่อมร้อยความสัมพันธ์ของชาวไทยพุทธในพื้นที่แลชาวไทยใหม่เข้าด้วยกัน ผ่านทางความเชื่อที่ชาวไทยใหม่ยังยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ดังนั้นเมื่อถึงวันสารทเดือนสิบของชาวไทย ชาวไทยใหม่ทุกคนจะจัดเตรียมภาชนะสำหรับใส่สิ่งใหม่ เช่น กระสอบ ตะกร้า ถุง หรือภาชนะอื่นๆ ไปนั่งตามวัดต่างๆเพื่อรองรับสิ่งของต่างๆที่ชาวบ้านนำมาบริจาค เมื่อได้สิ่งของแล้วก็นำกลับไปบ้านเรือนของตนเองเพื่อเช่น ไข่ ผีตายายหรือผีบ้านผีเรือน

ประเพณีวันสารทเดือนสิบ

เป็นประเพณีทำบุญเพื่ออุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว ทุกปีเมื่อถึงวันสารทเดือนสิบ (วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 10) ชาวบ้านในชุมชนจะชักชวนญาติพี่น้องไปทำบุญส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว โดยจะพากันแต่งกายสวยงาม นำอาหารไปถวายพระที่วัด ซึ่งอาหารที่นำไปถวายพระจะผัดแยกไปจากอาหารที่นำไปวัดตามปกติ คือ จะต้องมีขนมลา ขนมจันนวม ท่อนใต้ และขนมห่อ (ขนมสอดไส้) ขนมข้าวพอง ขนมดอกจอก ขนมถั่วตัด ขนมต้ม ข้าวเหนียวกล้วย เมื่อไปถึงวัดชาวบ้านก็จะร่วมกันทำบุญตักบาตร ฟังธรรมเทศนา และถวายภัตตาหารแก่พระภิกษุ นอกจากนี้ยังนำอาหารส่วนหนึ่งไปใส่กระทงเปรตเพื่อเซ่นไหว้วิญญาณผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว จากนั้นก็จะนำอาหารส่วนหนึ่งไปแจกชาวไทยใหม่(ชาวเล) ถือเป็นการทำทาน โดยชาวไทยใหม่เหล่านี้จะนำกระสอบมารับอาหาร เสื้อผ้า หรือ เงินทองที่ชาวไทยพุทธนำมาบริจาค ประเพณีนี้จึงเป็นประเพณีที่สร้างความรักความสามัคคีในหมู่คณะและเป็นการแสดงออกถึงความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ

ประเพณีลอยกระทง

เป็นการแสดงออกถึงความสำนึกในบุญคุณของแหล่งน้ำที่มีคุณค่าต่อการดำรงชีวิต ในวันนี้ชาวบ้านจะมีการจัดทำกระทงเพื่อไปลอยตามแหล่งน้ำในหมู่บ้าน ในกระทงมีการตัดเล็บมือ เล็บเท้า และเส้นผมใส่ใส่กระทงด้วยเพื่อเป็นการสะเดาะเคราะห์ให้ความทุกข์ความโศกเศร้าและโรคภัยไข้เจ็บต่างๆลอยไปกับกระทง

โบราณสถานโบราณวัตถุและภูมิปัญญาท้องถิ่น

จากประวัติศาสตร์อันยาวนานของเกาะคอเขา จากเมืองโบราณอันรุ่งเรือง ผู้ชุมชนเมืองแคว้นครั้งอดีต จนนำมาสู่เมืองท่องเที่ยวอันเจียบสงบ ในวันนี้สิ่งที่หลงเหลือให้ลูกหลานและผู้มาเยือนได้สัมผัสถึงความรุ่งเรืองและอารยธรรมทางประวัติศาสตร์ของพื้นที่ ยังคงเป็นสิ่งที่น่าสนใจและน่าศึกษาเรียนรู้ เพราะถือว่าคุณค่าอันสำคัญของสังคมเกาะคอเขา

ตัวอย่างโบราณสถานโบราณวัตถุ

เมืองโบราณทุ่งตึก

ตามประวัติศาสตร์เล่าว่า ประมาณปี พ.ศ. 2300 หลังพระพุทธกาลในประเทศอินเดียได้มีการอพยพอย่างยิ่งใหญ่ของชาวเมืองกลิงค์ราชะจึงได้อพยพหลบหนีมาทางตะวันออกโดยทางเรือ โดยผู้นำชุดแรกชื่อว่า ภาสกมณและติดตามอพยพเป็นกลุ่มแรกที่อพยพมาถึงดินแดนแถบนี้เพื่อเตรียมการรองรับกลุ่มต่อไปที่จะตามมาจากนั้นจึงมีการสร้างชุมชนเล็กๆและค่อยๆกลายเป็นเมืองท่าใหญ่โตในสมัยต่อมา

บ้านทุ่งตึก อยู่บนเกาะคอเขาตอนท้ายเกาะ คือ อยู่ระหว่างปลายคลองทงกับปลายคลองทุ่งตึก ซึ่งบริเวณนี้เป็นปากแม่น้ำตะกั่วป่า ลักษณะพื้นที่เป็นลานทรายมีต้นไม้ขึ้นห่างๆเหตุที่ชาวบ้านเรียกว่า “ทุ่งตึก” ก็เนื่องจากบนลานทรายระหว่างป่าละเมาะแห่งนี้มีซากอาคารโบราณสถานคล้ายกับตึกหรือวิหารปรากฏอยู่และได้พบชิ้นส่วนของศาสนสถานและสัญลักษณ์รูปเคารพในศาสนาพราหมณ์ อาทิเช่น แผ่นศิลา ศิลาสลัก เป็นแท่นเจาะรูคล้ายกับแผ่นศิลารองฐานศิวลึงค์หรือเทวรูปแผ่นศิลาปักดิน ซึ่งล้วนเป็นหินชนวนเหมือนกันทั้งหมดคนอกากนี้แล้วตามพื้นดินยังเต็มไปด้วยเศษกระเบื้องเคลือบของจีน เศษภาชนะเครื่องปั้นดินเผา เศษภาชนะทำด้วยแก้วสีต่างๆ พร้อมด้วยลูกปัดชนิดต่างๆเป็นจำนวนมาก เงินเหรียญอินเดียกระจายแผ่เต็มบริเวณที่เป็นโบราณสถานทุ่งตึกจากหลักฐานเหล่านี้ทำให้นักปราชญ์ทางโบราณคดีส่วนใหญ่ลงความเห็นว่าทุ่งตึกเป็นที่ตั้งของเมืองโบราณ ซึ่งชาวอินเดีย จีน อาหรับ และชาวมลายูมาทำการค้าขาย เพราะตั้งอยู่ในทำเลและสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่เหมาะสม ซึ่งสันนิษฐานว่าทุ่งตึกคงจะเจริญรุ่งเรืองอยู่ในสมัยศรีวิชัย ในนามเมืองตะโกลาและตกอยู่ภายใต้อำนาจของอาณาจักรศรีวิชัยเป็นเวลานานส่วนสาเหตุการชบเซานั้นไม่ทราบสาเหตุ สันนิษฐานว่าน่าจะมาจากการเกิดสงครามหรืออุกฤษกรานในตอนปลายของศรีวิชัย

ศาลเจ้าจีนโบราณ

ในขณะที่ชาวจีนเข้ามาค้าขายที่บ้านเมืองใหม่ในยุคเป็นกึ่งอำเภอนั้นเป็นธรรมดาของชาวจีนโพ้นทะเลที่ไม่เคยละทิ้งวัฒนธรรมของตนที่ริมฝั่งอ่าวคอเขา – พระทอง คนจีนได้สร้างไว้เพื่อการบูชา และยังคงอยู่คู่บ้านเมืองใหม่จนถึงปัจจุบันนี้

หลุมฝังศพคนจีนโบราณ

หลุมฝังศพคนจีนโบราณ หรือ ฮวงซุ้ย ระหว่างทางตามถนนดินจากหมู่ 2 บ้านนอกนา หมู่ 1 บ้านเมืองใหม่มีหลุมฝังศพคนจีนโบราณ อยู่ 2 หลุม ซึ่งสันนิษฐานกันว่าเป็นของคนจีนที่อพยพมายุคแรกๆหรืออาจจะก่อสร้างในสมัยเกาะคอเขาเป็นกึ่งอำเภอ

แหล่งแร่ดีบุกโบราณ และตำนานคนร่อนแร่

บนพื้นที่เกาะคอเขามีสินแร่ดีบุกกระจายไปทั่วพื้นที่เกาะ ทั้งบนพื้นดิน และในคลองปากเกาะเคยมีการประกอบธุรกิจเหมืองแร่ดีบุกกระจายไปทั่ว และหลังจากปี พ.ศ. 2524 ธุรกิจการทำเหมืองแร่เริ่มซบเซาเพราะการแข่งขันในตลาดโลก การทุ่มตลาดของประเทศผู้ผลิตรายใหม่ ทำให้ความสำคัญของธุรกิจดีบุกจากประเทศไทยค่อยๆลดบทบาทลงในที่สุดก็เลิกไปโดยปริยาย แต่สำหรับคนเฒ่าคนแก่ในหมู่บ้านแล้ว การร่อนแร่เป็นเรื่องราวที่น่าจดจำและมีตำนานและเรื่องราวต่างๆมากมายที่พร้อมจะนำเสนอให้กับลูกหลานได้รับรู้ช่วงเวลาเหล่านั้น

วัดกันดาราม หรือวัดทุ่งตึก

ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 4 บ้านทุ่งตึกซึ่งได้ก่อสร้างแล้วเสร็จเมื่อ พ.ศ. 2527 โดยชาวบ้านในยุคนั้น ต้องการให้มีการสร้างวัดเพื่อปฏิบัติกิจทางศาสนาแต่ไม่มีวัดใกล้บ้านจึงนิมนต์ พระอาจารย์บรรจบ กันตะจาโร มาเป็นหัวแรงในการสร้างวัดทุกตึกขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2527 และได้เปลี่ยนชื่อเป็นวัดกันดาราม ซึ่งในเวลาต่อมาวัดได้ถูกคลื่นยักษ์สึนามิถล่มไปบางส่วนและยังขาดงบประมาณในการซ่อมแซมโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมรุเผาศพ ซึ่งยังใช้การไม่ได้ พระอาจารย์บรรจบมีทางออกโดยการไปสร้างสำนักสงฆ์แห่งใหม่ชื่อ สำนักสงฆ์ธารา ในเขตหมู่ที่ 4 บ้านบางเนียงและปัจจุบันที่วัดกันดารามมีพระจำพรรษาประมาณ 5 รูป

สำนักสงฆ์บ้านนอกนา

เป็นศูนย์รวมจิตใจของเหล่าศิกชนทั้งหลายในพื้นที่ โดยชาวบ้านหมู่ 1 และหมู่ 2 และซึ่งเดิมมาจากบ้านตำหนิง อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงาได้ร่วมมือกันสร้างสำนักสงฆ์บ้านนอกนาและสร้างเมรุเผาศพขึ้น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

กีฬาพื้นบ้าน

หรือ การละเล่นพื้นบ้าน ได้แก่ ชักเย่อ เรือบก วิ่งกระสอบ ปิดตาตีหม้อ วิ่งเปี้ยว วิ่งสามขา ตะกร้อวง เก้าอี้ดนตรี เดินกะลา เดินดินสูง มวยทะเล เป็นต้น การละเล่นของแต่ละพื้นที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับการแพร่หลายและการฝึกฝน การละเล่นถือเป็นกีฬาประเภทหนึ่งที่นิยมเล่นกันในหมู่บ้านเพื่อสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

การแพทย์แผนไทยและสมุนไพรไทย

การแพทย์แผนไทย หมายถึง ปรัชญา องค์ความรู้ และวิธีปฏิบัติเพื่อการดูแลและรักษาความเจ็บป่วยของคนไทยแบบดั้งเดิม สอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณีไทยและวิถีชีวิต วิธีการปฏิบัติของการแพทย์แผนไทยประกอบด้วย การใช้สมุนไพร หัตถบำบัด การรักษา กระทำการใช้พุทธศาสนาหรือพิธีกรรมเพื่อดูแลสุขภาพจิตธรรมชาติบำบัด

การทำเครื่องมือใช้ในครัวเรือนและเครื่องมือในการทำมาหากิน

ส่วนใหญ่จะสานหรือทำจากไม้ไผ่ หวาย ใบเตย ใบลาน ใบไม้ จาก สาเหตุ ซึ่งเป็นการนำวัสดุดิบจากธรรมชาติมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น เข่ง กระซอน บุงกี ไม้กวาด เสื่อใบเตย ฝาขัดแตะ ครกสีข้าว ครกและสากทำข้าว กระด้ง ชะลอม ตะแกรง กระเชอ จากมุงหลังคา และเครื่องมือในการเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร เช่น ค้อม รังไก่อ ลอบ สุ่ม ละมู แห โพงพาง จัน หอยปูลนาง ครอบ ดักนก ครึ้น นั่งได้

อาหารการกิน

เป็นเสน่ห์ที่เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ในคราวเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นการถนอมอาหาร การใช้ผักพื้นบ้านกรรมวิธีการปรุง ความเชื่อ และการใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาโรคภัยผ่านการนำมาประกอบอาหารเพื่อรับประทาน เช่น แกงส้ม การทำปลาแห้ง การกินผักพื้นบ้านกับน้ำพริก การทำขนมหม้อข้าวแกงลิง และการทำอาหารพิเศษเนื่องในโอกาสพิเศษ เช่น การทำหมูห่อถ้อง (อาหารชนิดหนึ่งของภาคใต้มีรสออกหวาน) เป็นต้น

แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ

เกาะคอเขามีแหล่งท่องเที่ยวในเกาะไม่มากนัก นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาพักจะเดินทางไปเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวหลักของจังหวัดพังงา ต่างๆ เช่น หมู่เกาะสิมิลันและหมู่เกาะสุรินทร์ หรือไม่กี่ในพื้นที่ใกล้เคียงเช่น เกาะระ เกาะพระทอง เนื่องจากว่ายังไม่มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเกาะคอเขาทำให้นักท่องเที่ยวที่มาพักไม่มีทางเลือกที่เดินทางท่องเที่ยวภายในเกาะมากนัก แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มีอยู่ก็ไม่ได้ได้รับการพัฒนาและขาดแผนการจัดการที่ดี ทำให้กลายเป็นแหล่งไม่น่าเที่ยว เพื่อให้รองรับกับอนาคตในการขยายตัวของการท่องเที่ยวในเกาะคอเขาจำเป็นต้องมีการพัฒนาและสร้างแหล่งท่องเที่ยวส่วนสถานที่สำคัญที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบันมีดังนี้

ชายหาดฝั่งตะวันตก

ชายหาดยาวและมีบรรยากาศที่เงียบสงบ มีโรงแรมและรีสอร์ท ระดับคุณภาพ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ด้านล่างของเกาะ ที่ใกล้กับท่าเทียบเรือเฟอร์รี่ และเรือบริการนักท่องเที่ยว เหมาะแก่การพักผ่อนนอนอาบแดด นั่งอ่านหนังสือยามว่าง เล่นน้ำตามชายหาด

เกาะผ้า

แนวสันทรายใต้น้ำที่ถูกกระแสน้ำพัดมารวมกันเป็นสันดอนที่ตื้นไม่ลึกและมีชีวิตอาศัยอยู่บนสันทรายและกองหินใต้น้ำที่เป็นที่อาศัยของสัตว์น้ำและปะการัง เกาะผ้าห่างฝั่งไม่มาก ประมาณ 200 เมตร และอยู่ใกล้กับบริเวณที่เป็นที่ตั้งของ โรงแรมและรีสอร์ทต่าง

โบราณสถานบ้านทุ่งตึก

เศษซากของกำแพงโบราณและร่องรอยทางประวัติศาสตร์ ทำให้ผู้ที่เที่ยวได้รับรู้ถึงประวัติศาสตร์อันยาวนานของพื้นที่เกาะคอเขาถึงแม้ยังขาดการแสดงผลข้อมูลอยู่บ้าง เศษซากโบราณสถานเองก็มีความน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง

หมู่บ้านประมง บ้านเมืองใหม่

ชุมชนประมงที่มีความหลากหลายของวัฒนธรรมและวิถีชีวิตทั้งชุมชนประมงพื้นบ้าน และชาวเล(มอแกน) นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับบรรยากาศของการทำประมงพื้นบ้าน ไม่ว่าจะเป็นการ

ผลิตเครื่องมือประมง เช่น ลอบและอวน และบรรยากาศบริเวณท่าเรือประมงพื้นบ้าน โดยเฉพาะตอนเย็นเวลาที่ชาวประมงกลับเข้าฝั่งและนำปลาที่จับได้ขึ้นจากเรือเพื่อขายให้กับพ่อค้าที่รับซื้อถึงท่าเรือ นักท่องเที่ยวก็มีโอกาสที่จะออกไปทำกิจกรรมตกปลา ในบริเวณปากอ่าวและทะเลด้านนอก มีบริการเรื่อนำเที่ยวโดยชาวประมงในหมู่บ้าน เพื่อให้บริการกับนักท่องเที่ยว

เส้นทางศึกษาธรรมชาติ หมู่ 1 บ้านเมืองใหม่

บริเวณป่าโกงกางทางด้านทิศเหนือของหมู่ 1 บ้านเมืองใหม่ใกล้กับท่าเรือประมงพื้นบ้าน ชุมชน อบต.และสำนักป่าชายเลนและองค์กรเอกชน ได้ร่วมมือกันในการจัดทำโครงการเส้นทางศึกษาธรรมชาติเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้และสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ระยะเส้นทางประมาณ 800 เมตร เป็นแนววงกลมในป่าชายเลน นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับความสมบูรณ์ของป่าโกงกางที่มีความหลากหลายทั้งพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ เนื่องจากว่าเส้นทางศึกษาธรรมชาติแห่งนี้ยังไม่ได้มีแผนการจัดการหลังจากดำเนินการก่อสร้าง จึงทำให้เส้นทางบางแห่งชำรุดและขาดป้ายสื่อความหมายจึงไม่เป็นแรงดึงดูดใจสำหรับนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเที่ยว จำเป็นต้องมีการวางแผนและปรับปรุงสภาพเส้นทางศึกษาธรรมชาติ เพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของเส้นทางศึกษาธรรมชาติ โดยเฉพาะข้อมูลและปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว

บทที่ 5

ผลการศึกษาปัญหาและความต้องการจากการท่องเที่ยวเกาะคอเขา

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา จังหวัดพังงา ในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิง คุณภาพ (Qualitative research) โดย การเก็บข้อมูลจากเอกสารและการศึกษาจากการสำรวจด้วย การสัมภาษณ์เจาะลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เกาะคอเขา จังหวัดพังงา จำนวน 4 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) ผู้นำชุมชน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำทางศาสนา 2) ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นายอำเภอ พัฒนาการอำเภอ นักวิชาการพัฒนาชุมชน กลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน 3) นักท่องเที่ยว/ผู้มาเยือน และ 4) ชาวบ้าน/ประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งจำแนกเป็นประเด็นที่สำคัญ 2 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการท่องเที่ยวเกาะคอเขา
2. ความต้องการจากการท่องเที่ยวเกาะคอเขา

ปัญหาการท่องเที่ยวเกาะคอเขา

ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว

จากการศึกษาปัญหาการท่องเที่ยวด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวของเกาะคอเขาที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลหลัก และจากการสังเกต พบว่า เกาะคอเขามีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ที่มีความหลากหลายและเหมาะสมต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ ป่าชายเลน ชายหาด ป่าพรุ ป่าสงวนแห่งชาติ มีพันธุ์พืชและสัตว์ต่างๆที่หลากหลายในระบบนิเวศที่เป็นเอกลักษณ์ ได้แก่ ระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำ ป่าพรุ ป่าชายหาด นอกจากนี้จะมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์แล้วยังมีโบราณสถานบ้านทุ่งตึกซึ่งถูกกำหนดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถานโดยกรมศิลปากร

ในขณะเดียวกันเมื่อเกิดการท่องเที่ยวในชุมชนเกาะคอเขา ย่อมส่งผลให้เกิดผลกระทบหรือปัญหาการท่องเที่ยว คือ ปัญหาด้านทรัพยากรท่องเที่ยวธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลายจากคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชน กลุ่มนายทุนเข้ามาบุกรุกทำลายเพื่อสร้างโรงแรมหรือที่พักอาศัย ทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตประสพภาวะเสื่อมโทรม โดยเฉพาะทรัพยากรทางการท่องเที่ยว และปัญหาขยะ น้ำเสีย ในชุมชนและแหล่งท่องเที่ยว ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...ผม เป็นคนที่มีถิ่นอาศัยบนเกาะคอเขามาตั้งแต่รุ่นพ่อแม่ ได้เห็นความเป็นมาของที่นี่มาตลอด ทรัพยากรธรรมชาติที่เคยมีความอุดมสมบูรณ์อยู่มากแต่ปัจจุบันได้ถูกทำลายไปเยอะเมื่อเทียบกับเมื่อก่อน...” (ชาวบ้าน/ประชาชนในท้องถิ่น, สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเกาะคอเขา มีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การสร้างให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งในการพัฒนาการจัดการแหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวบางส่วนจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไข การบำรุงรักษาให้มีความน่าสนใจ ดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว...” (ชาวบ้าน/ประชาชนในท้องถิ่น, สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...เป็นธรรมดาเมื่อเริ่มมีการท่องเที่ยวเข้ามาปัญหาที่ตามมาก็คือ ปัญหาขยะมูลฝอย และปัญหาน้ำเน่าเสียโดยการปล่อยทิ้งจากสถานประกอบการ ซึ่งเป็นปัญหาที่ทุกคนจะต้องช่วยกันแก้ไขอย่างเร่งด่วน ด้านสิ่งแวดล้อมถูกทำลายไปบ้างแต่ก็ยังคงความเป็นธรรมชาติให้ท่องเที่ยวอยู่...” (ผู้นำชุมชน, สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...ขณะนี้การลงทุนบนเกาะคอเขาเริ่มขยายตัวมีการเข้าไปลงทุนค่อนข้างมาก ในขณะเดียวกันก็มีการบุกรุกทำลายจากชาวบ้านและนายทุนบ้าง ทั้งนักลงทุนจากส่วนกลาง ท้องถิ่น และนักลงทุนจากต่างประเทศ ซึ่งเป็นการลงทุนทั้งในเรื่องของการสร้างรีสอร์ทและโรงแรม มีการปลูกสร้างโรงแรมที่พักแล้วจำนวนหนึ่ง โดยมีแนวโน้มการเข้าไปลงทุนโรงแรมเพิ่ม จึงจำเป็นต้องมีจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้เหมาะสม เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติและชาวไทย...” (นายอำเภอ, สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ของเอกชน และในส่วนของความเข้มข้นของตัวกฎหมายที่ใช้ในการคุ้มครองพื้นที่ธรรมชาติยังไม่สามารถบังคับใช้ได้เต็มที่ เนื่องจากยังขาดความเป็นเอกภาพในการคุ้มครองพื้นที่ทางธรรมชาติโดยแท้จริง ซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้งจากการใช้ทรัพยากรในอนาคตได้...” (นักวิชาการพัฒนาชุมชน, สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...การท่องเที่ยวก่อให้เกิด ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม อาทิ จำนวนขยะที่เพิ่มมากขึ้นจากนักท่องเที่ยว การใช้น้ำ ระบบนิเวศธรรมชาติ การรับวัฒนธรรมที่เข้ามาอย่างรวดเร็ว เกิดกระแสการเลียนแบบ มีความขัดแย้งทางความคิด เสียความเป็นส่วนตัวในการที่จะต้องรองรับนักท่องเที่ยว

และที่สำคัญคืออาจถึงกับสูญเสียเอกลักษณ์ของท้องถิ่น หากมีการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวมากเกินไป

สรุป จากการศึกษาพบว่า ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนเกาะคอเขาเมื่อเทียบกับอดีตได้มีการทำลายไปเป็นจำนวนมาก แต่ยังคงสิ่งแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์ในบางพื้นที่เพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้น แม้บางส่วนจะถูกบุกรุกทำลายโดยชาวบ้านหรือนักลงทุนเพื่อการสร้างที่พักอาศัย โรงแรม เพราะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นของเอกชน และตัวบทกฎหมายที่ใช้ในการคุ้มครองพื้นที่ธรรมชาติยังไม่สามารถบังคับใช้ได้เต็มที่ เนื่องจากยังขาดความเป็นเอกภาพในการคุ้มครองพื้นที่ทางธรรมชาติโดยแท้จริง อาจนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้งในอนาคต และเมื่อชุมชนกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวส่งผลให้เกิดปัญหาตามมา คือ ปัญหาด้านทรัพยากรท่องเที่ยวธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลายจากคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวบางกลุ่ม ทรัพยากร ธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตประสพภาวะเสื่อมโทรม โดยเฉพาะทรัพยากร ทางการท่องเที่ยว ก่อให้เกิดปัญหาหายนะ นำมาเสียในบางพื้นที่ ซึ่งแนวโน้มของปัญหาหายนะจากหายนะและน้ำเสียจะกลายเป็นข้อจำกัดของการพัฒนาพื้นที่ดังกล่าว ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

สิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวประกอบด้วยสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ชีวภาพและทางสังคมหรือวัฒนธรรม รวมทั้งวิถีชีวิตของคนในสังคม สิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวและการดำรงชีวิตของคนที่อาศัยอยู่เพราะเป็นฐานของการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวอันสำคัญยิ่ง ดังนั้นการท่องเที่ยวกับสิ่งแวดล้อมจึงสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก เปรียบเสมือน "ปากกับสัตว์ป่า" หรือ "ปลากับน้ำ" หากสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลง เช่น อากาศเป็นพิษ น้ำเสีย การจราจรแออัด ระบบนิเวศของป่าถูกทำลาย ชายหาดสกปรกหรือปะการังเสื่อมโทรม ฯลฯ การท่องเที่ยวก็ไม่สามารถดำเนินต่อไปได้อย่างยั่งยืน ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณนั้นก็จะมีคุณภาพชีวิตด้อยลง ผู้ประกอบการท่องเที่ยวกลุ่มต่างๆ จะขาดรายได้ และการจ้างงานจะลดน้อยถอยลง ซึ่งทั้งหมดเป็นผลเสียต่อสังคมโดยรวม

ด้านบริการการท่องเที่ยว

การ บริการการท่องเที่ยว ซึ่งไม่ได้เป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยว แต่เป็นบริการที่รองรับความสะดวกสบายและความบันเทิงแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งในบางโอกาสอาจเป็นตัวดึงดูดใจได้เช่นกัน การบริการการท่องเที่ยวที่สำคัญได้แก่ ที่พัก อาหาร แหล่งจำหน่ายสินค้า แหล่งบันเทิง แหล่งกิจกรรมและบริการอื่นๆ ทั้งนี้ รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นอื่น ๆ ด้วย

จากการศึกษาปัญหาในการท่องเที่ยวเกาะคอเขาด้านบริการการท่องเที่ยว ที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลหลัก จากการสัมภาษณ์และการสังเกต พบว่า ชุมชนเกาะคอเขามีปัญหาด้านการบริการการท่องเที่ยว ซึ่งในการศึกษาคั้งนี้ ได้แบ่งการบริการการท่องเที่ยวออกเป็น 7 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) ที่พัก 2) ร้านอาหาร 3) การคมนาคมขนส่ง 4) กิจกรรมทางการท่องเที่ยว 5) สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ เช่น ป้ายบอกทาง แผนที่การท่องเที่ยว 6) ร้านค้าของที่ระลึก ดังนั้นคำให้สัมภาษณ์ ดังนี้

“...การบริการการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา มีความสมบูรณ์ในระดับหนึ่ง มีท่าเรือสำหรับเดินทางสู่เกาะคอเขาสะดวกและสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางโดยรถส่วนตัวมีบริการบรรทุกไปยังเกาะนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวที่เกาะคอเขา มีความสะดวกในเรื่องพื้นที่จอดรถซึ่งมีความปลอดภัย มีถนนหนทาง ระบบไฟฟ้า แต่ยังมีในส่วนของน้ำสำหรับอุปโภคบริโภคยังไม่เพียงพอจำเป็นจะต้องซื้อมาจากนอกชุมชน...” (ชาวบ้าน/ ประชาชนในท้องถิ่น , สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...ผู้ที่เข้ามาในเกาะคอเขาจะรู้สึกว่ามีความปลอดภัยมากทั้งชีวิตและทรัพย์สินเพราะคนในชุมชนมีความเป็นกันเอง อยู่อาศัยเหมือนพี่น้องรวมถึงนักท่องเที่ยวที่เข้าไปด้วย คนในชุมชนยินดีที่จะต้อนรับและให้บริการอย่างดีเท่าที่จะทำได้ เพราะอยากให้เขากลับไปด้วยความประทับใจที่ได้เข้ามาท่องเที่ยวเกาะคอเขาแล้วมีความปลอดภัยและมีการบริการที่ดี และคนในชุมชนก็หวังว่าเมื่อเขากลับไปจะมีการบอกเล่าต่อๆกันไปให้เข้ามาท่องเที่ยวที่เกาะคอเขาอีกด้วย...” (ชาวบ้าน/ประชาชนในท้องถิ่น, สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...ชุมชนเกาะคอเขามีแหล่งท่องเที่ยวและด้านการบริการมีความพร้อม สำหรับรองรับนักท่องเที่ยว ด้านบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก น้ำสำหรับอุปโภคบริโภคในเกาะไม่เพียงพอทำให้ต้องมีการซื้อจากแหล่งอื่นในราคาสูงเพราะจะต้องมีการขนส่งทางเรือ มีระบบการสื่อสารที่สะดวก แต่ในบางพื้นที่ไม่สามารถติดต่อได้เนื่องจากยังไม่มีโทรศัพท์สาธารณะ ระบบการรักษาความสะอาด รวมทั้งที่พักแรม ร้านค้า ร้านอาหาร สินค้าของที่ระลึกก็มี...” (ผู้นำชุมชน, สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...การบริการการท่องเที่ยวของเกาะคอเขาเมื่อเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวแหล่งอื่นนับว่ายังขาดความพร้อม แต่สิ่งที่ดีคือมีระบบ การรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ แต่จะเพียงพอ

และเหมาะสมกับความต้องการของนักท่องเที่ยวหรือไม่ นั่น สิ่งสำคัญที่น่าจะอยู่ที่จำนวนนักท่องเที่ยว ...” (ผู้นำชุมชน, สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“... หากมีการท่องเที่ยวเข้ามามากขึ้นจะทำให้สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆในการบริการนักท่องเที่ยวมีการพัฒนาที่ดีขึ้นอย่างแน่นอน ในส่วนของสินค้าและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นยังมีน้อย แต่ในเกาะคอเขาจะมีภูมิปัญญาท้องถิ่นทางด้านวัฒนธรรมทางอาหารการกินที่เป็นเอกลักษณ์ และวัฒนธรรมในวิถีความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายมีการอนุรักษ์วัฒนธรรมตามประเพณี มีงานหัตถกรรมท้องถิ่น ได้แก่ การทำลูกบิด การทำผ้าบาติก และงานฝีมืออีกมากมาย โดยจำหน่ายในร้านค้าของชุมชนเอง...” (นักวิชาการพัฒนาชุมชน , สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“... การส่งเสริมสนับสนุนด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว เกาะคอเขามีห้องน้ำที่สะอาดแต่ยังมีไม่เพียงพอในบางจุด มีถังขยะในพื้นที่ท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ แต่ไม่มีการจัดหาถังขยะที่มีการออกแบบให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของเกาะคอเขา มีที่พักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น ศาลา และจัดให้มีม้านั่ง เก้าอี้ในบางจุด มีไฟฟ้าแสงสว่างเพียงพอเมื่อเทียบกับเมื่อก่อน และสิ่งที่คิดว่าเป็นปัญหาอุปสรรคกับการท่องเที่ยวเกาะคอเขา คือ ไม่มีศูนย์ข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว เพื่อให้เข้าเป็นข้อมูลทางการท่องเที่ยว...” (นักท่องเที่ยว ผู้มาเยือน , สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...การดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว ไม่มีผู้รับผิดชอบดูแลรักษาความสะอาดในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ไม่มีการจัดหาภาชนะรองรับขยะมูลฝอยที่สวยงามเหมาะสม ไม่มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวทำให้บางจุดยังขาดความสะอาด...” (ผู้นำชุมชน , สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...ชุมชนเกาะคอเขามีที่พักอาศัยน้อย ส่วนใหญ่เป็นของเอกชนที่มีราคาค่อนข้างสูงสำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยือนทั้งในรูปแบบโฮมสเตย์สำหรับกลุ่มที่เข้ามาอยากศึกษาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน หรือเรียนรู้ประเพณีวัฒนธรรมต่างๆก็มีที่พักแบบโฮมสเตย์แต่น้อย...” (ชาวบ้าน/ ประชาชนในท้องถิ่น , สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...มีร้านขายของบริเวณแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นของคนในชุมชนบ้างไม่ก็ร้านในบางจุดแต่ไม่ค่อยสะดวกเหมือนในเมือง เพราะมีการเปิดปิดเป็นช่วงเวลาระยะสั้นๆ...” (นักท่องเที่ยว , สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...แหล่งท่องเที่ยวบางจุดยังไม่มีการบอกทาง แผนที่บริเวณแหล่งท่องเที่ยว ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทางไปที่ท่องเที่ยวจุดต่างๆ และที่สำคัญไม่มีศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยวที่คอยให้บริการนักท่องเที่ยว...” (นักท่องเที่ยว , สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

สรุป จากการศึกษาพบว่า การบริการการท่องเที่ยวของเกาะคอเขายังพบปัญหาในเรื่องของที่พักยังน้อยอยู่ เนื่องจากที่พักส่วนใหญ่เป็นของเอกชนซึ่งมีราคาค่อนข้างสูง ทำให้นักท่องเที่ยวที่มีข้อจำกัดในเรื่องค่าใช้จ่ายไม่สามารถพักค้างแรมในพื้นที่ได้ ร้านอาหารที่มีในชุมชนยังมิให้บริการน้อย เนื่องจากการท่องเที่ยวยังไม่ดีเท่าที่ควรจึงมีผู้ลงทุนทำธุรกิจร้านค้าไม่มากนัก การคมนาคมขนส่งยังขาดเรือสำหรับโดยสารที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยว และราคาค่าบริการขนส่งค่อนข้างแพง ส่วนกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของเกาะคอเขายังไม่มีความหลากหลาย ทำให้ไม่เป็นที่น่าสนใจดึงดูดนักท่องเที่ยว ประกอบกับขาดสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ เช่น ป้ายบอกทาง แผนที่การท่องเที่ยว ศูนย์ข้อมูลบริการนักท่องเที่ยว และร้านค้าของที่ระลึกยังไม่มีความหลากหลาย ซึ่งปัญหาดังกล่าวข้างต้น ได้ส่งผลให้การท่องเที่ยวของเกาะคอเขายังไม่พัฒนาเท่าที่ควร

ด้านการตลาดการท่องเที่ยว

จากการศึกษาปัญหาในการท่องเที่ยวเกาะคอเขาด้านการตลาด ที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลหลัก และจากการสังเกต พบว่า ชุมชนเกาะคอเขามีปัญหาการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือน ขาดการทำแผนการตลาดท่องเที่ยวในเชิงรุก อาจจะมีการสร้างเส้นทางหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยผ่านการโฆษณาประชาสัมพันธ์ไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยว ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...การพัฒนาส่งเสริมทางการตลาดการท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดการขยายทรัพยากรการท่องเที่ยวไปสู่นักท่องเที่ยวและการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนเกาะคอเขายังไม่มีการจัดทำแผนการตลาดท่องเที่ยว ขาดการจัดทำสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้เข้าถึงนักท่องเที่ยว ไม่มีการใช้สื่อที่มีความหลากหลายและต่อเนื่อง...” (พัฒนาการอำเภอ , สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...การท่องเที่ยวของเกาะคอเขายังมีความด้อยอยู่ ดังนั้นเพื่อให้การเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีการทำสื่อความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ปัจจุบันการประชาสัมพันธ์ของที่นี่การบริการการท่องเที่ยวไม่มีความครอบคลุมเนื่องจากสื่อส่วนใหญ่ใช้

ภาษาไทยเป็นหลักทำให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติไม่รู้หรือไม่เข้าใจถึงแหล่งท่องเที่ยวของเกาะคอเขาเป็นอย่างดี...” (นักท่องเที่ยว , สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...หน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะคอเขาในฐานะที่เป็นเจ้าของพื้นที่ที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยว ยังไม่ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยว ขาดการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมไว้ให้อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษา ไม่มีการประสานการมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่างๆ เพื่อการประสานงาน การบูรณาการ หรือการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเข้าไว้ด้วยกันนั้น หน่วยงานเทศบาลเองยังไม่มี การดำเนินการทางด้านการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ เพื่อดำเนินการทางด้านการท่องเที่ยวและหน่วยงานอื่นๆ ก็ยังไม่มี การริเริ่มดำเนินการ ซึ่งแต่ละหน่วยงานแต่ละภาคส่วนมีการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวในลักษณะต่างคนต่างทำ อีกทั้งในการดำเนินกิจกรรมทางการท่องเที่ยวยังมีข้อจำกัดด้านงบประมาณในการสนับสนุน จึงทำให้การพัฒนาในด้านต่างๆ ไม่ดีเท่าที่ควร ...” (นักวิชาการพัฒนาชุมชน , สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...เกาะคอเขามีเส้นทางที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก แต่ไม่มีป้ายบอกทางหรือแนะนำแหล่งท่องเที่ยวที่ตั้งไว้ในตำแหน่งที่เห็นชัดเจน ทำให้การเดินทางท่องเที่ยวบนเกาะคอเขาไม่ทราบถึงเส้นทางหรือแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่...” (นักท่องเที่ยว , สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...แหล่งท่องเที่ยวของเกาะคอเขามีหลายที่ที่น่าสนใจ เช่นแหล่งโบราณคดี วัดทุ่งตึกที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน มีทั้งทะเลที่มีความสวยงาม แต่น่าเสียดายที่ไม่มีการจัดทำเส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวภายนอกพื้นที่ เช่น พื้นที่เขาหลัก คีตก และตะกั่วป่าซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะคล้ายกัน...” (ผู้นำชุมชน , สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

สรุป จากการศึกษาพบว่า ชุมชนเกาะคอเขามีปัญหาด้านการตลาดการท่องเที่ยว โดยขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ในชุมชน รวมถึงกิจกรรมที่น่าสนใจบนเกาะคอเขา หรือการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเข้าไว้ด้วยกันกับแหล่งท่องเที่ยวที่ใกล้เคียง ขาดการจัดทำสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้เข้าถึงนักท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายและต่อเนื่อง และเกาะคอเขายังไม่มีการจัดทำแผนการตลาดการท่องเที่ยวที่ชัดเจน

ความต้องการจากการท่องเที่ยวเกาะคอเขา

จากการศึกษาความต้องการจากการท่องเที่ยวในชุมชนเกาะคอเขา ที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลหลัก และจากการสังเกต พบว่า ชุมชนเกาะคอเขาและนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในเกาะคอเขา มีความต้องการในการท่องเที่ยวที่หลากหลายแตกต่างกันไป เช่น ต้องการความปลอดภัยในการท่องเที่ยว ความต้องการในความสะอาดสบาย การสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน เป็นต้น ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...ในการท่องเที่ยวของชุมชนเกาะคอเขาทั้งผู้ที่อาศัยอยู่ในเกาะคอเขาเองและนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามายังเกาะคอเขา ล้วนแล้วแต่มีความต้องการหลายประการ เช่น ความต้องการ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ต้องการให้มี สิ่งอำนวยความสะดวก ในการท่องเที่ยวทั้งการเดินทางที่พัก และร้านค้าจำหน่ายของที่ระลึก และที่สำคัญการท่อง เที่ยวของเกาะคอเขา...” (ชาวบ้าน/ประชาชนในท้องถิ่น, สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนเกาะคอเขาหากจะให้มีการพัฒนาให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาจำนวนมากจะต้องให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการผลักดัน ส่งเสริมและสนับสนุนในการท่องเที่ยวของเกาะคอเขาทั้งในเรื่องการให้ความรู้และงบประมาณที่เข้ามาสนับสนุน...” (ผู้นำชุมชน, สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนเกาะคอเขาหากจะให้มีการพัฒนาให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาจำนวนมากจะต้องให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการผลักดัน ส่งเสริมและสนับสนุนในการท่องเที่ยวของเกาะคอเขาทั้งในเรื่องการให้ความรู้และงบประมาณที่เข้ามาสนับสนุน...” (ผู้นำชุมชน, สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...การที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาในเกาะคอเขาชุมชนหรือท้องถิ่นน่าจะได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยว คือ คนในชุมชนมีรายได้จากการจำหน่ายของที่ระลึก ร้านค้าอาหารในชุมชน เกิดการสร้างอาชีพให้กับคนในชุมชนเพื่อลดปัญหาจากการว่างงาน เพราะปัจจุบันลูกหลานที่เพิ่งจะจบใหม่ๆยังไม่มียานทำงานหากมีนักท่องเที่ยวเข้ามามากก็จะทำให้คนที่ว่างงานได้มีอาชีพได้...” (ชาวบ้าน/ประชาชนในท้องถิ่น, สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

สรุป จากการศึกษาพบว่า ความต้องการของนักท่องเที่ยวและประชาชนในชุมชน ส่วนใหญ่ต้องการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในการอยู่อาศัยและท่องเที่ยวในเกาะคอเขา ต้องการให้การท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ สร้างอาชีพให้กับคนในชุมชน และที่สำคัญต้องการให้หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้การท่องเที่ยวของเกาะคอเขาเป็นที่รู้จักมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเพิ่มมากขึ้น ความปลอดภัยถือว่าเป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่นักท่องเที่ยวใช้เป็นองค์ ประกอบในการตัดสินใจเดินทางเข้าร่วมกิจกรรม ดังนั้น ควรมีการจัดมาตรการรักษาความปลอดภัย สำหรับเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์เกิดขึ้น เช่น การจัดอบรมให้กับสมาชิกของชุมชนในการให้การป้องกันอุบัติเหตุต่าง ๆ หรือการแก้ไขหากเกิดอุบัติเหตุ การขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือองค์การบริหารท้องถิ่นที่รับผิดชอบในพื้นที่ การจัดตั้งเวรยามของชุมชน เป็นต้น ทั้งนี้เจ้าของบ้านจึงจะต้องมีหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สินของผู้มาเยือนด้วย

บทที่ 6

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา

การศึกษาเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา จังหวัดพังงา โดย การศึกษาจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ และจากการลงศึกษาพื้นที่โดยการ สัมภาษณ์ ผู้นำชุมชน ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นายอำเภอ พัฒนาการอำเภอ นักวิชาการพัฒนา ชุมชน กลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน นักท่องเที่ยว ผู้มาเยือน และชาวบ้าน ประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งทุกฝ่ายมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเกาะคอเขายังมีความ อุดมสมบูรณ์ แม้บางพื้นที่อาจจะมีการบุกรุกทำลายบ้างแล้วก็ตาม ซึ่งด้วยศักยภาพทางการ ท่องเที่ยวที่มีในชุมชนยังไม่มีนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการท่องเที่ยวของชุมชนเท่าที่ควร การท่องเที่ยวยังไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว ประกอบกับการประชาสัมพันธ์ให้เป็นแหล่ง ท่องเที่ยวยังขาดความพร้อมในระดับหนึ่งจำเป็นที่จะต้องเข้าไปพัฒนาให้มีศักยภาพแก่การ ท่องเที่ยว เพื่อให้การท่องเที่ยวของเกาะคอเขามีความยั่งยืน โดยมีหลักการดำเนินการส่งเสริมการ ท่องเที่ยว ดังนี้

1. เร่งพัฒนา บุรณะ พื้นฟูวัฒนธรรม ส่งเสริมบทบาทของเอกชนร่วมกับชุมชน ในการ รักษาแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงวิถีชีวิตให้อยู่ในสภาพเดิมอย่างต่อเนื่อง
2. เพิ่มความหลากหลายของการท่องเที่ยวรูปแบบต่างๆ ทั้งเชิงอนุรักษ์ เชิงเกษตร การ ท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ โดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการมากขึ้นทั้งในรูปแบบการจัดสหกรณ์ การท่องเที่ยว
3. เพิ่มมาตรการอำนวยความสะดวก สร้างความปลอดภัยและป้องกันการเอาเปรียบ นักท่องเที่ยว
4. เร่งฟื้นฟูความร่วมมือกับท้องถิ่นอื่นๆ โดยรอบ
5. บริหารการท่องเที่ยวโดยใช้กลยุทธ์การตลาดเชิงรุก

นอกจากหลักการดำเนินการส่งเสริมการท่องเที่ยวดังกล่าวแล้ว ผลจากการศึกษาพบว่า แนวทางการส่งเสริม การท่องเที่ยวของเกาะคอเขา จังหวัดพังงา ซึ่งมีด้วยกัน 6 แนวทาง ดังต่อไปนี้

1. แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ภาครัฐและเอกชนด้านการท่องเที่ยว
2. แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคในแหล่งท่องเที่ยวเกาะคอเขา
3. แนวทางการส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว

4. แนวทางการส่งเสริมเพิ่มความสามารถในการบริการการท่องเที่ยวในชุมชน
5. แนวทางการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว
6. แนวทางการส่งเสริมการสร้างเศรษฐกิจชุมชน

แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ภาครัฐและเอกชนด้านการท่องเที่ยว

แนวทางการส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชน ภาครัฐและเอกชนด้านการท่องเที่ยว

ท่องเที่ยวของเกาะคอเขาที่ได้นำเสนอนี้ ได้สังเคราะห์มาจากความต้องการของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักไม่ว่าจะเป็นผู้นำชุมชน ผู้ที่เกี่ยวข้อง นายอำเภอ พัฒนาการอำเภอ นักวิชาการพัฒนาชุมชน กลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน นักท่องเที่ยว/ผู้มาเยือน และชาวบ้าน/ประชาชนในท้องถิ่น ที่ต้องการให้ทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว โดยร่วมกันประชุมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลที่จะเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว และต้องร่วมกันแก้ปัญหาการท่องเที่ยวในชุมชน เนื่องจากปัจจุบันด้วยสังคมที่เปลี่ยนไปทำให้ต่างคนต่างอยู่ต่างคิด ต่างทำ ส่วนใหญ่ในชุมชนเกาะคอเขาจะมีก็แต่ผู้นำชุมชนหรือคณะกรรมการหมู่บ้านที่ดำเนินการเป็นหลัก ส่วนชาวบ้านบางส่วนก็ต้องการมีส่วนร่วมแต่บางครั้งอาจจะยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดการท่องเที่ยว จึงไม่รู้ว่าจะไปมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวของเกาะคอเขาได้อย่างไร อีกทั้งองค์กรภาครัฐและภาคเอกชนยังขาดการมีส่วนร่วมที่จะเข้ามาประสานงานดำเนินการส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวของเกาะคอเขาอย่างจริงจัง

จากผลการศึกษาในเบื้องต้น ทำให้ทราบว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนมากต้องการให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมหลักในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยเริ่มจากการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการท่องเที่ยว และการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งในการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นในชุมชนได้ คนในชุมชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จะต้องมีการส่งเสริม สนับสนุนจากองค์กรภาครัฐและภาคเอกชน โดยการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และที่สำคัญจะต้องสร้างทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นกับชาวบ้าน ให้ชาวบ้านได้ตระหนักถึงผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวในชุมชน ทั้งนี้การมีส่วนร่วมของแต่ละคนอาจจะมีรูปแบบที่แตกต่างกันซึ่งจะขึ้นอยู่กับ ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...เมื่อมองย้อนกลับไปในอดีตเห็นได้ว่ารูปแบบของการท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาไปอย่างมาก จนปัจจุบันมีรูปแบบการท่องเที่ยวต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย และในอนาคต การท่องเที่ยวจะมีมาก

ขึ้น ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่คนในชุมชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนต่อไป...” (ผู้นำชุมชน, สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...เนื่องจากมีหน่วยงานที่ไม่แสวงหาผลกำไรหลายหน่วยงานเข้าไปมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน เนื่องจากแต่ละหน่วยงานการทำงานและมีข้อจำกัดของตนเอง จึงขาดการร่วมมือและประสานงานที่ดี จึงทำให้การพัฒนาชุมชนขาดความต่อเนื่อง การพัฒนาจึงไม่สำเร็จเท่าที่ควร...” (พัฒนากรจังหวัด , สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...หลังจากเกิดเหตุการณ์พิบัติภัยสึนามิเมื่อปี 2547 ทำให้แหล่งท่องเที่ยวของเกาะคอเขาเสียหาย และได้มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามาช่วยเหลือในระยะแรก แต่เมื่อเวลาผ่านไปจนถึงปัจจุบันหน่วยงานที่ควรจะมาให้ความช่วยเหลือก็หายไป ไม่มีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ขาดการประสานงานกับชาวบ้าน...” (ชาวบ้าน , สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...ชาวบ้านอยากจะเข้าไปมีส่วนร่วมแต่ไม่รู้จะเข้าไปมีส่วนร่วมในรูปแบบไหน อย่างไร เพราะบางครั้งในการทำกิจกรรมในชุมชนจะมีแต่ผู้นำชุมชน ทำให้ชาวบ้านเกรงว่าหากเข้าไปเกี่ยวข้องอาจจะมีผลกระทบโยงไปถึงเรื่องการเมืองท้องถิ่นอาจจะเป็นปัญหาตามมาภายหลัง...” (ชาวบ้าน , สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...การส่งเสริม การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเกาะคอเขาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนได้ จำเป็นจะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของภาคีต่างๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการทางธุรกิจ เป็นต้น และที่สำคัญชาวบ้านในชุมชนเองก็ต้องให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี...” (นักท่องเที่ยว , สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...การมีส่วนร่วมของชุมชนและเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวในชุมชนยังไม่เพียงพอ นอกจากนี้กลุ่มชาวบ้านเองจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ มีความรักรู้สึกหวงแหนท้องถิ่นชุมชน เพราะเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนได้...” (กลุ่มพัฒนาองค์กรเอกชน , สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...ตอนนี้เรายังขาดการรวมกลุ่มเพราะคนในหมู่บ้านก็ต่างคนต่างทำมาหากิน งานด้านการท่องเที่ยวเป็นเพียงแ่งงานอดิเรกเท่านั้น แต่ถ้าการท่องเที่ยวสามารถทำให้ชาวบ้านมีรายได้มากขึ้นก็จะทำให้พวกเขามีการรวมตัวกัน อาจจะมีการจัดตั้งเป็นกลุ่มหรือชมรมที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวก็ได้”

อย่างที่เห็นตัวอย่างจากการกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดพังงาที่ตอนนี้เขาได้มีการรวมกลุ่มกัน เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพังงา ซึ่งมีด้วยกันประมาณ 13 กลุ่ม จากชุมชนต่างๆในจังหวัดพังงา แต่ในส่วนของตำบลเกาะคอเขาเองยังไม่มี...” (ชาวบ้าน , สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

สรุป จากการศึกษา พบว่า แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชน ภาครัฐและเอกชนด้านการท่องเที่ยว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีส่วนต่างๆให้ความร่วมมือ มีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว ควรต้องมีการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างองค์ภาครัฐและภาคเอกชนประสานร่วมกับชุมชน โดยพิจารณาจากองค์กรต่างๆที่มีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในชุมชนที่จะส่งเสริม สนับสนุนองค์ความรู้ในการดำเนินงานได้ ลักษณะของความร่วมมืออาจใช้การประสานงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะคอเขา ซึ่งอาจจะเป็นกลไกหนึ่งที่จะส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาการมีส่วนร่วมเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาสาธาณูปโภคในแหล่งท่องเที่ยวเกาะคอเขา

แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาสาธาณูปโภคในแหล่งท่องเที่ยวเกาะคอเขา ให้เกิดความยั่งยืนนั้น ได้สังเคราะห์มาจากผลการศึกษาในด้านการบริการทางการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนได้

จากการศึกษา พบว่า ชุมชนเกาะคอเขามีศักยภาพในด้านการท่องเที่ยวที่หลากหลายรูปแบบ ทั้งทางธรรมชาติวิถีชีวิต และ โบราณวัตถุที่มีคุณค่า ซึ่งสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ ซึ่งสาธาณูปโภคในแหล่งท่องเที่ยวที่เสนอขึ้นนี้จะเป็นการรองรับการเจริญเติบโตของจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาในเกาะคอเขาในอนาคต เช่น ถนนหนทาง น้ำอุปโภคบริโภค ไฟฟ้า การโทรคมนาคม การติดต่อสื่อสาร เป็นต้น และเป็นการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าที่สุด นำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป ทั้งนี้ ในการพัฒนาสาธาณูปโภคของเกาะคอเขาอาจมีความแตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ เนื่องด้วยบริบทของชุมชน ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...การเดินทางเข้าสู่เกาะคอเขาจะต้องเดินทางโดยเรือเพื่อขึ้นฝั่งเกาะคอเขา และจากนั้นก็ สามารถเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้โดยรถเพราะมีถนน แต่อาจจะไม่สะดวกเท่ากับการเดินทางโดยรถยนต์เสียทีเดียว เส้นทางที่จะใช้บางจุดก็ยังมีเป็นหลุมเป็นบ่อ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการปรับถนนหรือลาดยาง เพื่อให้การเดินทางในการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา มีความสะดวกสบาย...” (ชาวบ้าน , สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...หลังจากเหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิ ทำให้ถนนหนทางเสียหายจำนวนมาก จะต้องมีการปรับปรุง หรือสร้างขึ้นมาใหม่เพื่อให้การเดินทางสัญจรทั้งคนในชุมชนเองและนักท่องเที่ยวมีความสะดวกมากขึ้น หากมีถนนหนทางที่สะดวกอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวต้องการที่จะเข้ามาท่องเที่ยวในเกาะคอเขา...” (กลุ่มพัฒนาองค์กรเอกชน , สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...โดยทั่วไปแล้วคนเราต้องการความสะดวกสบาย ในฐานะที่เป็นผู้มาเยือนหรืออาจเรียกว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาในเกาะคอเขาแห่งนี้ จึงต้องการให้มีถนนที่เดินทางไปมาสะดวก ก็เหมือนกันทุกที่หากไปท่องเที่ยวที่อื่นก็คิดหากเส้นทางรยรอบมีความลำบากก็ไม่อยากเข้าไป...” (นักท่องเที่ยว, สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...ถนนหนทางก็เปรียบเสมือนหน้าตาความเป็นอยู่ของแต่ละบ้าน หากที่ใดไม่มีถนนที่ดีหรือยังเป็นลูกรัง แสดงว่าผู้นำชุมชนหรือองค์กรหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ให้ความสำคัญในการพัฒนาการคมนาคม คนทั่วไปอาจมองว่าเป็นชนบทที่ไม่มีการพัฒนา ทำให้ขาดแรงจูงใจในการที่จะเดินทางมาท่องเที่ยว...” (ผู้นำชุมชน, สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...ชุมชนเกาะคอเขาอาจมีความแตกต่างกับชุมชนอื่น คือเป็นชุมชนที่ตั้งอยู่บนเกาะจำเป็นจะต้องมีการเดินทางโดยทางเรือเพื่อเข้าสู่ชุมชน ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้นำสำหรับอุปโภคบริโภคขาดแคลน จำเป็นจะต้องซื้อมาจากแหล่งอื่นนอกชุมชน ซึ่งทำให้เมื่อนำมาใช้หรือขายที่เกาะคอเขาราคาก็จะสูงขึ้นนั่นเอง...” (ชาวบ้าน, สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...ตำบลเกาะคอเขามีระบบประปาหมู่บ้าน แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการในการใช้ในชีวิตประจำวัน จึงจำเป็นจะต้องมีการซื้อมาจากแหล่งอื่นในราคาที่สูง และหากมีการท่องเที่ยวเข้ามาเกี่ยวข้องก็จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเพิ่มระบบประปาให้เพียงพอ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นในอนาคต...” (ผู้นำชุมชน, สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...เกาะคอเขามีไฟฟ้าแต่ก็ยังมีบางพื้นที่ที่ห่างไกลยังมีความขัดข้อง หากจะให้เกาะคอเขาเป็นแหล่งท่องเที่ยวแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีไฟฟ้าที่ส่องแสงสว่างให้นักท่องเที่ยวมีความอุ่นใจว่าเมื่อเข้ามาท่องเที่ยวในหมู่บ้านแล้วมีความปลอดภัยกว่าแหล่งที่มีผู้คนมากแล้ว...” (ชาวบ้าน, สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...ภายในหมู่บ้านมีชุมสายโทรศัพท์ที่อยู่ 1 แห่งภายในเกาะ แต่เสียดายที่ยังติดตั้งได้ไม่ทั่วถึง ระบบการสื่อสารภายในเกาะส่วนใหญ่ใช้โทรศัพท์มือถือ ระบบ เอไอเอส จะมีสัญญาณครอบคลุมเกือบทั้งเกาะ ดีเทลใช้ได้เกือบทั้งเกาะ ทรูมูฟใช้ได้เฉพาะหมู่ 3,4 ระบบซีดีเอ็มเอ ใช้ได้ หมู่ 3,4...” (ชาวบ้าน, สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

สรุป จากการศึกษา พบว่า แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาสาธารณูปโภคในแหล่งท่องเที่ยวเกาะคอเขา เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อเป็นการรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาท่องเที่ยวเกาะคอเขา และยังเป็นการพัฒนาให้ระบบสาธารณูปโภคให้เกิดความสะดวกสบายกับผู้ที่อาศัยอยู่ในเกาะคอเขา โดยการก่อสร้างปรับปรุงและบำรุงถนน ทางระบายน้ำ สะพาน ระบบการจราจร ขยายเขตไฟฟ้า ไฟฟ้าสาธารณะ เพิ่มระบบประปาให้เพียงพอ สร้างระบบการสื่อสารให้ทั่วถึงครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยจะต้องมีหน่วยงานภาครัฐเข้ามาส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณในการก่อสร้างระบบสาธารณูปโภค ดังกล่าวข้างต้น

แนวทางการส่งเสริมการทำตลาดและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว

แนวทางการส่งเสริมการทำตลาดและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของเกาะคอเขา ในครั้งนี้มีพื้นฐานมาจากความต้องการของชุมชนและนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเกาะคอเขาที่ต้องการให้แหล่งท่องเที่ยวสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง ในการสร้างแบรนด์ทางการท่องเที่ยวของเกาะคอเขาปัจจัยหนึ่งที่สำคัญคือการสร้างความแตกต่างทางการท่องเที่ยวด้วยศักยภาพที่มีอยู่ในชุมชน เพื่อให้นักท่องเที่ยวหรือผู้บริโภครู้ว่ามีสินค้าและบริการ เพื่อให้เกิดการตัดสินใจซื้อหรือเข้ามาเยี่ยมชม ซึ่งในการส่งเสริมการทำตลาดและการประชาสัมพันธ์ จะต้องดำเนินการควบคู่กันไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อรองรับกิจกรรมและนักท่องเที่ยวที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต แม้ว่าเกาะคอเขาจะมีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ แต่การสนับสนุนจุนเจือแหล่งท่องเที่ยวยังมีน้อย ดังนั้นจึงต้องมีการส่งเสริม สนับสนุนอย่างต่อเนื่อง โดยมีการหารือประสานความร่วมมือกันทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของเกาะคอเขาให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว ให้นักท่องเที่ยวได้รับทราบถึงข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของชุมชนอย่างต่อเนื่อง ทันสมัย การส่งเสริมการทำตลาดและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว โดยการกำหนดแผนการตลาดการท่องเที่ยว การสร้างเส้นทางหรือกิจกรรมการท่องเที่ยว และการโฆษณาการท่องเที่ยวไปยังกลุ่มเป้าหมาย ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของเกาะคอเขา เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการท่องเที่ยวของเกาะคอเขาจะต้องมีการหารือกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะรองรับนักท่องเที่ยวและเพื่อพัฒนาศักยภาพของพื้นที่เกาะคอเขาอย่างต่อเนื่อง...” (กลุ่มพัฒนาองค์กรเอกชน, สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...ควรผลิตสื่อในรูปแบบการรณรงค์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชนให้มากขึ้น และมีหลายรูปแบบ เช่น การจัดทำแผ่นพับ คู่มือเกี่ยวกับการท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์ทางอินเทอร์เน็ตเพราะปัจจุบันเป็นแหล่งที่เข้าถึงได้ทุกกลุ่มทุกวัย...” (นักท่องเที่ยว, สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

สรุป จากการศึกษา พบว่า แนวทางการส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของเกาะคอเขา เป็นสิ่งสำคัญอันดับต้นๆ เพื่อจะให้เป็นที่ยอมรับจากคนทั่วไป โดยการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดทำแผ่นพับ คู่มือเกี่ยวกับการท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์ทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

แนวทางการส่งเสริมเพิ่มความสามารถในการบริการการท่องเที่ยวในชุมชน

แนวทางการส่งเสริมเพิ่มความสามารถในการบริการการท่องเที่ยวในชุมชน ซึ่งการบริการการท่องเที่ยว บริการที่รับรองการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นในเกาะคอเขานั้น ซึ่งไม่ได้เป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวเท่านั้น แต่เป็นบริการการท่องเที่ยวที่มีทั้งความสะดวกสบายและความบันเทิงแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งในบางโอกาสอาจเป็นตัวดึงดูดใจได้เช่นกัน การบริการการท่องเที่ยวที่สำคัญได้แก่ ที่พัก อาหาร แหล่งจำหน่ายสินค้า แหล่งบันเทิง แหล่งกิจกรรมและบริการอื่นๆ ทั้งนี้รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นอื่น ๆ ด้วย

ในการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก แม้จะเป็นประเด็นสำคัญในการบริการนักท่องเที่ยว แต่สิ่งสำคัญคือความพร้อมของชุมชน ท้องถิ่นในการเพิ่มความสามารถ ศักยภาพทางการบริการท่องเที่ยว ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...การปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การคมนาคม ควรปรับปรุงเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวหรือสถานที่สำคัญให้สะดวกเหมาะสม รวดโดยสารประจำทางหรือเรือบริการนำเที่ยว จัดให้มีเพียงพอรองรับนักท่องเที่ยวและที่สำคัญค่าบริการไม่แพงเกินควร...” (ผู้นำชุมชน, สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...ลานจอดรถมีความสะดวก แต่ทั้งนี้จะต้องมีการสร้างเพิ่มเติมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่อาจจะเพิ่มขึ้นในอนาคต...” (ชาวบ้าน, สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...การรักษาความสะอาดนั้น ควรจัดให้มีถังขยะรองรับไว้ในตำแหน่งที่เหมาะสมและปริมาณเพียงพอกับความต้องการ ทั้งนี้ รวมถึงเจ้าหน้าที่ดูแลความสะอาดในแหล่งท่องเที่ยวด้วย จะต้องมีการดูแลอย่างสม่ำเสมอ...” (นักท่องเที่ยว, สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

สรุป จากการศึกษา พบว่า แนวทางการส่งเสริมเพิ่มความสามารถในการบริการนักท่องเที่ยวในชุมชนเกาะคอเขาจะต้องมีการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การคมนาคม รถโดยสารประจำทางหรือเรือบริการนำเที่ยว จัดลานจอดรถจัดให้มีเพียงพอรองรับนักท่องเที่ยว และการรักษาความสะอาดซึ่งนับว่าเป็นสิ่งสำคัญในการท่องเที่ยวประการหนึ่ง

แนวทางการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว

แนวทางการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว เนื่องจากการท่องเที่ยวมีสิ่งที่สำคัญที่สุดคือทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัจจัยให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเข้ามาท่องเที่ยวยังเกาะคอเขา เพื่อให้การท่องเที่ยวมีความยั่งยืน จึงจำเป็นต้องมีการรักษาสภาพธรรมชาติให้คงอยู่ในสภาพเดิมมากที่สุด หากจะมีการก่อสร้างปรับปรุงเพื่อการท่องเที่ยวหรือเพื่อการอื่นก็จะต้องคำนึงถึงความกลมกลืนกับธรรมชาติให้ที่สุด ดังนั้นเมื่อมีการขยายตัวทางการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา จึงจำเป็นต้องสร้างความตระหนักถึงการรักษาอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติของชุมชน ที่ต้องการให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและไม่ทำลายสภาพแวดล้อมของเกาะคอเขา ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...คนในชุมชนจะต้องช่วยกันดูแลรักษาทรัพยากรสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวให้คงสภาพเดิมมากที่สุด...” (ผู้นำชุมชน, สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทุกภาคส่วนจะต้องช่วยกันและต้องให้ความร่วมมือ โดยเฉพาะประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งอาศัยอยู่ใกล้บริเวณทะเลหรือแหล่งท่องเที่ยว ต้องร่วมกันดูแลรักษา รวมถึงป้องกันไม่ให้เกิดการรุกรานทำลายพื้นที่ป่าในชุมชน จะด้วยการสร้างที่พักอาศัยหรือการสร้างที่พักโรงแรมก็ตาม...” (กลุ่มพัฒนาองค์กรเอกชน, สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...มีการอบรม รมณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเกาะคอเขา โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือกลุ่ม พัฒนาองค์กรเอกชน เพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่บางครั้งเพื่อผลประโยชน์หรือความสะดวกสบายก็ทำให้ล้มค่านึงในเรื่องนี้ไป...” (ผู้นำชุมชน, สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...การท่องเที่ยวในเกาะคอเขาอาจจะมีการจัดกิจกรรมปลูกป่าทดแทน หรือกิจกรรมการเก็บขยะบนชายหาด แต่ทั้งนี้ในแหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีถังขยะรองรับเพื่อลดปัญหาการทิ้งขยะไม่เป็นที่...” (นักท่องเที่ยว, สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...กลุ่มเยาวชนในท้องถิ่นน่าจะเป็นกลุ่มที่สามารถปลูกฝังสร้างความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ดี รวมถึงการที่จะนำความรู้ที่มีเผยแพร่แก่คนรอบข้างในการช่วยกันรณรงค์การอนุรักษ์...” (นักท่องเที่ยว, สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

สรุป จากการศึกษา พบว่า แนวทางการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว ประชาชนในท้องถิ่นเป็นกลุ่มที่สำคัญในการที่จะช่วย ดูแลรักษาทรัพยากรสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยว เป็นอย่างดี และยังมีกลุ่มเยาวชนซึ่ง เป็นกลุ่มที่สามารถปลูกฝังสร้างความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ดี นอกจากการปลูกฝังสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์แล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการปลูกป่าทดแทนเพื่อรักษาความสมดุลในธรรมชาติไว้ให้คงอยู่กับชุมชนท้องถิ่น เพื่อจะได้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

แนวทางการส่งเสริมการสร้างเศรษฐกิจชุมชน

การท่องเที่ยวของเกาะคอเขามีทั้งกลุ่มที่มองการไกลเป็นกลุ่มนายทุนที่มาจากนอกชุมชน และกลุ่มทุนจากต่างประเทศ ซึ่งจะมองถึงการลงทุนระยะยาวแต่มีค้อยได้มองถึงความยั่งยืน ชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่รู้ว่าตนเองจะสามารถสร้างหารายได้จากการท่องเที่ยวได้อย่างไร แต่สิ่งเดียวที่มองเห็นอย่างง่ายคือการขายที่ดินให้กับนักลงทุน จึงทำให้ธุรกิจการซื้อขายของเกาะคอเขาขายตัวอย่างรวดเร็ว ภายหลังจากเหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิ เมื่อปี 2547 ที่ผ่านมามาทำให้ที่ดินมีราคาถูกลง จนกระทั่งชาวบ้านเริ่มหันมาคิดหาวิธีลงทุนหรือการสร้างรายได้จากความรู้ ภูมิปัญญาที่มีอยู่ในท้องถิ่น ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...ทุนของชุมชน ไม่ได้หมายถึงแต่เพียงเงิน แต่รวมถึงทรัพยากร ผลผลิต ความรู้ ภูมิปัญญา ทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางสังคม กฎเกณฑ์ทางสังคมที่ร้อยรัดผู้คนให้อยู่ร่วมกันเป็นชุมชน...” (ผู้นำชุมชน, สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...ในชุมชนมีการรวมตัวกันเพื่อประกอบธุรกิจในระดับรากหญ้าย่อมมาหลาย ซึ่งเป็นธุรกิจที่ยังมีขนาดไม่ถึงวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือสหกรณ์ แต่เป็นธุรกิจที่สามารถช่วยเหลือเศรษฐกิจของชุมชนได้ในระดับหนึ่ง...” (นักวิชาการพัฒนาชุมชน , สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะคอเขาหรือหน่วยงานของรัฐมีการเข้ามาอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพในชุมชน แต่ก็ไม่บ่อยนัก บางครั้งก็ศึกษาเพิ่มเติมหรือจากการฝึกฝนประสบการณ์จากผู้รู้ในชุมชนเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญนำมาประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว หรือในอาชีพอื่น...” (ชาวบ้าน, สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

“...เนื่องจากชุมชนส่วนใหญ่ขาดความเข้าใจและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จึงมองว่าการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวที่สามารถทำได้คือการพานักท่องเที่ยวไปเที่ยว แต่ไม่รู้ว่าจะยังมีอีกมากมาย เช่น วัตถุดิบที่ใช้ในการท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นอาหาร ผัก เนื้อสัตว์ เป็นต้น เป็นการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ทำให้เศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้น ...” (พัฒนากรจังหวัด , สัมภาษณ์ มิถุนายน 2553)

สรุป จากการศึกษา พบว่า แนวทางการส่งเสริมการสร้างเศรษฐกิจชุมชน คือการสร้างให้คนในชุมชนมีรายได้จากการการท่องเที่ยว และมีอาชีพที่เกี่ยวข้องหรือสนับสนุนกับการท่องเที่ยวในชุมชน อาจจะเป็นผู้ผลิตวัตถุดิบที่ใช้ในการท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นอาหาร ผัก เนื้อสัตว์ ฯลฯ

บทที่ 7

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา จังหวัดพังงา ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา จังหวัดพังงา 2) เพื่อศึกษาความต้องการในการจัดการการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา ของจังหวัดพังงา และ 3) เพื่อกำหนดแนวทางส่งเสริมพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา จังหวัดพังงา ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้แบ่งเป็น 4 กลุ่มหลัก คือ 1) ผู้นำชุมชน 2) ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นายอำเภอ พัฒนาการอำเภอ นักวิชาการพัฒนาชุมชน กลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน 3) นักท่องเที่ยว/ผู้มาเยือน และ 4) ชาวบ้าน/ประชาชนในท้องถิ่น

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ ประเด็นการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ ระดับลึก ประกอบการสังเกต ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ระดับลึก การจดบันทึก การถอดเทป มาตรวจสอบความถูกต้อง จัดลำดับความสำคัญของข้อมูล เมื่อสิ้นสุดการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักก็นำข้อมูลมาวิเคราะห์เป็นประเด็นต่างๆ และเสนอข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปรากฏการณ์จริงที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา จังหวัดพังงา

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา จังหวัดพังงา ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นพบปรากฏการณ์ ดังนี้

1. สภาพปัญหาจากการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา

จากการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาจากการท่องเที่ยวที่น่าสนใจอยู่ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านบริการการท่องเที่ยว และด้าน การตลาดการท่องเที่ยว ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว

1) ด้านสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในเกาะคอเขาถูกทำลาย ทั้งโดย ประชาชนในพื้นที่ นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการท่องเที่ยวที่ไม่รู้คุณค่าและความสำคัญของทรัพยากร เช่น การบุกรุกทำลาย เผาถาง เผาป่า เพื่อใช้ในกิจกรรมต่างๆ เป็นต้น การเพิ่มจำนวนประชากรในแหล่งท่องเที่ยวอย่างรวดเร็วทำให้สภาพแวดล้อมถูกทำลาย

2) แหล่งท่องเที่ยว ประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นโบราณสถานที่มี ร่องรอยทางประวัติศาสตร์ ได้แก่ เมืองโบราณทุ่งตึก ศาลเจ้าจีนโบราณ หลุมฝังศพคนจีนโบราณ แหล่งแร่ดิบูกโบราณ และตำนานคนร่อนแร่ วัดกันตาราม หรือวัดทุ่งตึก และสำนักสงฆ์บ้านนอกนา

3) แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต เป็นรูปแบบการดำเนินชีวิตของประชาชน เนื่องจากเกาะคอเขาเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 จนถึงยุคการทำเหมืองแร่ดิบูก ลักษณะสังคมจึงเป็นชุมชนกลุ่มชาวไทยเชื้อสายจีนและชาวไทยพื้นถิ่น ได้เข้ามาอาศัยอยู่ร่วมกัน อาชีพในอดีต คือ การทำเหมืองแร่ดิบูกและการทำประมงพื้นบ้าน

ด้วยความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม นำไปสู่มีจุดเด่นที่น่าสนใจแตกต่างกันไปตามความเชื่อและวิถี ชีวิต ยังคงความงดงามทางด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมผ่านรูปแบบประเพณีที่ได้รับการสืบทอดมากันหลายชั่วอายุคน ประเพณีเหล่านี้เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย อาทิเช่น ประเพณีการเกิด ประเพณีแต่งงาน ประเพณีงานบวช ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีลอยแพ ประเพณีทำขวัญข้าว ประเพณีกินเจ ประเพณีลอยกระทง ประเพณีวันสารทเดือนสิบ ประเพณีขึ้นบ้านใหม่ ประเพณีวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาต่างๆ เป็นต้น

4) แหล่งท่องเที่ยวยังไม่ได้รับการพัฒนาหรือปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ให้มีความสวยงาม ให้เป็นที่น่าสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับผู้ใช้สัมผัสภาพ ซึ่งมีความเห็นว่าสภาพโดยรวมของสถานที่ที่น่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้นั้นยังไม่ได้รับการพัฒนา บางแห่งมีสภาพรกร้างว่างเปล่าขาดการดูแลบำรุงรักษา ให้ทรงคุณค่าแห่งมรดกทางภูมิปัญญาในอดีต ทรัพยากรการท่องเที่ยวเหล่านี้อยู่ในสภาพที่ชำรุดทรุดโทรมไปโดยไม่ได้รับการบูรณะ ทำให้ไม่เหมาะแก่การเข้าไปเยี่ยมชม และไม่มีการก่อสร้างเพื่อให้เป็นจุดดึงดูดด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่

5) แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนไม่มีแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ เพื่อเป็นการศึกษาเรียนรู้สำหรับอนุชนรุ่นหลัง และเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

1.2 ด้านบริการการท่องเที่ยว

1) การเดินทางไปสู่แหล่งท่องเที่ยวสามารถเดินทางได้สะดวก แต่ต้องมีการปรับปรุงเส้นทางคมนาคมที่เกิดการชำรุดให้อยู่ในสภาพที่ดี

2) แหล่งท่องเที่ยวไม่มีการติดตั้งป้ายบอกทางหรือนำแหล่งท่องเที่ยวตามแบบมาตรฐานสากลเพื่ออำนวยความสะดวกต่อนักท่องเที่ยวในการเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวของเกาะคอเขา

3) ระบบการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวไม่มีผู้คอยรับผิดชอบดูแลรักษาความสะอาดในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ไม่มีการจัดหา軒ระรองรับขยะมูลฝอยที่สวยงาม และเหมาะสมกับสถานที่

- 4) มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว การส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว
 - 5) การบริการด้านภัตตาคารและร้านอาหาร พบว่า มีร้านอาหารที่สะอาด ถูกสุขลักษณะ แต่ไม่เพียงพอกับการท่องเที่ยว
 - 6) การให้บริการสินค้าและของที่ระลึก ปัจจุบันมีสภาพภูมิทัศน์ไม่สวยงาม สินค้ามีน้อย ขาดการรวมกลุ่มผู้ผลิต ต่างคนต่างทำ และไม่ได้รับการพัฒนาเทคนิคทางการตลาด ให้แก่กลุ่มผู้ประกอบการสินค้าและของที่ระลึก
 - 7) การให้บริการที่พักค้างแรมสำหรับนักท่องเที่ยว ในพื้นที่ท่องเที่ยวไม่มีสถานที่พักแรมที่สะอาด ราคาเหมาะสม โดยให้ข้อมูลว่าไม่เคยเข้าพัก ไม่ทราบข้อมูลเรื่องที่พัก นั้นแสดงให้เห็นถึงที่พักไม่มีสิ่งดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวไม่สนใจเข้าพัก
 - 8) การให้บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ไม่มียุวมัคคุเทศก์ อาสาสมัครนำเที่ยว และมัคคุเทศก์ท้องถิ่นนำเที่ยวเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยว
 - 9) การบริการด้านสารสนเทศ ไม่มีการให้บริการด้านระบบการให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวไม่ได้รับความรู้ ความเข้าใจจากเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวของเกาะคอเขา
 - 10) การบริการระบบการติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์ โทรสาร อินเทอร์เน็ต สื่อที่เป็นความรู้ของแหล่งท่องเที่ยวไม่มีความเหมาะสม
 - 11) สำหรับการให้บริการด้านการขนส่ง มีรถโดยสาร รถรับจ้างเรือโดยสารไว้คอยบริการนักท่องเที่ยวน้อย
- 1.3 ด้านการตลาดการท่องเที่ยว
- 1) การตลาดการท่องเที่ยวของเกาะคอเขายังไม่เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายของนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร เนื่องจากยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ที่จะทำหน้าที่ในการวางแผนการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา
 - 2) ขาดการโฆษณาประชาสัมพันธ์ข้อมูลทางด้านแหล่งท่องเที่ยวและที่พักให้นักท่องเที่ยวทราบ
 - 3) นอกจากนี้ควรณรงค์ให้ประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวรู้ถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรการท่องเที่ยวบนเกาะคอเขา อย่างจริงจัง โดยมีการ โฆษณาประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในหลายรูปแบบอย่างต่อเนื่อง
 - 4) การบริหารจัดการ เพื่อการสนับสนุนการท่องเที่ยวการจัดบุคลากรสำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวมีไม่เพียงพอ ซึ่งบุคลากรยังขาดความรู้ประสบการณ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

5) การจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนการท่องเที่ยวจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความจำกัด เนื่องจากงบประมาณมีไม่เพียงพอ การจัดสรรเครื่องมืออุปกรณ์เพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวยังไม่เพียงพอและยังไม่แพร่หลาย ซึ่งมีผลให้การท่องเที่ยวของพื้นที่เกาะคอเขายังไม่เป็นที่รู้จัก

2. ความต้องการจากการท่องเที่ยวเกาะคอเขา จังหวัดพังงา

2.1 ความต้องการความปลอดภัยในการท่องเที่ยว ทั้งชีวิตและทรัพย์สิน

2.2 ความต้องการในความสะดวกสบายจากการท่องเที่ยว เรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

2.3 ความต้องการสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน/ท้องถิ่น

3. แนวทางส่งเสริมพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา จังหวัดพังงา

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของเกาะคอเขาจำแนกออกเป็น 6 แนวทางดังต่อไปนี้

3.1 แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ภาครัฐและเอกชนด้านการท่องเที่ยว การที่จะให้ชุมชนดำเนินการท่องเที่ยว ได้นั้นมีความจำเป็นที่จะต้องเตรียมความพร้อมและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนทุกกระบวนการร่วมกับภาครัฐและภาคเอกชน ในขณะเดียวกันก็ต้องรณรงค์กับคนในสังคมให้เห็นความแตกต่างของการท่องเที่ยว โดยชุมชนกับการท่องเที่ยวทั่วไป กระตุ้นให้คนในสังคมเห็นความสำคัญและเป็นนักท่องเที่ยวที่สนใจการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ระหว่างเจ้าของบ้านกับผู้มาเยือน นอกจากนี้ยังเป็นการเพิ่มการรับรู้และความเข้าใจในบทบาทของชุมชนท้องถิ่นอีกด้วย

3.2 แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคในแหล่งท่องเที่ยวเกาะคอเขา อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีบทบาทต่อการลงทุนพัฒนาด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ซึ่งจะสร้างความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น ดังจะเห็นได้ว่า ตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ นอกจากจะต้องมีความสวยงามตามธรรมชาติมีศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์แล้ว ยังจะต้องมีความสะดวกสบายในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีน้ำสะอาดใช้ สามารถใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าได้บ้างพอสมควร มีบริการติดต่อสื่อสารที่สะดวก รวดเร็ว เหล่านี้เป็นองค์ประกอบหรือปัจจัยที่สำคัญที่จะช่วยสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวควบคู่ไปกับความงามล้ำค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยว

แม้ว่าการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานต่างๆ ส่วนใหญ่แล้วจะจัดให้มีขึ้นโดยมีสาเหตุเนื่องจากการพัฒนาเศรษฐกิจในสาขาสำคัญอื่นๆ ก็ตามแต่ก็ยังมีอีกหลายกรณี

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการสร้างถนน สนามบินขนาดใหญ่ การสื่อสาร โทรคมนาคม การไฟฟ้า การประปา ในพื้นที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่ ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญเติบโต และประชาชนในท้องถิ่นได้รับความสะดวกสบายไปพร้อมๆ กัน

3.3 แนวทางการส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว

กลยุทธ์ทางการตลาดควรมีเป้าหมายว่า จะทำอย่างไรที่ผู้ประกอบการจะทำให้ลูกค้าหรือนักท่องเที่ยว เห็นคุณค่าของสิ่งที่เรานำเสนอ ไม่ว่าจะเป็แหล่งท่องเที่ยว การบริการอาหาร และองค์ประกอบ อื่น ๆ ที่ทำให้นักท่องเที่ยวสุขภาพ สบายใจ พึงพอใจ และเกิดความประทับใจ พร้อมทั้งจะยอมเสีย ค่าใช้จ่าย เวลา และโอกาสอื่นๆ มาใช้บริการหรือผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่เรามีให้ ซึ่งกลยุทธ์ทาง การตลาดนี้ Hawkins, Best and Coney (2001:19) ได้เสนอความเห็นว่ จำเป็นต้องอาศัยการบูรณา การรวมตัวของส่วนประสมทางการตลาด(Marketing Mix) ประกอบด้วยผลิตภัณฑ์ ราคา การ สื่อสาร การเผยแพร่ และการบริการที่มีให้แก่ตลาดเป้าหมาย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการช่วยใ้ นักท่องเที่ยวตัดสินใจ

3.4 แนวทางการส่งเสริมเพิ่มความสามารถในการบริการการท่องเที่ยวในชุมชนการ เพิ่มขีดความสามารถในการให้บริการการท่องเที่ยวรวมชุมชนเกาะคอเขา ประกอบไปด้วย การ ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว การสื่อสารความหมายในแหล่งท่องเที่ยว และ การพัฒนาบุคลากร โดยเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นการอำนวยความสะดวก ให้แก่นักท่องเที่ยว และสร้างความมีระเบียบสวยงาม สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมา ท่องเที่ยวได้

3.5 แนวทางการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในชุมชนเพื่อการ ท่องเที่ยว ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญและจำเป็นต่อมนุษย์เราเป็น อย่างมาก เพราะเป็นสิ่งที่เอื้ออำนวยประโยชน์แก่มนุษย์ใน ด้านต่างๆ กล่าวคือ เป็นอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยา รักษาโรค และที่อยู่อาศัย หากขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่จำเป็นแล้วจะ ก่อให้เกิดปัญหาหาคับมนุษย์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้และจะทำให้เกิดความยากจนขึ้น ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงพบอยู่เสมอว่า ท้องถิ่นใดขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีจะทำให้เกิดความ ลำบากยากไร้ของประชาชนในท้องถิ่น เนื่องจากประชาชนได้อาศัยทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่มีในท้องถิ่นเพื่อการประกอบอาชีพอยู่ด้วย เช่น ป่าไม้ แหล่งน้ำ เป็นต้น นอกจากนี้ ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งใกล้ชิดกับความเป็นอยู่ของประชาชน เช่น อากาศเป็นพิษ ขยะมูล ฝอย น้ำเน่าเสีย หากไม่มีแนวทางในการจัดการหรือแก้ไขแล้ว ย่อมส่งผล กระทบต่อ คุณภาพชีวิตของประชาชนและส่งผลในการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่นในที่สุด

3.6 แนวทางการส่งเสริมการสร้างเศรษฐกิจชุมชน ก ารพัฒนาการท่องเที่ยว
ภายในประเทศ มีความสำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมาก เป็นโอกาสในการกระจาย
รายได้สู่ชุมชนในชนบท และการจ้างงานในท้องถิ่น ภาครัฐจึงได้กำหนดแนวทางการส่งเสริมการ
ท่องเที่ยวของเกาะคอเขา โดยการส่งเสริมการสร้างเศรษฐกิจชุมชน ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของ
ชุมชน โดยภาครัฐและเอกชนจะสนับสนุนด้านความรู้ ประสบการณ์ และงบประมาณอุดหนุนผ่าน
กลไกของรัฐในรูปแบบต่าง ๆ

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา จังหวัดพังงา
พบว่า

สภาพปัญหาการท่องเที่ยว

1. ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว

จากผลการวิจัยพบว่า ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวในชุมชนเกาะคอเขา มีอยู่อย่าง
หลากหลายและมีจุดเด่น ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
ประเพณี และวิถีชีวิต แต่เนื่องจากขาดการส่งเสริม พัฒนา ปรับปรุง ให้มีความพร้อม ความสวยงาม
รองรับการท่องเที่ยว ทำให้แหล่งท่องเที่ยวไม่น่าสนใจ ไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร
ทั้งนี้ กุลวรา สุวรรณพิมล (2548) ได้อธิบายว่า สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวหรือทรัพยากรการ
ท่องเที่ยว ประกอบด้วย ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ทางประวัติศาสตร์ โบราณสถาน
โบราณวัตถุ ศาสนา และศิลปะและวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตความเป็นอยู่ และกรมส่งเสริมการ
ปกครองท้องถิ่น (ม.ป.ป.) ที่ได้กำหนดหลักดำเนินการด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยการพัฒนา
บูรณะ ฟื้นฟูมรดกและทรัพย์สินทางวัฒนธรรม การรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวและวิถีชีวิตให้คง
อยู่ และการเพิ่มความหลากหลายของรูปแบบการท่องเที่ยว การส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
แห่งใหม่

แหล่งท่องเที่ยวของเกาะคอเขายังไม่ได้รับการพัฒนาหรือปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ให้มี
ความสวยงาม ให้เป็นที่น่าสนใจ ทรัพยากรการท่องเที่ยวเหล่านี้อยู่ในสภาพที่ชำรุดทรุดโทรมไป
โดยไม่ได้รับการบูรณะ ทำให้ไม่เหมาะแก่การเข้าไปเยี่ยมชม และไม่มีการก่อสร้างเพื่อให้เป็นจุด
ดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว สอดคล้องกับ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548) ที่ว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวที่
ต้องมีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction) เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของทรัพยากรการท่องเที่ยว
ที่ต้องมีสิ่งดึงดูดใจอย่างใดอย่างหนึ่ง ในการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทาง ไปเยี่ยมชมเยือนสถานที่
นั้นๆ

2. ด้านบริการการท่องเที่ยว

จากผลการวิจัยพบว่า การบริการการท่องเที่ยวของเกาะคอเขายังประสบกับปัญหาต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา จะต้องมีการพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกหลัก ประกอบด้วย ระบบไฟฟ้า ระบบน้ำประปา ถึงขณะบริเวณแหล่งท่องเที่ยว สถานที่จอดรถ ร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม ห้องน้ำ ให้มีเพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับ (ราณี อธิชัยกุล, 2544) ที่ว่าปัจจัยสำคัญที่นักท่องเที่ยวพิจารณาก่อนการตัดสินใจท่องเที่ยว คือ ระบบโครงสร้างพื้นฐานบริเวณแหล่งท่องเที่ยวและการบริการอำนวยความสะดวกที่รองรับนักท่องเที่ยว หรือโครงสร้างด้านการท่องเที่ยว

การบริการการท่องเที่ยวโดยภาพรวม จะเห็นได้ว่ายังไม่มีการดำเนินงานโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยว ทั้งนี้ หากต้องการส่งเสริมการท่องเที่ยวด้านบริการการท่องเที่ยว ต้องนำเอาแนวคิดของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2542) และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (ม.ป.ป.) ที่อธิบายว่า การให้บริการเพื่อการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่นั้นๆ เป็นการให้ความสำคัญสะดวกระหว่างการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะบริการการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ บริการขนส่งภายในแหล่งท่องเที่ยว บริการที่พักแรม บริการอาหารและบันเทิง บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ รวมถึงบริการจำหน่ายสินค้าของที่ระลึก มาปรับใช้ให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ สอดคล้องกับ วินิจ วีรยางกูร (2532) กล่าวว่า สิ่งอำนวยความสะดวกเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะทำให้สถานที่ท่องเที่ยวอยู่ในความนิยมของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ ยังมี สถานที่จอดรถ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ที่มาเกาะคอเขา แต่อย่างไรก็ตามแม้ชุมชนได้จัดสถานที่จอดรถหลายแห่งให้แก่นักท่องเที่ยวแต่ยังไม่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว

สำหรับเรื่องเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญอีกประการหนึ่งในการบริการนักท่องเที่ยว (เพ็ญศรี เจริญวานิช, 2541) พบว่าปัญหาและอุปสรรคในระดับสำคัญมากที่สุดคือ การขาดเจ้าหน้าที่ดูแลแนะนำแหล่งท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว ทั้งนี้ วิชัย เทียนน้อย (2540) ได้กล่าวอีกว่าการโฆษณาเป็นสิ่งสำคัญที่สถานที่ท่องเที่ยวต้องกระทำ เป็นการชี้แจงข้อพึงปฏิบัติแก่นักท่องเที่ยว แต่การทำป้ายโฆษณาหรือชี้แจงข้อบังคับต่างๆ ควรทำด้วยความรอบคอบ

3. ด้านการตลาดการท่องเที่ยว

จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรมีการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา โดยจัดการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องและให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง สอดคล้องกับ (ราณี อธิชัยกุล, 2544) ที่ว่า การส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวเป็นหัวใจของความสำเร็จของการพัฒนาการท่องเที่ยว เนื่องจากแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจะไม่มี

ความหมาย หากนักท่องเที่ยวไม่รู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว การส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นการติดต่อสื่อสารระหว่างองค์กรบริหารแหล่งท่องเที่ยวกับนักท่องเที่ยว เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งภายในและต่างประเทศให้เดินทางมาเที่ยว

การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของเกาะคอเขายังคงมีการพัฒนาเรื่องวิธีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จัก เช่นการคิดป้ายหรือมีเอกสารแสดงข้อควรปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว

4. ความต้องการจากการท่องเที่ยวเกาะคอเขา จังหวัดพังงา

จากผลการวิจัยพบว่า ความต้องการ จากการท่องเที่ยวเกาะคอเขา จังหวัดพังงา ทั้งชุมชนและนักท่องเที่ยวผู้มาเยือนส่วนใหญ่ต้องการความปลอดภัยทั้งทางด้านชีวิตและทรัพย์สิน ในแหล่งท่องเที่ยวให้มีการคิดป้ายเตือนหรือแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวที่เห็นได้ชัดเจน จัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยบริการนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับ (ราณี อธิชัยกุล, 2544) ที่ว่า การคุ้มครองรักษาความปลอดภัยและบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยวเป็นการให้ความสำคัญคุ้มครองดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวจากการใช้บริการท่องเที่ยว เพื่อมิให้เกิดอุบัติเหตุหรือถูกหลอกลวง

5. แนวทางส่งเสริมพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา จังหวัดพังงา

การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวย่อมเหมือนกับเหรียญสองด้านที่สะท้อน ทั้งผลกระทบด้านบวกและด้านลบ จากการศึกษาพบว่า การท่องเที่ยวที่ถูกจัดการโดยคนในชุมชน เกาะคอเขาเป็นการท่องเที่ยวในระดับ ท้องถิ่นหรือชุมชน ดังนั้น ผลกระทบและปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของสิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวได้ส่งผลต่อความเสื่อมโทรมของพื้นที่ทำให้ศักยภาพของพื้นที่ลดลง (บุษบา สิทธิการ, 2550) ในความคิดเห็นเฉพาะภาครัฐและภาคเอกชนมีมุมมองเกี่ยวกับผลกระทบด้านบวกจากการท่องเที่ยวในชุมชนว่าเป็นโอกาสที่ชุมชนจะเป็นที่รู้จักมากขึ้นเมื่อมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเข้ามา ซึ่งผลดีที่จะตามมาคือการรื้อฟื้น ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมเก่าแก่ที่ใกล้จะเลือนหายไปให้กลับมาอีกครั้ง และดึงดูดความสนใจของผู้ที่เดินทางมาให้สนใจในเอกลักษณ์ของชุมชน ดังนั้นในมิติของภาครัฐและเอกชนจึงมองเม็ดเงินทางด้านเศรษฐกิจที่จะนำเข้ามา ทำให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นหรือเป็นรายได้เสริมจากการเพิ่มผลผลิตจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของชุมชนที่การท่องเที่ยวทำให้เกิดการกระจายรายได้ ชุมชนสามารถจัดการท่องเที่ยวด้วยตนเอง และส่งเสริม ให้เกิดการสร้างงานสร้างอาชีพ

สิ่งที่น่าสนใจและสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและการท่องเที่ยว คือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างเจ้าบ้าน นักท่องเที่ยวและภาครัฐ/เอกชนที่

ได้เรียนรู้ร่วมกับชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวไปในทิศทางที่เหมาะสม ซึ่งการมีส่วนร่วมของภาคีจะเป็นแนวทางในการจัดการที่ดีและผลักดันให้เกิดการท่องเที่ยวในชุมชนที่ดีได้ (รุ่งรัตน์ ทองสกุล, 2549) อีกทั้งทุกฝ่ายมองว่าสิ่งที่เกิดขึ้นกับชุมชนคือ การอนุรักษ์วัฒนธรรมที่ทรงคุณค่า และอยากถ่ายทอดและสืบทอดต่อไป ทั้งนี้ปัจจัยความเข้มแข็งของชุมชนขึ้นอยู่กับทำให้ค่าน้ำหนักว่าจะมุ่งเน้นประเด็นใดเป็นหลักเพราะถ้าหากชุมชนมองประเด็นรายได้เป็นสำคัญ นั้นย่อมหมายถึงความล้มเหลวอย่างสิ้นเชิงในการจัดการ แต่หากมองในเชิงการเรียนรู้และการอนุรักษ์ย่อมทำให้ชุมชนสามารถพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นไปตามที่ชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องการ

ทั้งนี้ ชุมชนควรทำความเข้าใจต่อการรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมและบทบาทของตนเองอย่างถ่องแท้ก่อนที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนให้เกิดความยั่งยืน (สุรศักดิ์ พิมพ์เสน, 2545) โดยมีแนวทางจัดการตั้งแต่ระดับแผนหรือนโยบายเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว จนถึงการปฏิบัติหรือสร้างกระบวนการทำงานอย่างมีส่วนร่วม

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา จังหวัดพังงา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีการกำหนดเขตพื้นที่ท่องเที่ยว เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวบนเกาะคอเขาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและประวัติศาสตร์ หากเปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าไปโดยขาดการควบคุมอาจเกิดความเสี่ยงที่ไม่อาจสร้างทดแทนได้ การเพิ่มขึ้นของการบริการด้านท่องเที่ยว เช่น ที่พักแรม ร้านอาหาร
2. ควรมีการจัดทำแผนแม่บทเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา ทั้งนี้ ในการจัดทำแผนแม่บทเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจะต้องมีความครอบคลุมองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในทุกด้านทั้งด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านบริการการท่องเที่ยว และด้านการตลาดการท่องเที่ยว โดยให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการท่องเที่ยวมีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน รวมทั้งเพื่อให้การดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวให้ผลประ โยชน์แก่ชุมชนและท้องถิ่นอย่างแท้จริง
3. ควรกำหนดกรอบการพัฒนาการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยว โดยมีมาตรฐานที่ชัดเจน จะต้องมีการควบคุมดูแลรักษาและจัดการทรัพยากรให้คงสภาพเดิมไว้ให้มากที่สุด หลีกเลี่ยงหรือลดเว้นการปล่อยให้นักท่องเที่ยวเข้าไปในพื้นที่ที่ง่ายต่อการกระทบและพื้นตัวได้ยาก

4. ควรส่งเสริมให้มีการจัดทำกฎ ระเบียบ สำหรับการเข้าชมสถานที่ต่างๆ อย่างเหมาะสม เพื่อเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสามารถพัฒนาไปสู่การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

5. มีการใช้กฎหมายในการควบคุมดูแล รักษาสภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่ง ท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด โดยเน้นการแนะนำ ตักเตือน ให้ความรู้สร้างวินัยการท่องเที่ยวควบคู่กันไป

6. เปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนตัดสินใจ และติดตามประเมินผล ตลอดจนได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาการท่องเที่ยว รวมทั้งทำให้เกิดความร่วมมือ และสนับสนุนจากภาครัฐให้มากขึ้น

7. หน่วยงานภาครัฐควรนำระบบการบริหารจัดการสารสนเทศมาใช้ในการประชาสัมพันธ์ และเพิ่มมูลค่าทางการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานทั้งภายในและภายนอก

8. ควรส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาอาชีพที่สอดคล้องเหมาะสมกับท้องถิ่นให้แก่ประชาชน เพื่อรองรับธุรกิจในระบบการท่องเที่ยว เช่น ยุวมัคคุเทศก์ อาสาสมัครนำเที่ยว กลุ่มผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เป็นต้น

9. ควรมีการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันรับผิดชอบทางด้านการท่องเที่ยว รวมถึงการระดมความเห็นในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับท้องถิ่น ซึ่งอาจดำเนินการในรูปของคณะกรรมการที่มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเป็นกรรมการเพื่อประสานให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. จัดอบรมวิธีการจัดการการท่องเที่ยวแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการ ท่องเที่ยว เพื่อให้ทราบถึงวิธีการจัดการที่เหมาะสมสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ได้

2. จัดตั้งเครือข่ายหรือเข้าร่วมเครือข่ายการท่องเที่ยว เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

3. สนับสนุนและส่งเสริมการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวโดยการจัดทำโครงการประชาสัมพันธ์ข่าวสารการท่องเที่ยวสู่ภาคธุรกิจ และเอกชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยเพื่อศึกษาแนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเกาะคอเขา

2. การศึกษาแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนเกาะคอเขา หรือพื้นที่ใกล้เคียง

3. ควรศึกษาศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา

4. ควรศึกษาเรื่องการจัดทำแผนการตลาดเพื่อรองรับการท่องเที่ยวในท้องถิ่นหรือชุมชน

5. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรเป็นการศึกษาวิจัยที่เป็นคำถามที่ผู้ตอบแบบสอบถามหรือแบบสัมภาษณ์สามารถตัดสินใจหรือเสนอแนะได้โดยไม่ซับซ้อน

งานวิจัยนี้มุ่งหวังให้เป็นงานวิจัยเพื่อประโยชน์แก่สาธารณะและส่งเสริมการท่องเที่ยวของไทย ให้คนไทยได้รับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ส่งเสริมให้นิยมท่องเที่ยวในประเทศเพิ่มขึ้น การสร้างความร่วมมือกับประชาชนในชุมชน/ท้องถิ่นผลักดันให้เป็นการท่องเที่ยวระดับโลกได้ ผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยนี้คงมีประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าวิจัยและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของประเทศชาติต่อไปในอนาคต

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, สำนักงาน. (2545). การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.
กรุงเทพฯ : สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- _____. (2552). ข้อมูลท่องเที่ยว 76 จังหวัด. กรุงเทพฯ : สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- _____. (2549). คู่มือแนวทางการจัดการที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท. กรุงเทพฯ :
สำนักงาน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- _____. (2540). แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมและมีปัญหาวิกฤต. กรุงเทพฯ : กองวางแผน
โครงการ.
- จารุภัทร เปลียนกลิ่น. (2549). เที่ยวทั่วไทยไปกับ “นายรอบรู้” สงขลา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ :
สารคดี.
- ฉลองศรี พิมลสมพงศ์. (2544). การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชัยอนันต์ สมุทวนิช. (2541). ทฤษฎีใหม่ : มิติที่ยิ่งใหญ่ทางความคิด. กรุงเทพฯ : สถาบันนโยบาย
การศึกษา.
- ชูสิทธิ์ ชูชาติ. (2548). รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตลุ่มน้ำวาง. เชียงใหม่ : โครงการ
ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม.
- ชูสิทธิ์ ชูชาติ และคนอื่นๆ. (2545). โครงการสำรวจที่พักประเภทเกสต์เฮาส์ในจังหวัดเชียงใหม่
และจังหวัดแม่ฮ่องสอน. กรุงเทพฯ : สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- ดร.รชนี เอมพันธ์ และสุรเชษฎ์ เศรษฐมา. (2539). อุทยานแห่งชาติกับการอนุรักษ์. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นิลชนก ดีอินทร์. (2546). การส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์
เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ธุรกิจนี้ไม่มีอันตรายของ
ประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ซี.พี.บุ๊คสแตนด์คาร์ด.
- ประยูร ศรีประสาธน์. (2542). รายงานการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการ
ดำเนินงานของคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา. ปทุมธานี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- ประสานงานการวิจัยเพื่อท้องถิ่น, ศูนย์. (2546). แผนการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. พังงา : ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดพังงา.
- ป่าไม้, กรม. (2548). การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. กรุงเทพฯ : กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- มนัส ชัยสวัสดิ์. (2547). รายงานการวิจัยเรื่อง การประเมินมาตรการความช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยวหลังเหตุการณ์สึนามิ วันที่ 26 ธันวาคม 2547 จังหวัดภูเก็ต. สงขลา : คณะอุตสาหกรรมบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- มาโนช รักษาศรี. (2546). ปัจจัยในการเลือกท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวมาเที่ยวจังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รชพร จันทรสว่าง. (2546). “ความหมาย ความสำคัญและคำศัพท์ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว” ใน เอกสารชุดฝึกอบรมทางไกล หลักสูตรการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน. หน้า 43. กรุงเทพฯ : สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวและกีฬา และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- รักกิจ ศรีสรินทร์. (2540). การพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ : สถาบันดำรงราชานุภาพ กระทรวงมหาดไทย .
- รัฐวุฒิ เจียมศรีพงษ์. (2541). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมบริเวณหาดบางแสน. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ราณี อีสอชยกุล. (2544). องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล : กลุ่มการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- รามคำแหง, มหาวิทยาลัย. (2548). โครงการวิจัยยุทธศาสตร์การพัฒนาบริเวณเหนือเขื่อนภูมิพล เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วินิจ วีรยางกูร. (2536). การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน. (2549). สถานการณ์การท่องเที่ยวของประเทศไทย. วารสารการท่องเที่ยวไทย. 47(3) : 36.
- สนใจ รชตวัฒน์กุล. (2547). แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่พัทธา. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมบัติ กาญจนกิจ. (2544). นันทนาการและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สถัญญ์ แสงอรัญญา. (2548). การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หรือเชิงนิเวศ (Ecotourism). กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สุรชัย บุญเจริญ และคนอื่นๆ. (2547). โครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อส่งเสริมเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชนลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนบนอย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา.
- สุวิทย์ กุลาเลิศ. (2543). การศึกษาการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศในเขตอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เสรี วังสไพจิตร. (2530). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและปีท่องเที่ยวของไทย 2530. **จุดสารการท่องเที่ยว**. 6(1) : 2-3.
- องค์กรชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้. (2552). **แนวคิดในการพัฒนา**. [Online]. Available : <http://www.swu.go.th> [2552, ธันวาคม 14]
- อภิญา กังสนารักษ์. (2544). **รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในองค์กรที่มีประสิทธิผลระดับคณะของสถาบันอุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิรมย์ พรหมจรรยา และคนอื่นๆ. (2543). การพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อชุมชน กรณีศึกษาชุมชนเกาะยาวน้อย จังหวัดพังงา. ภูเก็ต : โครงการจัดตั้งคณะอุตสาหกรรมบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- อุทิศ ลิ้มสกุล. (2546). การเปลี่ยนแปลง ปัญหาและการจัดการหาดราไวย์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- Carter, R.W. (2000). **Cultural change and tourism : towards a prognostic model**. Queensland : University of Queensland.
- Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1981). **Rural development participation : concept and measures for project design implementation and evaluation**. Ithaca : Rural Development Committee Center for International Studies, Cornell University.
- George, E.W. (2004). **Commodifying local culture for tourism development : The case of one rural community in Atlantic, Canada (Nova Scotia)**. Ontario : University of Guelph (Canada).
- Koufman, H.F. (1949 March). **Participation organized activities in selected kentucky localities**. **Agricultural Experiment Station Bulletins**. 4(1) : 28.

Oakley, P. (1984). **Approaches to participation in rural development**. Geneva : International Office.

Oyola-Yemaiel, A. (1996). **A brief history of conservation, development, tourism and sovereignty**. Miami : Florida International University.

Reeder, W.W. (1974). **Some aspects of the information social participation of farm families in New York State**. New York : Doctoral dissertation, Cornell University.

Rothwell, G.S. (2004). **The routes of Bermudian Society : The theming of Bermudian society as a tourist destination**. Adelphi : University of Maryland College.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือการวิจัย

แนวคำถาม (Guideline) ในการสัมภาษณ์ระดับลึก
เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา จังหวัดพังงา

ชุดที่ 1 สำหรับผู้นำชุมชน

1. เริ่มสนทนา

- 1.1 เริ่มคำถามอุ่นเครื่องด้วยการถามถึงเรื่องที่คุ้นตนาสนใจ
- 1.2 แนะนำตนเองและวัตถุประสงค์ของการสนทนา
- 1.3 ขออนุญาตอัดเทป ถ้าขัดข้องจึงจะขอจดบันทึกการสัมภาษณ์

2. คำถามสร้างความคุ้นเคย

- 2.1 ที่อยู่ปัจจุบันบ้านเลขที่ หมู่ที่ ตำบล อำเภอ
จังหวัด
โทรศัพท์ (บ้าน) มือถือ
ภูมิลำเนาเดิม
- 2.2 ประวัติการศึกษา.....
- 2.3 ประวัติการทำงาน.....
- 2.4 ตำแหน่งหน้าที่ในชุมชนปัจจุบัน.....

3. สภาพปัญหาการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา จังหวัดพังงา

3.1 ท่านพบสภาพปัญหาจากการท่องเที่ยวในหัวข้อต่อไปนี้อย่างไร โปรดอธิบาย

3.1.1) การเดินทาง (สู่เกาะ/ในเกาะ)

.....

.....

.....

.....

.....

3.1.2) สิ่งอำนวยความสะดวก (ห้องน้ำ/การประชาสัมพันธ์/ร้านค้า/ที่พัก/อื่นๆ)

.....

.....

.....

.....

3.1.3) ความปลอดภัย (จากอุบัติเหตุ/อาชญากรรม/มิฉะฉิน)

.....

.....

.....

.....

3.1.4) สภาพแวดล้อม (ขยะ/น้ำเสีย/สิ่งปลูกสร้าง)

.....

.....

.....

.....

3.1.5) สาธารณูปโภค (น้ำประปา/ไฟฟ้า)

.....

.....

.....

.....

4. การบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนเกาะคอเขา จังหวัดพังงา เป็นอย่างไร

4.1) ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว

.....

.....

.....

4.2) ด้านการบริการท่องเที่ยว

.....

.....

.....

4.3) ด้านการตลาด

.....
.....

5. ความต้องการในการท่องเที่ยวในชุมชนเกาะคอเขา

5.1) ความปลอดภัย.....

.....

5.2) สิ่งอำนวยความสะดวก.....

.....

5.3) การสนับสนุนจากองค์กรต่างๆ

.....

5.4) อื่นๆ.....

.....

6. การบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนเกาะคอเขาที่มีประสิทธิภาพเป็นอย่างไร

ท่านมีกลวิธีในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวทำให้เกิดความยั่งยืนเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

7. ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็น อื่น ๆ ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเกาะคอเขาอย่างมีประสิทธิภาพ

.....

.....

.....

7. กล่าวขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวอำลา มอบของที่ระลึก (ถ้ามี)

ผู้สัมภาษณ์

วัน เดือน ปี

สถานที่

เวลา

แนวคำถาม (Guideline) ในการสัมภาษณ์ระดับลึก
เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา จังหวัดพังงา

ชุดที่ 2 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา
(นายอำเภอ/พัฒนากรจังหวัด/พัฒนาชุมชน/กลุ่มเอ็นจีโอ)

1. เริ่มสนทนา

- 1.1 เริ่มคำถามอุ่นเครื่องด้วยการถามถึงเรื่องที่คุ้นสนทนาสนใจ
- 1.2 แนะนำตนเองและวัตถุประสงค์ของการสนทนา
- 1.3 ขออนุญาตอัดเทป ถ้าขัดข้องจึงจะขอจดบันทึกการสัมภาษณ์

2. คำถามสร้างความคุ้นเคย

- 2.1 ชื่อ -สกุล.....
- 2.2 สถานที่ตั้ง บ้านเลขที่ หมู่ที่ ตำบล อำเภอ
- จังหวัด โทรศัพท์
- 2.3 ตำแหน่ง/หน้าที่ในปัจจุบัน.....

3. คำถามตามโจทย์วิจัย

3.1 ท่านพบสภาพปัญหาจากการท่องเที่ยวในหัวข้อต่อไปนี้ได้อย่างไร

3.1.1) ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว

* ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.....

.....

* ประวัติศาสตร์.....

.....

* โบราณคดี.....

.....

* วัฒนธรรม.....

.....

3.1.2) ด้านการตลาดท่องเที่ยว

.....
.....
.....

3.1.3) ด้านบริการการท่องเที่ยว

* ที่จอดรถ.....

.....

* ห้องสุขา.....

.....

* น้ำดื่ม/ น้ำใช้.....

.....

* ไฟฟ้า.....

.....

* โทรศัพท์/การสื่อสาร.....

.....

3.1.4) ด้านการส่งเสริม สนับสนุนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

* ทุน/งบประมาณ.....

.....

* องค์ความรู้.....

.....

3.1.5) ด้านความปลอดภัย

* ความปลอดภัยบริเวณที่พัก/สถานที่ท่องเที่ยว.....

.....

* การให้ข้อมูลเพื่อความปลอดภัย.....

.....

* การทำกิจกรรมท่องเที่ยว.....

.....

* ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน.....

.....

4. ความต้องการในการท่องเที่ยวในชุมชนเกาะคอเขา

4.1) ความปลอดภัย.....

.....

4.2) สิ่งอำนวยความสะดวก.....

.....

4.3) การสนับสนุนจากองค์กรต่างๆ

.....

4.4) อื่นๆ.....

.....

5. ท่านมีแนวทางที่จะพัฒนาศักยภาพของชุมชนเกาะคอเขาอย่างไร เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น

.....

.....

.....

.....

6. ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

7. กล่าวขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวอำลา มอบของที่ระลึก (ถ้ามี)

ผู้สัมภาษณ์

วัน เดือน ปี

สถานที่

เวลา

แนวคำถาม (Guideline) ในการสัมภาษณ์ระดับลึก
เรื่อง **แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา จังหวัดพังงา**

ชุดที่ 3 นักท่องเที่ยว/ผู้มาเยือน

1. เริ่มสนทนา

- 1.1 เริ่มคำถามอุ่นเครื่องด้วยการถามถึงเรื่องที่ผู้สนทนาสนใจ
- 1.2 แนะนำตนเองและวัตถุประสงค์ของการสนทนา
- 1.3 ขออนุญาตอัดเทป ถ้าขัดข้องก็จะขอจดบันทึกการสัมภาษณ์

2. คำถามสร้างความคุ้นเคย

- 2.1 ที่อยู่ปัจจุบันบ้านเลขที่ หมู่ที่ ตำบล อำเภอ
จังหวัด โทรศัพท์
- ภูมิลำเนาเดิม
- 2.2 จบการศึกษาระดับ.....
- 2.3 อาชีพ.....
- 2.4 รายได้(ต่อเดือน).....

3. คำถามตามโจทย์วิจัย

3.1 ท่านพบสภาพปัญหาจากการท่องเที่ยวในหัวข้อต่อไปนี้อย่างไร

3.1.1) ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว

- * ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.....
-
- * ประวัติศาสตร์.....
-
- * โบราณคดี.....
-
- * วัฒนธรรม.....
-

3.1.2) ด้านการตลาดท่องเที่ยว

.....
.....
.....

3.1.3) ด้านบริการท่องเที่ยว

* ที่จอดรถ.....

.....

* ห้องสุขา.....

.....

* น้ำดื่ม/ น้ำใช้.....

.....

* ไฟฟ้า.....

.....

* โทรศัพท์/การสื่อสาร.....

.....

* ความปลอดภัยบริเวณที่พัก/สถานที่ท่องเที่ยว.....

.....

* การให้ข้อมูลเพื่อความปลอดภัย.....

.....

* การทำกิจกรรมท่องเที่ยว.....

.....

* ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน.....

.....

4. ความต้องการในการท่องเที่ยวในชุมชนเกาะคอเขา

4.2) ความปลอดภัย.....

.....

4.2) สิ่งอำนวยความสะดวก.....

.....

4.3) การสนับสนุนจากองค์กรต่างๆ

.....

4.4) อื่นๆ.....

.....

5. ท่านมีแนวทางที่จะพัฒนาศักยภาพของชุมชนเกาะคอเขาอย่างไร เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น

.....

.....

.....

.....

6. ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

7. กล่าวขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวอำลา มอบของที่ระลึก (ถ้ามี)

ผู้สัมภาษณ์

วัน เดือน ปี

สถานที่

เวลา

แนวคำถาม (Guideline) ในการสัมภาษณ์ระดับลึก
เรื่อง **แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา จังหวัดพังงา**

ชุดที่ 4 ชาวบ้าน/ประชาชนในท้องถิ่น

1. เริ่มสนทนา

- 1.1 เริ่มคำถามอุ่นเครื่องด้วยการถามถึงเรื่องที่ผู้สนทนาสนใจ
- 1.2 แนะนำตนเองและวัตถุประสงค์ของการสนทนา
- 1.3 ขออนุญาตอัดเทป ถ้าขัดข้องจึงจะขอจดบันทึกการสัมภาษณ์

2. คำถามสร้างความคุ้นเคย

- 2.1 ที่อยู่ปัจจุบันบ้านเลขที่ หมู่ที่ ตำบล อำเภอ
จังหวัด โทรศัพท์
- ภูมิลำเนาเดิม
- 2.2 ความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในชุมชนเกาะคอเขา

.....

3. คำถามตามโจทย์วิจัย

3.1 ท่านพบสภาพปัญหาจากการท่องเที่ยวในหัวข้อต่อไปนี้อย่างไร

3.1.1) ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว

* ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.....

.....

* ประวัติศาสตร์.....

.....

* โบราณคดี.....

.....

* วัฒนธรรม.....

.....

3.1.2) ด้านการตลาดท่องเที่ยว

.....
.....
.....

3.1.3) ด้านบริการท่องเที่ยว

* ที่จอดรถ.....

.....

* ห้องสุขา.....

.....

* น้ำดื่ม/ น้ำใช้.....

.....

* ไฟฟ้า.....

.....

* โทรศัพท์/การสื่อสาร.....

.....

* ความปลอดภัยบริเวณที่พัก/สถานที่ท่องเที่ยว.....

.....

* การให้ข้อมูลเพื่อความปลอดภัย.....

.....

* การทำกิจกรรมท่องเที่ยว.....

.....

* ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน.....

.....

3.1.4) ด้านการส่งเสริม สนับสนุนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

* ทุน/งบประมาณ.....

.....

* องค์ความรู้.....

.....

4. ความต้องการในการท่องเที่ยวในชุมชนเกาะคอเขา

4.1) ความปลอดภัย.....

.....

4.2) สิ่งอำนวยความสะดวก.....

.....

4.3) การสนับสนุนจากองค์กรต่างๆ

.....

4.4) อื่นๆ.....

.....

5. ท่านมีแนวทางที่จะพัฒนาศักยภาพของชุมชนเกาะคอเขาอย่างไร เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น

.....

.....

.....

.....

6. ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

7. กล่าวขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวอำลา มอบของที่ระลึก (ถ้ามี)

ผู้สัมภาษณ์

วัน เดือน ปี

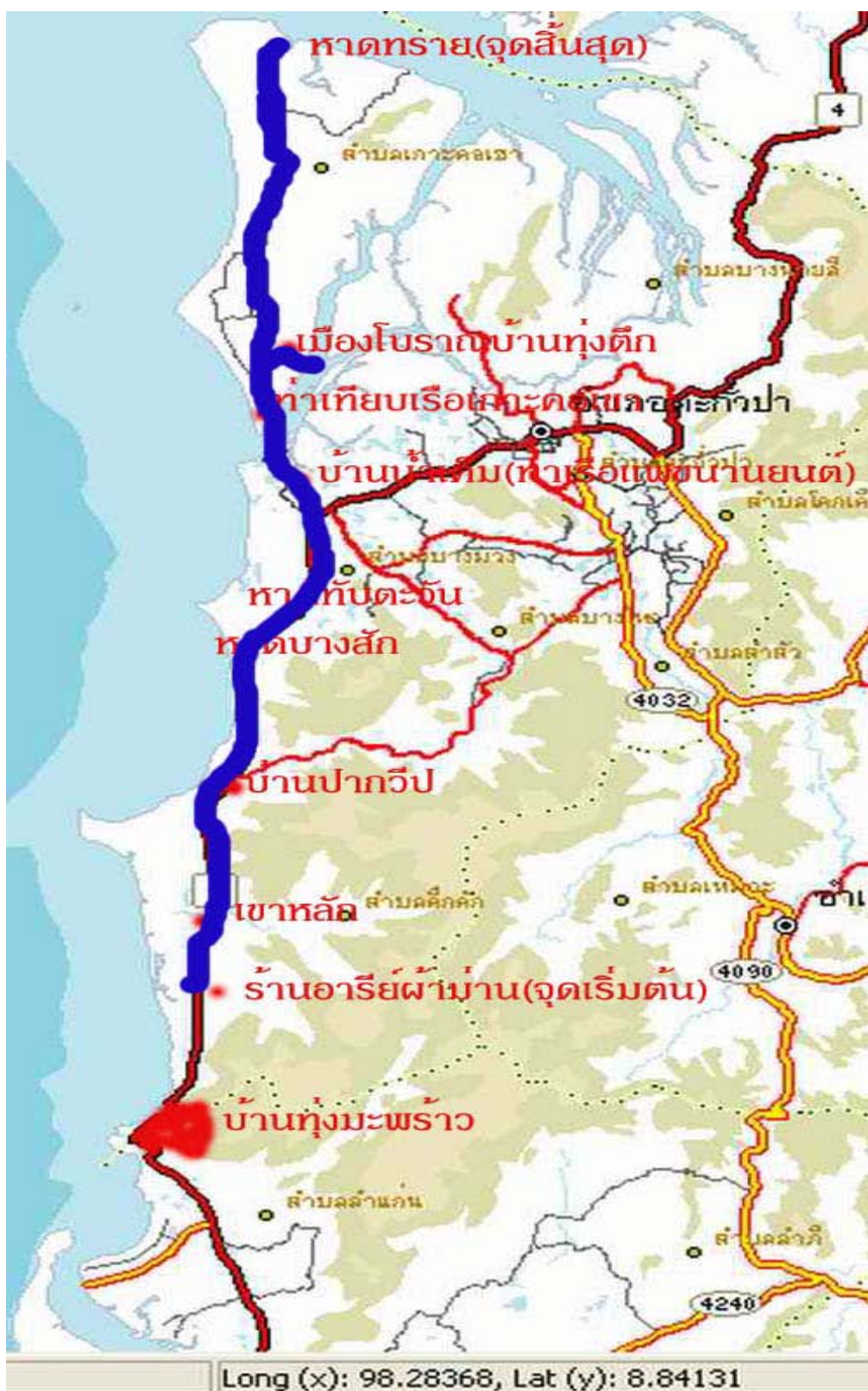
สถานที่

เวลา

ภาคผนวก ข

แผนที่เกาะคอเขาและแผนที่เส้นทางท่องเที่ยว

แผนที่เส้นทางการท่องเที่ยวเกาะคอเขา จังหวัดพังงา

ภาคผนวก ก

ภาพกิจกรรมและสถานที่ท่องเที่ยว

แหล่งโบราณคดีบ้านทุ่งตึก

กรมศิลปากร

โบราณสถานที่ยุคพัน

เครื่องถ้วยจีนสมัยราชวงศ์ถัง

ไหสมัยราชวงศ์ถังของจีน

เครื่องถ้วยเปอร์เซีย

ภาชนะแก้วจีนจากสมัยลวงกตราช

ตั้งอยู่ที่ตำบลคูคตอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี มีเนื้อที่ประมาณ ๕๘ ไร่ ๑๖ ไร่ ๑๖ ตารางวา อยู่ในเขตตำบลคูคต อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของกรุงเทพมหานคร ประมาณ ๓๖ กิโลเมตร ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของกรุงเทพมหานคร เป็นที่ตั้งของเนินเขาเล็กๆ ซึ่งชาวเขาพระพนม บอนออกเซียมิกๆ แห่งนี้เป็นที่ที่คนโบราณ และพบหลักฐานพระพุทธรูปพระนารายณ์อายุประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๑ - ๑๒ ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนคร

ตำแหน่งที่ตั้งของแหล่งโบราณคดีแห่งนี้ เหมาะสมกับการอยู่อาศัยและวัฒนธรรม โดยย้อนไปเจอหลักฐานที่ติดกับแม่น้ำใหญ่เพื่อหลบภัยน้ำท่วม จากความเหมาะสมในหลายด้าน ทำให้พัฒนาขึ้นเป็นเมืองท่าสำคัญทางเรือและตะวันตกของภาคใต้

จากหลักฐานทางโบราณคดี โดยเฉพาะเครื่องถ้วยจีนสมัยราชวงศ์ถังที่พบเป็นจำนวนมากที่แสดงให้เห็นว่า สถานที่แห่งนี้เป็นเมืองท่าการค้าที่เจริญรุ่งเรืองระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๑ - ๑๕ โดยเชื่อว่าการขนถ่ายสินค้าจากแหลมอินโดจีนมาที่เกาะบ้านทุ่งตึก ซึ่งจะเป็นเมืองท่าของจีนที่อยู่นอกในเขตสมัยเดียวกับตัว โดยไม่เดินทางตามลำน้ำต้องข้ามคาบสมุทรโบราณที่ดูที่พื้นที่แห่งนี้ในบริเวณคดีแห่งนี้ มีความหลากหลายเป็นอย่างมาก เช่น ภาชนะดินเผาและเครื่องถ้วยจากจีนและอินเดีย เครื่องถ้วยจีนสมัยราชวงศ์ถังจากประเทศจีน ภาชนะดินเผากึ่งเผือก ลูกปัดหินและแก้วจำนวนมาก นอกจากนี้พบหลักฐานการค้าด้วยรูปเคารพพหุศาสนะทั้งพุทธและพราหมณ์ เช่น พระพุทธรูป พระคัมภีร์ เป็นต้น และที่สำคัญคือพบอาคารศาสนสถานจำนวนมากแห่งต่างๆ ซึ่งสะท้อนความเป็นชุมชนใหญ่

จากหลักฐานเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า มีผู้คนจากชาติและต่าง ๆ ที่หลากหลายได้เดินทางเข้ามาติดต่อการค้าเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ณ สถานที่แห่งนี้จึงเป็นเมืองท่าโบราณสำคัญที่เชื่อมระบบการค้า ระหว่างดินแดนแถบตะวันออก ใต้กับ จีน และดินแดนแถบตะวันตก ใต้กับ อินเดีย และกลุ่มอาหรับเข้าไว้ด้วยกัน

แหล่งโบราณคดีบ้านทุ่งตึก

กรมศิลปากร

โบราณสถานที่ยุคพัน

เครื่องถ้วยจีนสมัยราชวงศ์ถัง

ไหสมัยราชวงศ์ถังของจีน

เครื่องถ้วยเปอร์เซีย

ภาชนะแก้วจีนจากสมัยลวงกตราช

ตั้งอยู่ที่ตำบลคูคตอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี มีเนื้อที่ประมาณ ๕๘ ไร่ ๑๖ ไร่ ๑๖ ตารางวา อยู่ในเขตตำบลคูคต อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของกรุงเทพมหานคร ประมาณ ๓๖ กิโลเมตร ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของกรุงเทพมหานคร เป็นที่ตั้งของเนินเขาเล็กๆ ซึ่งชาวเขาพระพนม บอนออกเซียมิกๆ แห่งนี้เป็นที่ที่คนโบราณ และพบหลักฐานพระพุทธรูปพระนารายณ์อายุประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๑ - ๑๒ ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนคร

ตำแหน่งที่ตั้งของแหล่งโบราณคดีแห่งนี้ เหมาะสมกับการอยู่อาศัยและวัฒนธรรม โดยย้อนไปเจอหลักฐานที่ติดกับแม่น้ำใหญ่เพื่อหลบภัยน้ำท่วม จากความเหมาะสมในหลายด้าน ทำให้พัฒนาขึ้นเป็นเมืองท่าสำคัญทางเรือและตะวันตกของภาคใต้

จากหลักฐานทางโบราณคดี โดยเฉพาะเครื่องถ้วยจีนสมัยราชวงศ์ถังที่พบเป็นจำนวนมากที่แสดงให้เห็นว่า สถานที่แห่งนี้เป็นเมืองท่าการค้าที่เจริญรุ่งเรืองระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๑ - ๑๕ โดยเชื่อว่าการขนถ่ายสินค้าจากแหลมอินโดจีนมาที่เกาะบ้านทุ่งตึก ซึ่งจะเป็นเมืองท่าของจีนที่อยู่นอกในเขตสมัยเดียวกับตัว โดยไม่เดินทางตามลำน้ำต้องข้ามคาบสมุทรโบราณที่ดูที่พื้นที่แห่งนี้ในบริเวณคดีแห่งนี้ มีความหลากหลายเป็นอย่างมาก เช่น ภาชนะดินเผาและเครื่องถ้วยจากจีนและอินเดีย เครื่องถ้วยจีนสมัยราชวงศ์ถังจากประเทศจีน ภาชนะดินเผากึ่งเผือก ลูกปัดหินและแก้วจำนวนมาก นอกจากนี้พบหลักฐานการค้าด้วยรูปเคารพพหุศาสนะทั้งพุทธและพราหมณ์ เช่น พระพุทธรูป พระคัมภีร์ เป็นต้น และที่สำคัญคือพบอาคารศาสนสถานจำนวนมากแห่งต่างๆ ซึ่งสะท้อนความเป็นชุมชนใหญ่

จากหลักฐานเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า มีผู้คนจากชาติและต่าง ๆ ที่หลากหลายได้เดินทางเข้ามาติดต่อการค้าเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ณ สถานที่แห่งนี้จึงเป็นเมืองท่าโบราณสำคัญที่เชื่อมระบบการค้า ระหว่างดินแดนแถบตะวันออก ใต้กับ จีน และดินแดนแถบตะวันตก ใต้กับ อินเดีย และกลุ่มอาหรับเข้าไว้ด้วยกัน

THENG TUK ARCHAEOLOGICAL SITE

The site is located on Koh Khoo Khoo Island in Theng Tuk Village, Koh Khoo Sub-district, Ta Kae Pa District of Phangnga, at Latitude 9° 16' 00" North and Longitude 98° 14' 30" East, with the sea to the west. In the west of the island Andaman sea and in the east is Takua Pa River across the island by the small channel Khuan Phra Nam, a small bay, about across the island by the sea.

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นางสาวดวงรัตน์ ชูวงศ์
วัน เดือน ปีเกิด	10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2518
ที่อยู่ปัจจุบัน	47 ถนนนาใน ตำบลป่าตอง อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต 83150
ที่ทำงานปัจจุบัน	บ้านนิทรา บังกะโล 47 ถนนนาใน ตำบลป่าตอง อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต 83150
ตำแหน่งปัจจุบัน	เจ้าของกิจการบ้านนิทรา บังกะโล
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2535 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนภูเก็ตวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต พ.ศ. 2545 ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2553 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต